

Bundel van de Commissie MO van 7 oktober 2019

Agenda bijlagen

Agenda openbare rc MO d.d. 2019-10-07 (G19-002180)

- 01 Opening en mededelingen
- 02 Mededelingen wethouders
- 03 Vaststelling agenda
- 04 Spreekrecht voor burgers
- 05 Besluitenlijst raadscommissie MO d.d. 9 september 2019
Besluitenlijst rc MO d d 2019-09-09 (G19-002187)
Inspreektekst rc MO d.d. 09-09-2019 dhr. Frank Faber inzake agendapunt 10 Sportpark Polanen (G19-002089)
- 06 Toezeggingenlijst
De memo's die bij dit agendapunt zijn gevoegd, zullen niet inhoudelijk behandeld worden maar ontvangt u ter informatie. Indien een commissielid een memo inhoudelijk wenst te behandelen, kunt u dit bij de commissiegriffier aangeven (met een motivatie), zodat dit geagendeerd kan worden in de volgende vergadering.
Concept toezeggingenlijst rc MO d.d. 7 oktober 2019 (G19-002182)
Memo wethouder Vreugdenhil inzake rapportage Radar Advies (19-0229739)
Memo wethouder Vreugdenhil inzake vragen rapport Kurtosis (19-0222129)
Memo wethouder van der Stee inzake beantwoording rondvraag 4 rc MO 09-09-2019 financiële tekorten jeugdhulp (19-0226078)
Memo wethouder van der Stee inzake stand van zaken t.b.v. brief toelatingsbeleid PO Wateringen (19-0232189)
- 07 Lange Termijn Agenda
Concept LTA rc MO d.d. 7 oktober 2019 (G19-00) (G19-002181)
- 08 Lijst ingekomen stukken
- 08.01 Schrijven college d.d. 04-07-19 inzake aanpak nieuwe Wet inburgering
*Motivatie fractie WV:
Welke concrete maatregelen worden er nu genomen om de in het schrijven genoemde zaken aan te pakken?
Waarom is dat nog niet gebeurd tot nog toe?*
Voorstel: Voorstel_44915.docx
- 08.02 Schrijven college d.d. 10-07-19 inzake plan van aanpak impuls armoedebeleid
*Motivatie fractie WV:
Het College beslist om geen verdere impuls te geven aan het armoedebeleid. Heeft het College zicht op de armoede in Westland en zijn daar gegevens van?
Waarom wordt het armoedebeleid niet als één van de speerpunten gezien omdat dat waarschijnlijk een onderschat probleem is in Westland?
Vindt het College dat er tot nog toe genoeg gedaan is aan de armoede?*
getekende raadsinformatiebrief (19-0144239)
plan van aanpak (19-0091285)
- 08.03 Schrijven meerdere inwoners inzake uitrol 5G
*Motivatie fractie WV:
Onze fractie heeft inderdaad ook een groot aantal brieven gekregen over 5G.
Landelijk is er de nodige deining en onrust over de invoering van 5G. 5G-straling zou een negatieve invloed hebben op gezondheid en leefomgeving. 5G is 20.000 keer sterker dan 4G. Dat betekent dat de masten ook veel meer straling geven dan datgene wat er nu staat. Uiteraard kunnen we de ontwikkelingen niet tegenhouden. 5G-zendmasten zullen ook in Westland geplaatst moeten worden en deze zullen zorgvuldig moeten worden neergezet zodat de schadelijke werking daarvan beperkt wordt.
Heeft het College zich al verdiept in de bijwerkingen van 5G en is het College bereid om een plan te maken zodra 5G wordt ingevoerd waar de eventuele zendmasten moeten komen te staan?*
bezorgde burger mbt volksgezondheid 1/3 (G19-002039)
- 08.04 Schrijven SC&O d.d. 05-09-19 inzake Beukenrode palliatieve thuiszorg & hospice zoekt tweede locatie

Motivatie fractie WV:

Wat kan het College doen om de wens van Beukenrode te faciliteren dan wel daaraan medewerking te geven?

Persbericht Beukenrode (G19-002067)

- 09 Schrijven college d.d. 17-07-19 inzake rapport governance Inkoopbureau H10
In de raadscommissie van 24 juni 2019 is afgesproken om het rapport Governance H10 te bespreken. Het doel is vooral het informeren van de commissieleden en het toelichten van het rapport, t.b.v. de GR wijziging die er later dit jaar of begin volgend jaar aankomt.
Presentatie commissie MO 7 oktober inzake governance H10 (19-0237259)
Schrijven college d.d. 17-07-19 inzake rapport governance Inkoopbureau H10 (19-0165855)
rapportage governance Inkoop H10 (19-0165887)
- 10 Ontwikkelingen en resultaten van Westland Cultuurweb sinds de oprichting in 2013 bespreken.
Via de link <http://www3.westlandcultuurweb.nl/cultuurweb/beleid-en-verantwoording>, zijn de jaarstukken van alle jaren in te zien.
- 11 Motie WV inzake spreiding AED's in Westland
In de raad van 24 september 2019 is afgesproken om de motie eerst in de raadscommissie MO van 7 oktober 2019 te bespreken.
Motie WV inzake spreiding AED's in Westland (G19-002148)
- 12 Motie WV inzake verkoop Vestia sociale huurwoningen
In de raad van 24 september 2019 is afgesproken om de motie eerst in de raadscommissie MO van 7 oktober 2019 te bespreken.
Motie WV inzake verkoop Vestia sociale huurwoningen (G19-002114)
- 13 Beantwoording artikel 42-vraag fractie GBW inzake méér vaart maken met woningen voor spoedzoekers
*Motivatie fractie GBW:
In de wervingsadvertentie voor een projectleider flexwoningen staat: "(...)een paar initiatieven zijn al begonnen en bevinden zich in verschillende fasen van ontwikkeling, maar het doel is dat er 150 flexwoningen komen op diverse plekken in Westland (...)". In de beantwoording van onze vraag naar die 'paar initiatieven', komt de wethouder niet verder dan het project Oostduinlaan. De voortgangsinformatie over dat project geeft ons overigens nu niet de overtuiging dat we in Westland écht vaart maken met woningen voor spoedzoekers. Heeft de wethouder de markt al uitgedaagd voor het realiseren van flexwoningen? En met welk resultaat? Ook blijft onze vraag: welke concrete andere initiatieven zijn er al begonnen? De aanpak van Purmerend wijst de wethouder af, omdat daar de gemeente zelf investeert. Wat is er mis met 'zelf investeren' als die aanpak wél snel tot resultaten leidt?*
Beantwoording art. 42 vragen GBW over méér vaart maken met woningen voor spoedzoekers (19-0227578)
Artikel 42-vraag fractie GBW inzake méér vaart maken met woningen voor spoedzoekers (G19-000557)
Artikel 42-vraag fractie GBW inzake méér vaart maken met woningen voor spoedzoekers (G19-001932)
Artikel 42-vraag fractie GBW inzake méér vaart maken met woningen voor spoedzoekers (G19-002008)
- 14 Beantwoording artikel 42-vraag fractie WV inzake problemen renovatie Burgemeesterbuurt te Honselersdijk
*Motivatie fractie WV:
Hoe staat het nu met de problemen renovatie Burgemeestersbuurt Honselersdijk? Heeft het College hier nog contact over met Vestia?*
Artikel 42-vraag fractie WV inzake problemen renovatie-onderhoud Burgemeestersbuurt te Honselersdijk (G19-001554)
Beantwoording art. 42 vragen WV problemen renovatie/onderhoud Burgemeestersbuurt in Honselersdijk me (19-0177667)
- 15 Rondvraag
Rondvraag 8 van fractie CDA Westland wordt behandeld in de raadscommissie EFO van 9 oktober 2019.
Rondvraag 2 fractie WV inzake Gravin Machteld beeld (G19-002231)
Rondvraag 3 fractie WV herindicatie huishoudhulpuren (G19-002274)
Rondvraag 4 fractie WV inzake e-mail van KBO (G19-002297)
Rondvraag 4 bijlage fractie WV inzake e-mail KBO (G19-002298)
Rondvraag 5 fracties VVD Westland, D66 Westland, LPF Westland en CU SGP inzake controleur jeugd (G19-002301)
Rondvraag 6 fractie VVD Westland inzake cliëntondersteuning bij gesprekken hulp bij huishouding (G19-002303)
Rondvraag 7 fractie VVD Westland inzake memo wethouder nav brief aannamebeleid po (G19-002305)
Rondvraag 8 (vervallen naar rc EFO) fractie CDA Westland inzake Druiventuin (G19-002313)

Rondvraag 9 fractie VVD Westland inzake aed's (G19-002322)

Rondvraag 10 fracties VVD Westland, LPF Westland inzake juridische stappen zorgaanbieders tegen H10 (G19-002337)

Rondvraag 1 fractie CDA Westland inzake aannamebeleid van de Wateringse scholen voor primair onderwijs (G19-002214)

Rondvraag 1 bijlage fractie CDA Westland inzake aannamebeleid van de Wateringse scholen voor primair onderwijs (G19-002215)

Sluiting

Aan de leden van de raadscommissie MO
Aan wethouder van der Stee, wethouder Varekamp
en wethouder Vreugdenhil

Postadres:
 Postbus 150
 2670 AD NAALDWIJK
 Bezoekadres:
 Laan van de Glazen Stad 1,
 2672 TA Naaldwijk
 (0174) 673 037
 (0174) 673 600
 griffie@gemeentewestland.nl
 www.gemeentewestland.nl

DATUM	UW BRIEF	UW KENMERK	ONS KENMERK	BIJLAGE(N)
20 september 2019	--	--	G19-002180	diverse
COMMISSIEGRIFFIER		AFDELING/TEAM		DOORKIESNUMMER
C. Wortelboer		Griffie		(0174) 67 3047
ONDERWERP				DATUM VERZONDEN
				26 SEPTEMBER 2019

Agenda raadscommissie MO
maandag 7 oktober 2019 om 19.15 uur

Hierbij ontvangt u de agenda voor de **OPENBARE** vergadering van de raadscommissie MO van **maandag 7 oktober 2019, aanvang 19.15 uur, in de Raadzaal, Verdilaan 7 te Naaldwijk.**

	Agendapunt	Stukken	Aard agendapunt/nadere informatie
1.	Opening en mededelingen		Opening door de voorzitter en mondelinge mededelingen van de voorzitter en leden van de raadscommissie MO.
2.	Mededelingen wethouder(s)		Mondelinge mededelingen van de wethouder(s).
3.	Vaststelling agenda	Bijgevoegd	Ter vaststelling De agenda wordt ter vaststelling voorgelegd.
4.	Spreekrecht voor burgers	Bijgevoegd	Er is gelegenheid tot het benutten van het spreekrecht m.b.t. de vastgestelde vermelde agendapunten.
5.	Besluitenlijst raadscommissie MO 9 september 2019	Bijgevoegd	Ter vaststelling De besluitenlijst wordt ter vaststelling voorgelegd.
6.	Toezeggingenlijst	Bijgevoegd	Ter vaststelling en bespreking van de voortgang De toezeggingenlijst wordt ter vaststelling en ter bespreking van de voortgang in deze voorgelegd.
7.	Lange Termijn Agenda	Bijgevoegd	Ter vaststelling en bespreking van de voortgang De LTA wordt ter vaststelling en ter bespreking van de voortgang in deze voorgelegd.

	Agendapunt	Stukken	Aard agendapunt/nadere informatie
8.	Bespreken ingekomen en uitgaande stukken	Bijgevoegd	Ter bespreking De volgende stukken zijn geagendeerd door de fracties naar aanleiding van de Lijst Ingekomen Stukken en de Lijst Uitgaande Stukken van de Raad van 24 september 2019. Schrijven college d.d. 04-07-19 inzake aanpak nieuwe Wet inburgering <u>Geagendeerd door fractie WV</u> Welke concrete maatregelen worden er nu genomen om de in het schrijven genoemde zaken aan te pakken? Waarom is dat nog niet gebeurd tot nog toe? Wethouder Vreugdenhil is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn Schrijven college d.d. 10-07-19 inzake plan van aanpak impuls armoedebeleid <u>Geagendeerd door fractie WV</u> Het College beslist om geen verdere impuls te geven aan het armoedebeleid. Heeft het College zicht op de armoede in Westland en zijn daar gegevens van? Waarom wordt het armoedebeleid niet als één van de speerpunten gezien omdat dat waarschijnlijk een onderschat probleem is in Westland? Vindt het College dat er tot nog toe genoeg gedaan is aan de armoede? Wethouder Vreugdenhil is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn Schrijven meerdere inwoners inzake uitrol 5G <u>Geagendeerd door fractie WV</u> Onze fractie heeft inderdaad ook een groot aantal brieven gekregen over 5G. Landelijk is er de nodige deining en onrust over de invoering van 5G. 5G-straling zou een negatieve invloed hebben op gezondheid en leefomgeving. 5G is 20.000 keer sterker dan 4G. Dat betekent dat de masten ook veel meer straling geven dan datgene wat er nu staat. Uiteraard kunnen we de ontwikkelingen niet tegenhouden. 5G-zendmasten zullen ook in Westland geplaatst moeten worden en deze zullen zorgvuldig moeten worden neergezet zodat de schadelijke werking daarvan beperkt wordt. Heeft het College zich al verdiept in de bijwerkingen van 5G en is het College bereid om een plan te maken zodra 5G wordt ingevoerd waar de eventuele zendmasten moeten komen te staan? Wethouder Vreugdenhil is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn. Schrijven SC&O d.d. 05-09-19 inzake Beukenrode palliatieve thuiszorg & hospice zoekt tweede locatie <u>Geagendeerd door fractie WV</u> Wat kan het College doen om de wens van Beukenrode te faciliteren dan wel daaraan medewerking te geven? Wethouder Vreugdenhil is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn.

	Agendapunt	Stukken	Aard agendapunt/nadere informatie
			Na afloop van de behandeling in de raadscommissie zal de voorzitter vaststellen wat het vervolgtraject zal zijn. De commissie heeft vier mogelijkheden: • de commissie zal een concept-reactie opstellen • de commissie geeft aan dat de brief voldoende is behandeld (behandeladvies 1) • de commissie zal de brief alsnog in handen stellen van het college voor verdere afhandeling (behandeladvies 3) • de commissie zal de brief alsnog in handen stellen van het college ter voorbereiding van een raadsvoorstel (behandeladvies 4)
9.	Rapport Governance H10	Bijgevoegd	Ter bespreking In de raadscommissie van 24 juni 2019 is afgesproken om het rapport Governance H10 te bespreken. Het doel is vooral het informeren van de commissieleden en het toelichten van het rapport, t.b.v. de GR wijziging die er later dit jaar of begin volgend jaar aankomt. Wethouder Vreugdenhil is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn.
10.	Ontwikkelingen en resultaten van Westland Cultuurweb sinds de oprichting in 2013	Bijgevoegd	Ter bespreking Ontwikkelingen en resultaten van Westland Cultuurweb sinds de oprichting in 2013 bespreken. Via de link : http://www3.westlandcultuurweb.nl/cultuurweb/beleid-en-verantwoording zijn de jaarstukken van alle jaren in te zien. Wethouder Vreugdenhil is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn.
11.	Motie WV inzake spreiding AED's in Westland	Bijgevoegd	In de raad van 24 september 2019 is afgesproken om de motie eerst in de raadscommissie MO van 7 oktober 2019 te bespreken. Wethouder Vreugdenhil is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn.
12.	Motie WV inzake verkoop Vestia sociale huurwoningen	Bijgevoegd	In de raad van 24 september 2019 is afgesproken om de motie eerst in de raadscommissie MO van 7 oktober 2019 te bespreken. Wethouder van der Stee is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn.
13.	Beantwoording artikel 42-vraag fractie GBW inzake méér vaart maken met woningen voor spoedzoekers	Bijgevoegd	Ter bespreking <u>Geagendeerd door fractie GBW</u> In de wervingsadvertentie voor een projectleider flexwoningen staat: "(...)een paar initiatieven zijn al begonnen en bevinden zich in verschillende fasen van ontwikkeling, maar het doel is dat er 150 flexwoningen komen op diverse plekken in Westland (...)". In de beantwoording van onze vraag naar die 'paar initiatieven', komt de wethouder niet verder dan het project Oostduinlaan. De voortgangsinformatie over dat project geeft ons overigens nu niet de overtuiging dat we in Westland écht vaart maken met woningen voor spoedzoekers. Heeft de wethouder de markt al uitgedaagd voor het realiseren van flexwoningen? En met welk resultaat? Ook blijft onze vraag: welke concrete andere initiatieven zijn er al begonnen? De aanpak van Purmerend wijst de wethouder af, omdat daar de gemeente zelf investeert. Wat is er mis met 'zelf investeren' als die aanpak wél snel tot

	Agendapunt	Stukken	Aard agendapunt/nadere informatie
			resultaten leidt? Wethouder van der Stee is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn.
14.	Beantwoording artikel 42 vraag fractie WV inzake problemen renovatie Burgemeesterbuurt te Honselersdijk	Bijgevoegd	Ter bespreking <u>Geagendeerd door fractie WV</u> Hoe staat het nu met de problemen renovatie Burgemeestersbuurt Honselersdijk? Heeft het College hier nog contact over met Vestia? Wethouder van der Stee is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn.
15.	Rondvraag	Eventuele vragen ontvangt u gescheiden	Tijdens de raadscommissievergadering kunnen leden van de raadscommissie politiek-actuele, technische, informatieve vragen stellen. De fractievoorzitters en het Presidium hebben de zorg voor het beheersbaar houden van het aantal vragen in de vragenrondes. De deadline voor het indienen van vragen voor de raadscommissie MO is op vrijdagmiddag 12:00 uur, voorafgaand aan de maandag, waarop 's-avonds de raadscommissie MO vergadert.
16.	Sluiting		

Hoogachtend,
C.Y. van Staalduinen,
Voorzitter van de raadscommissie MO

BESLUITENLIJST

VERGADERING VAN DE RAADSCOMMISSIE MAATSCHAPPELIJKE OMGEVING,

GEHOUDEN OP MAANDAG 9 SEPTEMBER 2019

BESLUITENLIJST

van de vergadering van de raadscommissie Maatschappelijke Omgeving van de gemeente Westland, gehouden op 9 september 2019, aanvang 19.30 uur, locatie Raadzaal gemeentekantoor, Verdilaan 7 in Naaldwijk.

Aanwezig zijn als

Voorzitter: mevr. C.Y. van Staalduinen
Commissiegriffier: mevr. C.Wortelboer
Commissieleden :
 dhr. P.J.L.J. Duijsens (plv voorzitter),
 mevr. A. N. van der Eijk-Groeneveld,
 mevr. O.M.L. Strik-van der Ende, mevr. C. Huisman,
 dhr. A.B. Tabben, dhr. A.P. van der Meer,
 mevr. J.G.M. Suijker-van Wingerden, mevr. K.M. van Rijn-van Tol,
 mevr. M.D. van der Stelt, dhr. A.J. van den Berg,
 mevr. G.W.C. van der Knaap, mevr. C.D.M. Heijl,
 mevr. J. Muilwijk-van der Hoeven, dhr. U.M. Spaans,
 dhr. M. van Ooijen, mevr. E.M.J. Daalhof, dhr. G.B. Voois,
 dhr. A. de Bloeme, en mw. H.Belhaddad
Portefeuillehouder(s): wethouders, dhr. P. Varekamp en dhr. P.A. Vreugdenhil
Afwezig met bericht van kennisgeving: mevr. R. van der Giessen, dhr. H.C. van Velden en wethouder dhr. B.P.M van der Stee
Verder aanwezig: dhr. J.J. van Rossum en dhr. L.G. Boekestijn

	Onderwerp	Besluit
1.	Opening en mededelingen	De voorzitter opent de vergadering om 19.00 uur. De voorzitter deelt het volgende mee. Er zijn berichten van verhindering van mw. Renate van Giesen, dhr. Hugo van Velden en wethouder dhr. B.P.M. van der Stee. Wethouder Vreugdenhil zal de agendapunten van wethouder van der Stee behandelen. Voorts herinnert de voorzitter aan het bezoek aan Patijnenburg op 19 september 2019 om 16.00 uur. Aanmelding, eventueel tezamen met te behandelen punten tijdens het bezoek, kan geschieden via de commissie griffier.
2.	Mededelingen wethouder(s)	Wethouder Vreugdenhil geeft aan dat hij op 17 juli 2019 het rapport Governance H10 heeft verstuurd aan de leden van de commissie. De commissie geeft aan het rapport te willen agenderen in de commissievergadering.
3.	Vaststelling agenda	Agendapunt 14, rapport Kurtosis, geagendeerd door fractie VVD Westland, wordt schriftelijk beantwoord. Agendapunt 10, Sportpark Polanen, wordt behandeld na agendapunt 7.

		De agenda wordt vastgesteld.
4.	Spreekrecht voor burgers	Er is 1 inspreker. De heer Frank Faber, de voorzitter van de tennisvereniging MLTV '90 inzake agenda punt 10, Sportpark Polanen te Monster. De inspreektekst is bijgevoegd.
5.	Besluitenlijst raadscommissie MO van 24 juni 2019	De besluitenlijst van 24 juni 2019 wordt vastgesteld.
6.	Toezeggingenlijst	Inzake TZ222MO geeft wethouder Vreugdenhil aan dat in de rc MO van 1 april 2019 is toegezegd dat in het 3 ^e kwartaal 2019 de raad geïnformeerd gaat worden over de voortgang van het onderzoek om een Westlandpas aan mantelzorgers gratis te verstrekken. Op dit moment loopt er een Europese aanbesteding. Medio november 2019 wordt bekend welke partij vanaf 2020 de uitvoering van het kindpakket gaat verzorgen. Daarna starten de gesprekken om het kindpakket uit te breiden met het gratis verstrekken van de Westlandpas aan mantelzorgers. Fractie VVD wil de stand van zaken weten inzake de memo van wethouder van der Stee betreffende de brief toelatingsbeleid PO Wateringen. Wethouder Vreugdenhil zegt toe dat het verzoek schriftelijk wordt beantwoord. TZ233MO De toezeggingenlijst wordt vastgesteld.
7.	Lange Termijn Agenda	Fractie WV vraagt naar de stand van zaken betreffende LTA231MO. Wethouder Vreugdenhil komt hierop terug. De Lange Termijn Agenda wordt vastgesteld.
8.	Bespreken Ingekomen Stukken	Schrijven college d.d. 20-06-19 inzake waardig herdenken, 75 jarig jubileum bevrijding Naar aanleiding van het agenderingsverzoek van fractie Westland Verstandig beantwoordt wethouder Vreugdenhil de gestelde vragen. Het aanvankelijke plan van de initiatiefnemers om een stichting op te richten, bleek ingewikkeld. Via de subsidieverordening hebben de initiatiefnemers inmiddels het doel wat zij voor ogen hadden, bereikt. De benodigde gelden komen uit de eigen middelen van de initiatiefnemers (€ 100.000,00), schenking van Fonds 1818 (€ 18.000,18) en de verleende subsidie van Gemeente Westland.
9.	Raadsinformatie brief inzake garantiestellingen De Boetzelaer	Er zijn geen wensen en bedenkingen naar aanleiding van de raadsinformatiebrief inzake de garantiestellingen van De Boetzelaer.
10.	Sportpark Polanen te Monster	Naar aanleiding van het agenderingsverzoek van fractie GBW schetst wethouder Varekamp de stand van zaken tot nu toe. De wethouder geeft aan dat er actief naar de sportverenigingen gecommuniceerd had moeten worden dat

		voor de zomer van 2019 geen duidelijkheid gegeven kon worden. De wethouder komt dit jaar met een alternatieve variant. TZ234MO
11.	Hulp in de Huishouding in gemeente Westland	Wethouder Vreugdenhil beantwoordt de technische vragen van de fracties inzake de raadsinformatiebrief en het rapport van Radar Advies. De wethouder geeft aan dat alle aanbevelingen in het rapport van Radar Advies door het college zijn overgenomen. De wethouder zegt toe dat hij in een memo zal aangeven hoe de aanbevelingen uitgevoerd gaan worden. TZ235MO
12.	Bestrijding Eenzaamheid	Naar aanleiding van het agenderingsverzoek van de fracties D66 Westland en WestlandVerstandig beantwoordt wethouder Vreugdenhil de gestelde vragen. Om eenzaamheid te bestrijden is er een plan van aanpak opgesteld. Plan van aanpak bestaat uit 2 sporen, korte en lange termijn. Korte termijn: bewustwording, agendering, sociaal plein Westland benutten en trainingsavonden organiseren voor professionals en vrijwilligers. Lange termijn: samenbrengen van alle partijen uit alle domeinen. Het bestrijden van eenzaamheid zal een langdurig traject zijn. Bewustwording door middel van aangaan van gesprekken en het organiseren van bijeenkomsten met partners en inwoners. Tevens wordt een digitaal signaalpunt eenzaamheid ontwikkelt. Vanuit de overheid is een ondersteuningspakket beschikbaar gesteld. Een onderdeel hiervan is een aantal uren kosteloze ondersteuning. Fractie D66 Westland mist in het plan van aanpak het benoemen van LHBTI doelgroep. Wethouder Vreugdenhil erkent dit en neemt er kennis van.
13.	Meerjarenplan Regenboogsteden	Naar aanleiding van het agenderingsverzoek van fractie D66 Westland beantwoordt wethouder Vreugdenhil de gestelde vragen. De overdracht van middelen en de werkzaamheden die daarmee worden verricht, zijn niet contractueel vastgelegd; het betreft een subsidie. Er is een gericht actieplan (met begroting) van COC Haaglanden voor de te ontwikkelen activiteiten. Om controle op de besteding van de middelen uit te oefenen is er periodiek overleg. Met het oprichten van GSA's (Gender and Sexuality Alliance) op scholen wordt gestuurd op outcome Het verslag van de uitgevoerde activiteiten in 2018 wordt in het 4^e kwartaal 2019 aan de raad verstrekt. TZ236MO

		Het thema wordt door de Gemeente Westland onder de aandacht gebracht en besproken. Er wordt gekeken naar de ambities en plannen van andere gemeenten. De kennis wordt onderling gedeeld met andere gemeenten in de regio. Movisie, het kennisinstituut voor sociale vraagstukken, is ook betrokken. Onderwijs is cruciaal inzake het onderwerp regenboogsteden.
14.	Rapport Kurtosis	Bij vaststelling van de agenda is afgesproken dat dit agenderingsverzoek van fractie VVD Westland schriftelijk wordt beantwoord. TZ237MO
15.	Memo inzake ontwikkelingen stichting Perspektief	Naar aanleiding van het agenderingsverzoek van fractie GBW beantwoordt wethouder Vreugdenhil de gestelde vragen. Gemeente Delft houdt, als regie gemeente, de vinger aan de pols en informeert de betrokken gemeenten. Het vraagstuk Poeldijk, brief van de ondernemersvereniging, wordt behandeld in de commissie Bestuur van aanstaande donderdag. De wethouder wil niet vooruit lopen op de plannen na een eventueel faillissement van Perspektief. Door middel van een memo zegt de wethouder toe de commissie te informeren over de activiteiten van Perspektief. TZ238MO
16.	Rondvraag	Rondvraag 1: fractie GBW inzake overleg organisatoren “Waardig herdenken” Wethouder Vreugdenhil antwoordt dat de aanvraag van het Oranje Comité De Lier is ingediend onder een andere naam. Deze aanvrager was nieuw voor de organisatie en om die reden is de gebruikelijke procedure gestart. De wethouder gaat in gesprek met het Oranje Comité De Lier om uitleg te geven over de gang van zaken. Rondvraag 2: fractie GBW inzake aanbieders WMO-voorzieningen Wethouder Vreugdenhil antwoordt dat ambtelijk is uitgelegd hoe de procedure in elkaar steekt. Buiten de aanbestedingsregels om sneller toelaten kan niet. Wel kan dagopvang De Wael zich melden als onderaannemer bij een aanbieder. Rondvraag 3: fractie WV inzake basisschool Hoogeland Namens wethouder van der Stee beantwoordt wethouder Vreugdenhil de gestelde vragen. Eind september 2019 wordt de locatie bekend waar gebouwd gaat worden. Bij het tot stand komen van het IAP is met de schoolbesturen bepaald dat basisschool de Dalton de meest geschikte school is. Rondvraag 4: fracties LPF Westland en VVD-Westland inzake Financiële tekorten Jeugdzorg

	Wethouder Vreugdenhil antwoordt dat wethouder van der Stee deze vragen zal beantwoorden. TZ239MO Rondvraag 5: fracties VVD Westland en LPF Westland inzake regionaal inkoopkader Wethouder Vreugdenhil antwoordt dat hij bekend is met het vraagstuk. De gemeente Leidschendam-Voorburg handelt volgens de afspraken binnen de H10, waar gemeente Westland ook onder valt. De koers om anders in te gaan kopen wordt, met name de financiering, gefaseerd. Verder is er niet veel veranderd in het inkoopproces. De wethouder nodigt de leden van de commissie uit om hen in een persoonlijk gesprek verder te informeren. Voor 1 januari 2020 zouden er nieuwe contractafspraken gemaakt kunnen worden met de zorgaanbieders. Indien er aanbieders zijn die een juridische procedure starten, zal de datum van 1 januari 2020 mogelijk niet gehaald worden. Rondvraag 6: fractie D66 Westland inzake bevordering seksuele gezondheid Wethouder Vreugdenhil beantwoordt de gestelde vragen. Bij de feestweek in Naaldwijk en 's-Gravenzande is door de GGD Haaglanden in samenwerking met Vitis Welzijn, voorlichting gegeven inzake seksuele gezondheid. In 2020 wordt de inzet van GGD Haaglanden voortgezet. Voor de jaren erna moeten nog afspraken gemaakt worden. Tevens is het SENSE spreekuur (voor alle vragen over seks, verliefdheid en liefde) gepromoot. Rondvraag 7: fractie D66 Westland inzake formatie historisch archief Westland Wethouder Varekamp antwoordt dat dit jaar een volwaardige, opgeleide gemeentearchivaris wordt benoemd. Een fulltime functie voor een jaar. Tot die tijd wordt de functie waargenomen door een gemeentearchivaris van een omliggende gemeente. De gemeente Westland is bezig met het invoeren van een nieuw systeem. Het is de bedoeling dat dit nieuwe systeem uiterlijk over een jaar in werking zal gaan treden. De wethouder zegt toe dat de commissie op de hoogte wordt gehouden van het nieuwe archiveringsstelsel. TZ240MO Van het terughalen van archieven is geen sprake, de gemeentesecretaris neemt de taak van de gemeente archivaris waar.
--	---

		Rondvraag 8: fractie CU SGP inzake stand van zaken Bouwbesluit + Namens wethouder van der Stee beantwoordt wethouder Vreugdenhil de vraag. In verband met personele wisselingen is het dossier bouwbesluit+ vertraagd. Het 1^e kwartaal 2020 komt de wethouder met de stand van zaken. Rondvraag 9: fractie WV inzake kunstcollectie Wethouder Vreugdenhil antwoordt dat het geen eenvoudig probleem is. De gemeente is in gesprek met het Erfgoedhuis. Er moet een beleid ontwikkeld worden. In oktober 2019 informeert de wethouder de commissie inzake het project kunstcollectie. TZ241MO
17.	Sluiting	De voorzitter sluit de vergadering om 22.12 uur.

MO Commissievergadering van 9 september 2019.

Goedenavond voorzitter, dank voor de spreektijd in deze commissievergadering. Mijn naam is Frank Faber en ik ben voorzitter van tennisvereniging MLTV'90 uit Monster.

Geachte commissieleden, college en alle aanwezigen. Namens voetbalvereniging Sportclub Monster, tennisvereniging MLTV'90 en Stichting Sportpark Polanen mag ik gebruik maken van het spreekrecht. Zoals bekend, het clusteren van verenigingen op één locatie kan een 'boost' geven aan het sportpark en bijdragen aan de versterking van de verenigingen. Maar, voorzitter, de laatste maanden staan we stil! En zoals u weet: stilstand is achteruitgang. Geef ons daarom duidelijkheid zodat wij kunnen werken aan de toekomst van onze verenigingen.

Graag wil ik u meenemen in het traject en de stand van zaken betreffende agenda punt 8 van vanavond, Visieontwikkeling Sportpark Polanen.

In november 2017 is de motie van GBW, VVD en CDA unaniem aangenomen door de GEMEENTERAAD om te onderzoeken in hoeverre beide verenigingen samen geclusterd konden worden in Monster Noord. Vanuit die motie is er een onderzoek gestart met als opdracht een visieontwikkeling Sportpark Polanen te realiseren met daarin de diverse mogelijkheden met bijbehorende bedragen zodat deze uiterlijk bij de voorjaarsnota gepresenteerd kan worden aan de gemeenteraad.

Tijdens de commissievergadering MO op 4 maart 2019 zijn inrichtingsvoorstellen voor sportpark Polanen voorzien van een financiële begroting, besproken. Unaniem was u als commissie van mening dat de door de verenigingen aangegeven voorkeursoptie, nader uitgewerkt moest worden, waarbij de kanttekening werd geplaatst dat het kostenplaatje wel omlaag moest. De commissie verwachtte de nadere uitwerking bij de voorjaarsnota, zodat daarover vóór de zomer nader over van gedachten gewisseld kon worden. Zoals gezegd, voordat de voorjaarsnota gepresenteerd zou worden, zou er een uitgewerkt plan vanuit het college komen. Dit is helaas NIET gebeurd.

Tijdens een overleg op Sportpark Polanen, 15 april 2019 heeft wethouder Varekamp, vergezeld door Dhr. Hofstede en Mw. Sesay, de verenigingen en de Stichting Sportpark Polanen duidelijk gemaakt dat het financieel een moeilijk verhaal zou worden en is het verzoek gedaan alternatieven te onderzoeken waarbij de kosten beperkter zijn.

Deze alternatieven zijn door onze externe adviseur, Herwin Brilleman, uitgewerkt en op 24 juni j.l. aan de wethouder verstuurd. Hierbij leefden wij, gezien de MO vergadering van maart, in de veronderstelling dat deze alternatieven in juli aan de MO commissie zouden worden gepresenteerd.

Zoals aangegeven is door de wethouder, zal er geen uitvoering worden gegeven aan de wens van de commissie MO om te gaan voor de optimale variant, zoals weergegeven in de Visieontwikkeling Polanen en het memo dat door de wethouder ten behoeve van de commissie is opgesteld d.d. 24 januari 2019. De follow up dit nog vóór de zomer te bespreken is NIET gehaald. In het contact met de wethouder, dat overigens prima is, gaf hij ons niet de overtuiging dat van zijn kant Polanen een agendapunt zou worden voor de commissie MO-vergadering op 9 september, vandaag dus.

Waarom niet voorzitter? Waarom worden beloftes en tijdlijnen niet nageleefd en gehaald? Waarom duurt het hele proces zo lang? En waarom worden zelfs wisselingen in contactpersonen niet gemeld aan ons, belanghebbenden? Dit alles zorgt voor ruis en vertragingen. Wij als tennisvereniging en

voetbal vereniging willen graag een beslissing, zodat wij verder kunnen met de toekomst van beide verenigingen.

Het voortraject is voor de commissie MO aanleiding geweest de wethouder te vragen voor de zomer het vervolg te presenteren. Een behandeling van dit onderwerp vandaag was dan ook wat ons betreft niet te veel gevraagd. Het is fijn dat onze wens wordt ondersteund door GBW en dat dit ertoe heeft geleid dat het onderwerp alsnog op de agenda is gekomen.

Wat nu voorzitter? Hoe nu verder?

Zoals gezegd: op dit moment draaien we in kringetjes en staan we stil ! En bekend is: stilstand is achteruitgang. Het college is aan zet en hopelijk komt er in deze visieontwikkeling Sportpark Polanen eindelijk duidelijkheid. Duidelijkheid voor beide verenigingen en voor haar leden.

Ik wens u veel wijsheid toe in de vervolgstappen en ik dank u voor de aandacht.

Frank Faber

Voorzitter MLTV'90

Toezeggingenlijst Raadscommissie MO		Documentnr. G19-002182	
Beleidssterreinen commissie Maatschappelijke Omgeving Sport, Jeugd- en jongerenwerk, Zorg en welzijn (WMO en ouderen), Volksgezondheid, Sociale zaken (Werk en inkomen), Onderwijs en kinderopvang, Kunst, Cultuur en historisch erfgoed.			
Nr.	Actie	Ingebracht	Wanneer gereed
TZ210MO	De wethouder komt met een plan van aanpak inzake meer openbare en opgestelde toiletten. Wethouder Vreugdenhil	18-06-2018 rc MO	Q4 2019 Rc MO 27-05-2019 wethouder geeft aan dat Q3 ws niet gehaald wordt
TZ217MO	De wethouder houdt de commissie leden op de hoogte van de gang van zaken betreffende de 2 ^e Pilot inzake integraal PGB. Wethouder Vreugdenhil	04-03-2019 rc MO	PM (Indien er informatie wordt aangeleverd)
TZ222MO	De wethouder onderzoekt de mogelijkheden om een Westland pas gratis te verstrekken aan mantelzorgers. Wethouder Vreugdenhil	01-04-2019 rc MO	Q4 2019 Medio november 2019
TZ224MO	Evaluatie inzake beleid handhaving kinderopvang. Wethouder Vreugdenhil	01-04-2019 rc MO	Q3 2019 Raadsinformatiebrief d.d. 26-09-2019
TZ225MO	De wethouder komt met een memo inzake het aantal overtredingen in 2018 door de invoering van de nieuwe eisen met betrekking tot handhaving kinderopvang. Wethouder Vreugdenhil	01-04-2019 rc MO	PM
TZ229MO	Inzicht te krijgen in de monitoring die bij de talentontwikkeling is gebruikt. Wethouder van der Stee	27-05-2019 rc MO	Q4 2019
TZ230MO	Bouwbesluit plus van de voortgangsrapportage Wethouder Vreugdenhil	27-05-2019 rc MO	Q1 2020
TZ231MO	Fractie D66 Westland verzoekt de wethouder om het experiment in 2 gemeenten in Nederland inzake doorstroming met behoud van inschrijftijd te onderzoeken. De wethouder komt met een memo ter beantwoording. Wethouder van der Stee	27-05-2019 rc MO	Q4 2019

TZ233MO	Fractie VVD verzoekt om de stand van zaken inzake de memo betreffende de brief toelatingsbeleid PO Wateringen (19-0186035 en G19-001885) Wethouder van der Stee	09-09-2019 rc MO	Q3 2019 Memo d.d. 23-09-2019
TZ234MO	Alternatieve variant inzake de inrichting van Sportpark Polanen (via een memo) Wethouder Varekamp	09-09-2019 rc MO	Q4 2019
TZ235MO	De commissie informeren door middel van een memo op welke wijze de aanbevelingen uit het rapport van Radar Advies uitgevoerd gaan worden. Wethouder Vreugdenhil	09-09-2019 rc MO	Q3 2019 Memo d.d. 12-09-2019
TZ236MO	Het verslag van de uitgevoerde activiteiten in 2018 met betrekking tot het meerjarenplan Regenboogsteden toezenden. Wethouder Vreugdenhil	09-09-2019 rc MO	Q4 2019
TZ237MO	De gestelde vragen van fractie VVD Westland inzake het rapport Kurtosis beantwoorden Wethouder Vreugdenhil	09-09-2019 rc MO	Q4 2019 Memo d.d. 13-09-2019
TZ238MO	De commissie informeren door middel van een memo over de activiteiten van Perspektief. Wethouder Vreugdenhil	09-09-2019 rc MO	Q4 2019
TZ239MO	De commissie informeren over de financiële tekorten in de Jeugdzorg. Wethouder van der Stee	09-09-2019 rc MO	Q4 2019 Memo d.d. 16-09-2019
TZ240MO	De commissie op de hoogte houden van het nieuw te ontwikkelen archiveringssysteem historisch archief. Wethouder Varekamp	09-09-2019 rc MO	PM
TZ241MO	De commissie informeren inzake het project kunstcollectie Wethouder Vreugdenhil	09-09-2019 rc MO	Oktober 2019

Memo

AAN : leden van de commissie MO
VAN : P.A. Vreugdenhil
C.C. : -
DATUM : 12 september 2019
BETREFT : Uitwerking aanbevelingen Radar Advies vervolg herindicaties hulp bij het huishouden

1. Inleiding

De afgelopen periode deed Radar Advies in opdracht van het college onderzoek naar signalen over de herindicaties hulp bij het huishouden. De rapportage is besproken in de commissie MO op 9 september jl. Tijdens de commissievergadering is u toegezegd in een memo toe te lichten hoe het college uitwerking geeft aan de aanbevelingen van Radar Advies.

In dit memo is per aanbeveling van Radar Advies de reactie van het college uitgewerkt.

2. Reactie per aanbeveling

Aanbeveling 1: Resultaatgericht indiceren HbH op basis van de H4 Inkoopvisie doorzetten en het systeem verbeteren door invoering van een normenkader (opgesteld door een derde partij) en doorvoeren aanbevelingen uit het onderzoek.

Reactie college:

We pakken de herindicaties hulp bij het huishouden weer op. We treffen hiervoor momenteel de voorbereidingen. Daarbij geven we invulling aan de aanbevelingen uit het onderzoek, zoals toegelicht in dit memo, en nemen we maatregelen om de achterstand in de uitvoering van de herindicaties in te lopen. We verwachten begin oktober de eerste cliënten met hulp bij het huishouden te benaderen voor een gesprek.

De gemeente Westland laat in het najaar van 2019 samen met de andere H4-gemeenten een objectief normenkader voor een schoon en leefbaar huis ontwikkelen. Dit normenkader treedt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2020 in werking (zie ook de reactie onder aanbeveling 9).

Aanbeveling 2: Resultaatgericht indiceren evalueren voorafgaand aan de afloop huidige inkoopcontracten.

Reactie college:

De gemeente Westland evalueert samen met de andere H4-gemeenten en de aanbieders in de loop van 2020 de resultaatgerichte werkwijze. Dit is al onderdeel van de afspraken die de H4-gemeenten en aanbieders gemaakt hebben. Op basis van de evaluatie wordt bepaald of en hoe de werkwijze in 2021 wordt voortgezet.

Aanbeveling 3: De nog in 2019 uit te voeren herindicaties voor 1 januari 2020 uitvoeren. De gemeente moet de financiële en organisatorische gevolgen hiervan in kaart brengen.

Reactie college:

De uitvoering van de herindicaties ligt achter op schema. Dit is onder andere gekomen door de opschorting van de herindicaties en het voeren van de extra driegesprekken.

De herindiceren van bestaande cliënten is noodzakelijk, ongeacht de toegepaste werkwijze. Alle cliënten krijgen een indicatie op basis van de Wmo Verordening 2019, die in december 2018 werd vastgesteld.

Het is organisatorisch gezien niet haalbaar voor de gemeente en de aanbieders om alle herindicaties nog voor 1 januari 2020 af te ronden. Hiervoor is onvoldoende tijd en capaciteit beschikbaar. De inzet van het herindicatieteam wordt verlengd. De extra lasten hiervan komen naar verwachting uit op € 700.000. De kosten worden gedekt uit de reserve personele kosten (€ 1 miljoen), die bij de vaststelling van de begroting als flexibele schil door de raad is toegekend.

Aanbeveling 4: Het is niet haalbaar de herindicaties uit te voeren voor 1 januari 2020 als dat volgens de huidige werkwijze wordt gedaan. Het is zaak om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om het proces van herindiceren te versnellen.

Reactie college:

We werken momenteel aan een aanpak om de achterstand zo ver mogelijk in te lopen en de extra benodigde inzet van tijd en geld voor de uitvoering van de herindicaties te beperken. We doen dit zorgvuldig en in afstemming met de consultants en de aanbieders. De aanpak wordt eind september ingevoerd. Wij zullen uw raad te zijner tijd informeren over de gekozen aanpak.

Daarnaast maken we aanvullende afspraken met de aanbieders binnen de huidige contracten, zodat zij in 2020 nog ondersteuning kunnen bieden op basis van de oude werkwijze. Zolang cliënten geen herindicatie hebben gekregen, wordt de ondersteuning op basis van hun huidige indicatie gecontinueerd.

Aanbeveling 5: Alle stakeholders moeten stoppen met het denken, praten en beoordelen van HbH in termen van uren en overgaan tot het denken, praten en beoordelen van HbH in termen van resultaat.

Reactie college:

Om resultaatsturing stevig neer te kunnen zetten, moet iedereen stoppen met het spreken en beoordelen in uren. We sturen daar als volgt op:

- We organiseren een bijeenkomst voor onze eigen consultants en de aanbieders. Hierin bespreken we nogmaals de toepassing van de nieuwe werkwijze en wisselen we ervaringen in de afgelopen maanden uit. Het doel van de bijeenkomst is om van elkaar te leren en goede voorbeelden te delen. Daarnaast besteden we in de bijeenkomst aandacht aan de wijze waarop consultants en aanbieders met de cliënt communiceren over de hulp. In die communicatie moet het resultaat centraal staan en leggen we uit wat de cliënt mag verwachten van de hulp.
- Ten aanzien van onze eigen consultants: we besteden aandacht aan de toepassing van resultaatsturing in intervisiesessies en casuïstiekbesprekingen.
- Ten aanzien van medewerkers van aanbieders: we spreken aanbieders die nog communiceren in uren hier dringend op aan. Aanbieders die merken dat hun medewerkers nog in uren denken en praten, moeten aandacht besteden aan extra instructies en training om resultaatsturing goed toe te passen.

Aanbeveling 6: Het omzetten van de uitkomsten van het keukentafelgesprek in de vorm van een arrangement behoeft meer aandacht. De inzet van alle relevante partijen in Westland, waaronder het welzijnswerk, maken een integraal aanbod mogelijk.

Reactie college:

Integrale ondersteuning is in de gemeente Westland een belangrijk uitgangspunt bij de inzet van (Wmo) ondersteuning. Het volledige ondersteuningsaanbod is te vinden op het Sociaal Plein Westland (sociale kaart). We instrueren consultants extra om de sociale kaart in ieder gesprek met de cliënt toe te passen en beschikbare voorzieningen waar passend in te zetten.

Radar Advies beschrijft dat cliënten die een ruime indicatie voor hulp bij het huishouden hadden, na een herindicatie sociale aspecten missen, zoals het drinken van een kopje koffie of het maken van een praatje met de hulp. We vinden het belangrijk dat de sociale contacten van cliënten na een herindicatie niet wegvallen. We vullen het bevorderen van sociale contacten en het voorkomen van vereenzaming wel anders in. Deze taak hoort bij het welzijnswerk van Vitis. Vitis bevordert de sociale contacten van cliënten, op een manier die bij de cliënt past. We brengen het aanbod van Vitis nog meer onder de aandacht van de cliënt.

Daarnaast is het belangrijk dat de consultant op basis van het gesprek met de cliënt beoordeelt of de cliënt behoefte heeft aan activiteiten of ondersteuning die bijdragen aan sociale contacten. We werken in het najaar aan een training die consultants vertrouwd maakt met het voeren van een gesprek over eenzaamheid. Op basis van de uitkomsten van dat gesprek kan de consultant dan ook passende ondersteuning bieden.

Tot slot kunnen we de samenwerking met partijen in het voorliggend veld versterken door elkaar nog beter te leren kennen. We verkennen daarom samen met deze partijen of het waardevol is om in het najaar een informatiemarkt met elkaar te organiseren.

Aanbeveling 7: De handleiding resultaatgericht indiceren H4, inclusief de resultatenmatrix en de invulling van de treden, op basis van de opgedane praktijkervaring eind 2020 evalueren.

Reactie college:

Dit is reeds onderdeel van de afspraken die de H4-gemeenten en aanbieders met elkaar hebben gemaakt. Bovendien monitoren de H4-gemeenten de werkwijze tussentijds op basis van signalen. Indien nodig wordt de handleiding direct aangepast.

Aanbeveling 8: De gemeente moet over de volle breedte een betrouwbare partner zijn. Eenduidige communicatie en het nakomen van gemaakte afspraken zijn daarin van belang.

Reactie college:

Onze consultants en de medewerkers van aanbieders vormen een belangrijke schakel met de cliënt. Voordat we de herindicaties hulp bij het huishouden weer oppakken, maken we (nogmaals) afspraken met de consultants en aanbieders over de boodschap die we richting cliënten communiceren. We besteden aandacht aan de wijze waarop consultants en medewerkers van aanbieders kunnen uitleggen hoe de gemeente Westland verder werkt en wat de bedoeling is van die werkwijze. Zo scheppen wij bij de cliënt de juiste verwachtingen ten aanzien van de ondersteuning (zie ook de toelichting over de bijeenkomst die we met de uitvoering organiseren onder de reactie op aanbeveling 5).

Aanbeveling 9: Laat een onafhankelijke partij een normenkader HbH H4 ontwikkelen.

Reactie college:

De gemeente Westland laat in het najaar van 2019 samen met de andere H4-gemeenten een objectief normenkader voor een schoon en leefbaar huis ontwikkelen. Dit normenkader treedt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2020 in werking. We verwachten dat tegen die tijd ook de gewijzigde Wmo 2015 inwerking treedt, waarin minister de Jonge resultaatsturing binnen de Wmo borgt.

De gemeente Westland en de andere H4-gemeenten hebben er voor gekozen de huidige werkwijze tot de invoering van het normenkader voort te zetten. Het resultaat staat centraal en de cliënt en aanbieder krijgen samen ruimte om afspraken te maken over de activiteiten die de aanbieder uitvoert. We zoeken met cliënten die bezwaar maken omdat er geen uren geïndiceerd worden naar een passende oplossing. Hiermee geven we gehoor aan de oproep van minister de Jonge aan gemeenten om hun beleid niet voor enkele maanden om te bouwen naar indiceren in uren. Gemeenten zouden in korte tijd dan duizenden mensen dubbel moeten indiceren. De is belastend voor cliënten en kost veel geld.

Aanbeveling 10: Voer bij een representatieve steekproef de 'schouw' uit als kwaliteitscontrole op het bereikte resultaat.

Reactie college:

Deze 'schouw' is reeds ingericht. De H4-gemeenten hebben een onafhankelijke partij (bureau Lekker Leven) in de arm genomen die volgens landelijke kwaliteitsnormen bij cliënten thuis controleert of het resultaat (een schoon en leefbaar huis) wordt behaald. De schouw wordt op twee manieren ingezet:

- Als jaarlijkse steekproef onder willekeurig geselecteerde cliënten. De uitkomsten van die steekproef bieden inzicht in de algehele / gemiddelde kwaliteit die de aanbieders leveren.
- Als controle op cliëntniveau, bij klachten van de cliënt of het vermoeden dat het resultaat niet wordt behaald.

Aanbeveling 11: Bij klachten en bezwaren de schouw uitvoeren om het behaalde resultaat te toetsen.

Reactie college:

De schouw is ingericht en kan bij klachten en bezwaren ingezet worden. Zie ook de reactie op aanbeveling 10.

Aanbeveling 12: Breng Toezicht Wmo beter in stelling en laat Toezicht Wmo een toetsingskader HbH ontwikkelen en uitvoeren op basis van signalen over het onvoldoende bereiken van resultaten.

Reactie college:

Wmo Toezicht is in Westland belegd bij GGD Haaglanden. Wmo Toezicht onderzoekt casussen, naar aanleiding van fraudesignalen over aanbieders of cliënten. Zoals aangegeven laten de H4-gemeenten in het najaar van 2019 een onafhankelijk normenkader voor een schoon en leefbaar huis ontwikkelen. Toezicht Wmo wordt betrokken bij de invulling van dat kader en krijgt gelegenheid om mee te denken over de onderdelen die daarbinnen belangrijk zijn voor de uitvoering van hun taken. Het is daarom niet nodig dat Wmo Toezicht nog een apart eigen kader ontwikkelt.

Aanbeveling 13: Ga met elkaar het gesprek aan over wat HbH in de praktijk inhoudt op basis van de verordening Wmo 2019, zodat er eenduidige en gedeelde verwachtingen ontstaan omtrent de inhoud van Hbh.

Reactie college:

In de Wmo Verordening 2019 staat aangegeven wat hulp bij het huishouden inhoudt. Met de invoering van het normenkader wordt dit nog verder gespecificeerd.

Volgens het college is het vooral belangrijk dat goed aan de cliënt wordt uitgelegd wat de hulp bij het huishouden inhoudt (en wat daar niet onder valt). Hiervoor versterken we de communicatie met de cliënt, zoals toegelicht onder aanbeveling 5 en 8.

Aanbeveling 14: De gemeente Westland moet contractmanagement beter in stelling brengen. Zorgaanbieders hebben een contract getekend en hebben een leveringsplicht. Het voeren van een constructieve dialoog met aanbieders over de ontstane situatie biedt mogelijk oplossingsrichtingen.

Reactie college:

Verschillende zorgaanbieders die ondersteuning bieden aan cliënten in de H4-gemeenten gaven aan het begin van de zomer het signaal af moeite te hebben met het bieden van zorg aan nieuwe cliënten, vanwege een tekort aan personeel. Dit geldt met name voor zorgaanbieders die hulp bij het huishouden bieden. Hiervoor is een aantal redenen:

- Er is krapte op de arbeidsmarkt voor wat betreft huishoudelijke hulpen. Dit is een landelijk probleem dat ook in de H4-regio speelt. De arbeidsmarkt is op dit moment goed voor werknemers. De aanbieders zien veel hulpen vertrekken die doorstromen naar een opleiding of naar banen die hen meer kansen bieden.
- Een aantal aanbieders had voor de start met resultaatsturing in de H4-gemeenten al ervaring met deze werkwijze. Uit hun ervaring blijkt dat een resultaatgerichte werkwijze minder inzet van personeel vraagt. Zij hebben hun bezetting hierop vooruitlopend op de invoering van resultaatsturing in de H4-gemeenten aangepast. Omdat de herindicaties zijn vertraagd, is bij hen een knelpunt in de bezetting ontstaan.
- Ziekteverzuim en de vakantieperiode.

We willen waarborgen dat alle cliënten de ondersteuning krijgen die nodig is. Tegelijkertijd begrijpen we dat de krappe arbeidsmarkt als mede oorzaak van het probleem niet direct beïnvloed kan worden door de aanbieders. We volgen in samenwerking met de H4-gemeenten daarom twee sporen vanuit het contractbeheer:

- We spreken de aanbieders aan op hun leveringsplicht en de verantwoordelijkheden die zij op basis van de gesloten contracten hebben.
- We voerden in augustus gesprekken met de aanbieders over mogelijke oplossingen. We hebben de aanbieders om een plan van aanpak gevraagd voor het oplossen van de personeelsproblemen. We maken op basis van dit plan afspraken met de aanbieders om de personeelstekorten op korte termijn terug te dringen. En over vervolgstappen die we nemen op basis van de contractafspraken, wanneer de aanbieders hun bezetting ook na inzet van het plan niet op orde krijgen.

Daarnaast zijn de H4-gemeenten in gesprek met de aanbieders over een structurele oplossing indien de problemen zich op een later moment opnieuw voordoen.

Memo

AAN : de leden van de commissie MO
VAN : wethouder P.A. Vreudenhil
C.C. :
DATUM : 13 september 2019
BETREFT : vragen over Kurtosis rapport inzake stijging jeugdhulpkosten

De fractie van de VVD heeft voor de commissievergadering MO van 9 september 2019 een aantal vragen gesteld over het Kurtosis-onderzoeksrapport (voorjaar 2018). Het onderzoek is destijds uitgevoerd om de hypothese van het “boeggolf effect” te onderzoeken als mogelijke oorzaak van de kostenstijging die we in 2017 en 2018 zagen. De “boeggolf” in de jeugdhulpkosten zou ontstaan doordat je nog niet meteen de effecten merkt van inzet op preventie en lichtere hulp, wat uiteindelijk zou moeten zorgen voor een vermindering van zwaardere, duurdere hulp.

1. Is bekend wat de stand van zaken is ten aanzien van het geld van de overheid wat gemeente Westland extra gaat krijgen.

Dit bedrag wordt in de begroting 2020 (3,2 mln) en in Prorap 2019 (3,4 mln) meegenomen ter dekking van een deel van het tekort in sociaal domein.

2. Waarom zijn er geen valide uitgangspunten vastgelegd door gemeente Westland.

Waarschijnlijk wordt de passage over valide uitgangssituatie bedoeld op pagina 4. In het rapport wordt gesteld dat er geen valide uitgangssituatie is vastgelegd omdat de hypothese (de aanname dat door de focus van het beleid op preventie en het inzetten van het netwerk van cliënten jeugdigen op langere termijn minder beroep gaan doen op zwaardere ondersteuning, en dat we daarom nu een aantal jaren extra kosten hebben, die daarna weer afnemen) niet is onderbouwd en getoetst. Deze hypothese kon dus niet op die manier worden onderzocht door het nog ontbreken van valide uitgangspunten. Simpel omdat die er niet waren. Daarom is de onderzoeksvraag wat aangepast en is er breder gekeken naar de oorzaken van de kostenstijging en mogelijke maatregelen.

3. In het rapport staat dat een van de oorzaken van de toename van de kosten van jeugdzorg door de aantrekking van wijk teams komt. In gemeente Westland worden de wijk teams juist gestimuleerd. Dit klinkt als een contradictie. Kunt u hier uitleg over geven.

De toegang tot de jeugdzorg was voor het oprichten het Sociaal kern team meer gefragmenteerd. Met ons beleidskader Sociaal Domein hebben we ingezet om meer preventief te gaan werken en het SKT hierbij een belangrijke rol te geven. Het doel van eerder hulp (aan)bieden is bedoeld om inwoners eerder te helpen en erger te voorkomen. En hiermee ook te voorkomen dat duurdere zorg ingezet moet worden. Inmiddels heeft uitgewezen dat de kostenstijging niet zozeer wordt veroorzaakt door de toename van het aantal cliënten, die via het sociaal kernteam komen, maar vooral door tariefharmonisering en meer inzet van hulp per cliënt door tweede lijns zorgaanbieders.

4. Wat is de bedoeling van de stelling dat huisartsen moeten ondersteunen bij patiënten met een psycho sociale hulpvraag. Zijn de medewerkers van SKT hier deskundig genoeg voor. Welke keuze vrijheid heeft de patiënt.

Er mist een woord in de vraag, we hebben aangenomen dat er bedoeld wordt dat huisartsen met bijvoorbeeld praktijkondersteuners ontlast zullen worden met de vragen op het gebied van jeugdhulp. De medewerkers zijn hier deskundig voor, deze ondersteuning wordt gegeven door SKJ-geregistreerde hbo-geschoolde zorgregisseurs.

Een patiënt kan te allen tijde naar de huisarts en met zijn huisarts afspraken maken. De huisarts heeft en houdt zijn verwijlsrecht. Deze maatregel is bedoeld om huisartsen te ondersteunen en de inwoner de meest passende zorg te bieden.

Momenteel werken 2 huisartsenpraktijken met een zorgregisseur van het SKT en de 3^e begint binnenkort. Huisartsen/ZEL hebben zich uitgesproken over dat zij de medisch generalisten zijn en de samenwerking zoeken met de zorg generalisten. Dit is dus het begin, waarbij we leren wat er wel/ niet goed werkt. We verwachten in de toekomst uitbreiding.

5. Voor wie is de deskundigheid bevordering bedoeld.

De zorgregisseurs van het SKT doen aan continue deskundigheidsbevordering (ook in het kader van de SKJ-registratie) en voor bijvoorbeeld de Inkoop 2020 wordt opgeleid ten behoeve van de nieuwe werkwijze. Daarnaast kan deskundigheidsbevordering plaatsvinden om meer kennis te krijgen over andere wetgeving zoals WLZ en ZVW, om afwenteleffecten op het jeugdhulpbudget te voorkomen.

6. Het productaanbod is verschaald volgens jeugdbescherming West Wij krijgen andere informatie. Graag uitleg hierover.

Jeugdbescherming West heeft ten tijden van het onderzoek dit aangegeven. Wij hebben een compleet aanbod van jeugdhulp gecontracteerd bij verschillende aanbieders. Mogelijk worden bepaalde producten niet meer aangeboden of afgenomen bij jeugdbescherming West maar bij een andere aanbieder.

7. Waarom is in Westland een laag aandeel jeugdzorg in vergelijking met andere gemeente. Waarom is jeugdbescherming in Westland vaak gekoppeld aan verblijf.

Waarom we in Westland (relatief) iets minder jeugdigen hebben in zorg is lastig te duiden. Veelal wordt gedacht aan oorzaken als sterke sociale cohesie, relatief weinig financiële problematiek, of dat er sprake zou zijn van een gesloten gemeenschap waarin hulp van buitenaf minder makkelijk geaccepteerd wordt.

Vaker dan gemiddeld loopt in Westland een jeugdbeschermingstraject samen met jeugdhulp met verblijf. In bijlage 2 wordt het percentage weergegeven van de jeugdbeschermingscliënten die ook verblijf hebben. Als in Westland relatief weinig jeugdbeschermingscliënten zijn, dan zou het kunnen betekenen dat Westland relatief veel zelf in het vrijwillige kader oplost en dan hou je de zwaardere gevallen over, waarbij wellicht meer verblijf nodig is. Echter omdat het gaat om relatief kleine aantallen, kunnen we hier geen sluitende conclusies over trekken.

Memo

AAN : leden van de commissie MO
VAN : Wethouder B. van der Stee
C.C. :
DATUM : 16 september 2019
BETREFT : Rondvraag commissie MO 9 september 2019 financiële tekorten jeugdhulp

1. Kunnen wij als gemeente de oplossing die Lelystad aandraagt ook opvolgen? De tegenvallers van de jeugdzorg als pm-post boeken vanaf 2021, waarbij je het tekort op jeugdzorg meerjarig kan begroten, zodat je geen tekort hebt op het jeugdbeleid?

De oplossing die Lelystad aandraagt betreft een methode om de extra middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld structureel in de begroting te verwerken.

Het Rijk heeft extra middelen toegezegd voor de jaren 2019, 2020 en 2021. Deze extra inkomsten heeft de gemeente verwerkt in de begroting. Van de toezichthouder (de provincie) hebben we een richtlijn ontvangen dat gemeenten een stelpost mogen opnemen voor de jaren 2022 en 2023 ter grootte van het bedrag in 2021. Dit in afwachting van definitieve extra inkomsten vanuit het Rijk, deze zijn afhankelijk van de evaluatie die op dit moment plaats vindt. De gemeente Westland heeft deze richtlijn gevolgd en neemt voor 2022 en 2023 het bedrag van 2021 over.

Let wel de extra middelen die het Rijk heeft verstrekt zijn onvoldoende om de tekorten in het sociaal domein te dekken. (ter illustratie landelijk extra voor jeugd in 2021 300 mln voor Westland 1,4 mln). De richtlijn van de provincie zorgt ervoor dat vanaf 2022 er geen extra tekort komt.

2. Zoals in het artikel staat vermeld zal het ministerie op korte termijn de gemeenten uitleg geven hoe je het een en ander in de boekhouding moet weergeven en waardoor je voorlopig mag doen alsof je geen tekort hebt op de jeugdzorg. Zijn wij als gemeente inmiddels hierover ingelicht door het ministerie?

Van de toezichthouder, de provincie is een richtlijn ontvangen hoe om te gaan met de extra inkomsten van het Rijk. (Zie verder antwoord op vraag 1.)

Memo

AAN : de leden van de commissie MO

VAN : wethouder B.P.M. van der Stee

C.C. :

DATUM : 23 september 2019

BETREFT : Stand van zaken memo toelatingsbeleid basisscholen Wateringen

De fractie VVD heeft geïnformeerd naar de stand van zaken betreffende de brief toelatingsbeleid PO Wateringen. Met deze brief informeren de schoolbestuurders gezamenlijk hoe directeuren om dienen te gaan met de ontwikkelingen van de leerlingaantallen en de beschikbaarheid van plaatsen.

De brief is besproken met de directeuren, hiermee is het belang van een strikte naleving van het vastgestelde toelatingsbeleid nogmaals onder de aandacht van de directeuren gebracht.

Lange Termijnagenda Raadscommissie Maatschappelijke Omgeving

Nummer	Aktie	Ingebracht	Datum gereed
LTA213MO	Raad 2 x per jaar informeren inzake stand van zaken wat betreft de Gemeenschappelijke Regeling en begroting 2018 GGD en VT Haaglanden Wethouder Vreugdenhil	Rc MO 27-11-2017	September 2019
LTA219MO	Evaluatie van de resultaten van het kindpakket Wethouder Vreugdenhil	Rc MO 04-02-2019	Q1 2020
LTA222MO	Eigendom schoolgebouwen Het besluiten over de meest geschikte eigendomsvorm voor brede scholen, waarin zowel de schoolbesturen als gemeente (verhuur aan kinderopvang) eigenaar zijn. Wethouder van der Stee	LTA	Q4 2019 Raadsinformatiebrief
LTA224MO	Lokaal Educatieve Agenda Wethouder van der Stee	LTA	Q1 2020 Raadsinformatiebrief
LTA225MO	Advies kunstcollectie Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q4 2019 Raadsvoorstel
LTA227MO	Plan van aanpak bestrijding eenzaamheid Met plan van aanpak wordt uitvoering gegeven aan motie 869 Wethouder Vreugdenhil	LTA	September 2019 Raadsinformatiebrief d.d. 13-06-2019
LTA229MO	Actieplan Armoedebeleid Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q3 2019 Raadsinformatiebrief 10-07-2019
LTA230MO	Beschermd wonen Wethouder Vreugdenhil	LTA	PM Raadsinformatiebrief
LTA231MO	Jaaroverzicht 2018 Toezichthouder kwaliteit WMO Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q2 2019 Raadsinformatiebrief 16-05-2019
LTA233MO	Verordening Wmo 2020 Verordening n.a.v. wetwijziging en actualisatie Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q4 2019
LTA234MO	Inkoop GI's 2020-2024 Stand van zaken inkoop GI's 2020-2024 Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q4 2019 Raadsinformatiebrief
LTA235MO	Nieuwe wet inburgering met ingang van 1-1-2021 Voortgang aanpak Westland Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q4 2019 Raadsinformatiebrief
LTA237MO	Vervolg op de herindicaties hulp bij het huishouden	LTA	Rc MO 9 september 2019 Een aantal scenario's worden voorgelegd en een raadsinformatiebrief met als bijlage het rapport van

	Wethouder Vreugdenhil		Radar Advies. Raadsvergadering d.d. 24-09-2019 (motie)
LTA238MO	Besluitvorming GR Inkoopbureau H10 Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q4 2019 Raadsvoorstel
LTA239MO	Evaluatie lokaal pleegzorgplan Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q4 2019 Raadsinformatiebrief
LTA240MO	Evaluatie project kinderen met opvallend gedrag Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q4 2019 Raadsinformatiebrief
LTA241MO	Verordening Jeugd 2020 Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q4 2019 Verordening naar aanleiding van actualisatie
LTA242MO	Verordening Individuele Studietoelage 2017 (zorg gerelateerd) Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q1 2020 Raadsvoorstel Aanpassing hoogte toeslag en voorwaarden
LTA243MO	Nota tarieven en subsidieplafonds peuteropvang en VVE 2020 Wethouder van der Stee	LTA	Q4 2019 Raadsvoorstel

OPENSTAANDE MOTIES

ID nummer	Raad d.d.	Indiener	Omschrijving (beknopt)	Bestuurder	Afdeling	Status
470	10-11-15	GBW/CU-SGP	Vestia	Wethouder van der Stee	Beleid	Tegen het scheidingsvoorstel is beroep bij de rechtbank aangetekend. Datum behandeling is nog niet bekend. De gemeente oefent verder politieke druk uit bij o.a. BZK en Provincie om Vestia te bewegen in gesprek te gaan met onze lokale woningcorporaties betreffende overname van het bezit. De verwachting is dat dit proces niet voor het einde van 2018 zal kunnen worden afgerond.
507	26-01-16	GBW/CDA/PW	Stimuleringsmaatregel doorstroming; rapporteren aan raad wat de uitkomst van gesprek met corporaties is	Wethouder van der Stee	Beleid	De seniorenmakelaar is ingezet en het effect is gemonitord. Resultaten seniorenmakelaar vanuit Sociale Verhuurders Haaglanden is tot dusver beperkt. Sinds dit jaar ook inzet op doorstroming middels inzet wooncoach van Vitis. Met corporaties worden dit najaar ambtelijk verdere mogelijkheden voor doorstroming verkend.
574	08-11-16	CDA/GBW/GL/VVD	Stimuleringsfonds bouwbesluit +	Wethouder van der Stee	Beleid	Op dit moment wordt Bouwbesluit + verder uitgewerkt. De inzet is om hierbij het landelijke

						Woonkeur-label te hanteren. Hierop wordt al ingezet bij nieuwe woningbouwprojecten. Planning is verder om voorjaar 2019 de raad te informeren over de uitwerking (o.a. met aanpak bepaalde complexen van corporaties om deze bij renovatie levensloopgeschikt(er) te maken). Het onderwerp "levensloopgeschikt bouwen en renoveren" is ook onderdeel van het bij het Westlandprogramma behorende uitvoeringsprogramma (maatregel 17).
575	08-11-16	CDA/GBW/GL/VVD/PvdA	De toekomst van De Naald	Wethouder Vreugdenhil	Ruimte	Op korte termijn zal de staat waarin de 'De Naald' verkeert in kaart worden gebracht. De uitkomsten worden vastgelegd in een overdrachtsdossier voor het nieuwe gemeentebestuur. (wordt april 2019)
662	21-03-17	PvdA/GL	Aanmelden bij een website, bereken uw recht	Wethouder Vreugdenhil	Beleid	Er dient nader onderzoek te worden gedaan of deze website past binnen het masterplan van ICT. Uitkomsten hiervan worden meegenomen in de verbetering van de dienstverlening. Over de haalbaarheid zal de raad t.z.t. geïnformeerd worden.
707	07-11-17	CU-SGP/CDA/GBW/GL/D66/PvdA	Betaalbare koopwoningen in Westland	Wethouder van der Stee	Beleid	Inszet op "betaalbare woningen" (en op hoofdlijnen mogelijkheden hierop te sturen) is onderdeel van het bij het Westlandprogramma behorende uitvoeringsprogramma (maatregel 15)
708	07-11-17	CDA/GBW/GL	Sportcomplex De Lier	Wethouder Varekamp	Ruimte	Met enkele verenigingen is oriënterend gesproken over de opzet van het onderzoek en welke onderwerpen aan de orde moeten komen. Er zijn ondertussen offertes ontvangen. Deze maand zal de opdracht voor het onderzoek worden verstrekt. Wij verwachten dan uiterlijk november de uitkomsten.
778	20-02-18	CDA/D66/CU-SGP/GL/PvdA/WV/VVD	Pauzewoningen voor urgente woningzoekenden	Wethouder van der Stee	Beleid	Een inventarisatie van beschikbaar gemeentelijk vastgoed is uitgevoerd. In derde kwartaal 2018 zal de Raad worden geïnformeerd over de realisatie. Een structurele oplossing wordt meegenomen in ons Uitvoeringsprogramma: maatregel 14 deelvisie wonen. (wordt Q2 2019)
783	20-02-18	GBW/LPF/PvdA/WV/GL/D66	Dagopvang mensen met Parkinson	Wethouder Vreugdenhil	Beleid	

816	16-10-18	WV/GBW	Samenwerking H10	Wethouder Vreugdenhil	Beleid	De raad zal tijdig voor de besluitvorming over de GR betrokken worden en regelmatig updates ontvangen over de inkoop samenwerking en de implementatie van de inkoopstrategie 2020.
835	06-11-18	CDA/LPF/D66/GBW/WV/PvdA	Creëren van de sportfaciliteit calisthenics voor jongeren in de buitenruimte van de gemeente Westland	Wethouder Varekamp	Ruimte	De uitwerking van deze motie is in voorbereiding. Hierbij nemen we ook het kostenaspect mee. Inzet is om het project te starten in de eerste helft van 2019
862	06-11-18	WV/LPF/GBW/PvdA	Oproep medegebruikers Hofboerderij betrekken in plannen	Wethouder Vreugdenhil	Ruimte	In november wordt een overleg ingepland tussen alle gebruikers van de Hofboerderij en de leden van de beheersstichting i.o
866	06-11-18	LPG/CDA/GBW	Aanpak woningnood	Wethouder van der Stee	Beleid	Komt terug in de deelvise wonen. Q3 2019
868	06-11-18	GBW/D66/PvdA/WV	Projecten 'verzorgd wonen/groepswonen ouderen'	Wethouder Vreugdenhil	Beleid	Wordt meegenomen in de herprioritering binnen het SBK en de herijking die in 2019 plaatsvindt.
920	22-01-19	GBW/WV/GL	Woningbouwprogrammering in control	Wethouder van der Stee	Beleid/Ruimte	
921	22-01-19	GBW/VVD/WV/CU-SGP/PvdA/CDA/GL/D66	Faciliteren middenhuursegment	Wethouder van der Stee	Beleid	

Commissie MO
7 oktober 2019

BEHANDELD DOOR	
afdeling/team	BE/BET
documentnr	19-0144805

VOORBLAD COMMISSIE

ONDERWERP EN BEHANDELING	
onderwerp	Schrijven college d.d. 04-07-19 inzake aanpak nieuwe Wet inburgering
vertrouwelijk	<i>Nee</i>
portefeuillehouder	Wethouder Vreugdenhil, P.A.
bijlagen	Voorstel: Voorstel_44915.docx
agendapunt	08.01.

VOORGESTELD BESLUIT RAAD

ARGUMENTEN EN RISICO'S (RAAD)

Postadres:
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres:
Stokdijkkade 2
2671 GW Naaldwijk
T 14 0174
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

Aan de raad van de gemeente Westland

UW BRIEF	UW KENMERK	ZAAK-/PROJECTNR.	DOCUMENTNR.	BIJLAGE(N)
			19-0144805	
CONTACTPERSOON		AFDELING/TEAM	DOORKIESNUMMER	DATUM VERZONDEN
J.P.M.W. van den Bergh		Beleid	(0174) 67 2004	04 JULI 2019
ONDERWERP				
Vorbereidingen nieuwe Wet inburgering				

Geachte raad,

Met deze brief informeren wij u over de voorbereidingen op de nieuwe Wet inburgering die, zoals het er nu naar uitziet, 1 januari 2021 ingaat.

Nieuwe Wet Inburgering

Zoals in het regeerakkoord van 2017 opgenomen moet de effectiviteit en doelmatigheid van de inburgering vergroot worden en gaat de taaleis omhoog van A2 naar B1.

Het einddoel is dat inburgering van nieuwkomers in Nederland ten dienste staat van zo snel mogelijk participeren, liefst via betaald werk. Dat is nu onvoldoende het geval, wat niet goed is voor Nederland en voor de inburgeraars zelf.

De nieuwe Wet inburgering bestaat uit een aantal deelonderwerpen die hieronder kort worden beschreven:

1. Brede intake en doorlopende lijn

Om inburgeringsplichtigen adequaat te begeleiden bij hun inburgering en hun route naar werk (of een andere vorm van maatschappelijke participatie) is minimaal nodig dat gemeenten weten om wie het gaat, wat de persoonlijke situatie is en wat nodig is om hem of haar via onder andere het inburgeringstraject te begeleiden naar een zelfstandig en financieel onafhankelijk bestaan. De brede intake die gemeenten gaan afnemen geeft inzicht in de startpositie en de ontwikkelmogelijkheden van een inburgeringsplichtige. Het gaat hierbij om informatie over of iemand analfabeet is, welke opleidingen zijn gevolgd, praktische competenties, werknemersvaardigheden, werkervaring, leerbaarheid, motivatie/interesses, mate van zelfredzaamheid en informatie die een effect kan hebben op het inburgeringstraject, zoals de gezinssituatie, het sociale netwerk en mentale gezondheid. Deze brede intake moet al in het Asielzoekerscentrum (AZC), na koppeling met de gemeente, plaatsvinden. Zo kan er zo snel mogelijk gestart worden met het traject.

2. Persoonlijk plan inburgering en participatie (PIP)

Een PIP wordt opgesteld voor alle inburgeringsplichtige nieuwkomers. Het PIP is maatwerk: een persoonlijk programma voor het leren van de taal in combinatie met werk, vrijwilligerswerk, studie of stage. In het PIP kan ook worden ingegaan op belangrijke randvoorwaarden als kinderopvang en de afspraken over de wijze waarop en voor welke duur ontzorgen aan de orde

is. De route naar het te bereiken einddoel wordt in het plan vastgelegd, evenals de looptijd waarin het einddoel behaald moet zijn en de wijze waarop. Alle inburgeraars hebben een resultaatverplichting. Het verwijtbaar niet voldoen aan de inburgeringsplicht leidt tot een boete.

3. Verhoging van de taaleis naar B1 en leerroutes

B1 is het taalniveau dat nodig is om een zo goed mogelijke startpositie op de arbeidsmarkt te hebben. Het is echter realiteit dat niet iedereen het vermogen heeft dit niveau te bereiken. Dat hangt niet alleen af van motivatie en inzet. Belangrijke factoren zijn ook of mensen alfabeet in hun eigen taal zijn, ooit formeel onderwijs hebben genoten en hoe groot de afstand is tussen de eigen taal en de te leren taal. De denkrichting is dat een stelsel wordt gecreëerd met leerroutes die aansluiten bij leerniveau, vaardigheden en andere afspraken uit het PIP. Er zijn 3 leerroutes, te weten: de B1-route die leidt naar het B1-examen, de onderwijsroute die leidt naar een Nederlands diploma waarmee inburgeraars met succes de arbeidsmarkt op kunnen en de Z-route voor personen die nu een ontheffing krijgen. Deze laatste route is gericht op zelfredzaamheid in onze samenleving en het zoveel als mogelijk beheersen van de taal.

4. Hervorming van de markt voor inburgeringscursussen

Vanwege problematiek rondom inburgeringscursussen, maar ook om gemeenten daadwerkelijk regie te kunnen laten voeren op een passend inburgeringstraject, is het voorstel dat gemeenten in het nieuwe stelsel inburgeringstrajecten inkopen bij door hen geselecteerde aanbieders. Hiertoe krijgen zij dan inburgeringsbudget van het Rijk. Gemeenten krijgen hierbij de taak om te garanderen dat er voldoende passend aanbod is voor alle leerroutes, dat dit aanbod inhoudelijk effectief en flexibel is (te combineren met andere activiteiten zoals werk) en dat dit aanbod geënt is op de inburgerings- en participatiedoelstelling.

5. Het examenstelsel

Het huidige inburgeringsexamen bestaat uit zeven onderdelen. Er zal voor worden gekozen om de taalonderdelen en het onderdeel Kennis van de Nederlandse maatschappij (KNM) centraal te blijven toetsen. De participatieverklaring is al decentraal onder de verantwoordelijkheid van gemeenten belegd en het onderdeel Oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt (ONA) zal ook een decentrale, praktijkgerichte invulling krijgen.

6. Voorkomen van schulden bij statushouders

Statushouders blijven nu nog te lang aangewezen op een bijstandsuitkering en lopen risico om in de schulden te komen. Zij moeten vanaf het eerste moment geactiveerd worden, ook met het oog op het voorkomen van schulden. Dit wordt door de wetgever aangeduid als 'ontzorgen' en moet zo lang als nodig duren en gericht zijn op zelfredzaamheid en activering. Gemeenten betalen in deze periode de vaste lasten zoals huur, energiekosten en de verplichte verzekeringen uit de bijstand. De statushouder ontvangt wat resteert en ontvangt de toeslagen.

Vorbereiding gemeente

De wet gaat op zijn vroegst in per 1 januari 2021, maar vraagt natuurlijk voorbereiding van ons om tijdig gesteld te staan voor de wijzigingen die er aan komen. Om hier op voor te sorteren, zijn we in overleg met onze ketenpartners en stellen we een plan van aanpak op met wat er moet gebeuren en wie waarvoor verantwoordelijk is. Daarnaast gaan we de komende tijd actief aan de slag met de 'tussengroep'. Dit is de groep statushouders die reeds in Westland woont, maar niet actief in een traject zit. We gaan samen met Vluchtelingenwerk, Vitis Welzijn en Patijnenburg bekijken hoe we deze groep in beeld en daarna op de juiste plek kunnen krijgen in een traject richting participatie in de samenleving (via werk, vrijwilligerswerk, taalles etc.).

Ook gaan we onderzoeken wat er nodig is om schulden bij statushouders te voorkomen, wat criteria zijn voor wanneer iemand niet meer ontzorgd hoeft te worden, et cetera.

Alle bovengenoemde punten moeten geregeld zijn voordat de wet ingaat, maar waar mogelijk kijken we samen met onze ketenpartners of we al vóór die datum kunnen starten met de nieuwe werkwijze. De verwachting is dat we daarmee meer effect kunnen sorteren dan met de huidige werkwijze. We gaan de nieuwe aanpak realiseren binnen de huidige en toekomstige door het Rijk beschikbaar gestelde middelen.

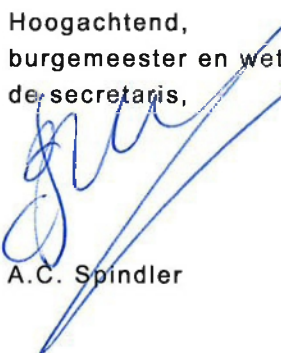
Pilots veranderopgave inburgering

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft een subsidieregeling opengesteld voor pilots op het terrein van de veranderopgave inburgering. Hiervoor zijn twee tranches. Voor de eerste tranche kon een aanvraag worden ingediend voor onder andere Brede intake/PIP. Hier wilden we als Westland graag mee aan de slag, maar één van de uitsluitingscriteria was dat er een minimum aantal intakes gedaan moest worden binnen een vastgesteld aantal maanden. Gezien de huidige instroom en de verwachtingen van Vluchtelingenwerk voor de komende periode gaan wij dit aantal niet halen. Omdat aanvragen ook samen met andere gemeenten ingediend mochten worden, is er voor gekozen om samen met de gemeenten Rijswijk, Delft en Pijnacker-Nootdorp een aanvraag in te dienen, waarbij Rijswijk de hoofdaanvrager is. In het plan van aanpak bij de aanvraag is vastgelegd hoe we de komende periode willen gaan 'oefenen' met de brede intake en PIP en dat dit samen met de lokale partners zal gebeuren. Voordeel van participatie in een gezamenlijke subsidieaanvraag is dat we als gemeente niet zelf het wiel hoeven uit te vinden, maar met elkaar kunnen sparren en leren. Vóór 1 augustus 2019 horen we of de subsidieaanvraag wordt gehonoreerd, waarna we met de uitvoering zullen starten. Mocht de aanvraag niet gehonoreerd worden, dan zullen we toch met de regio-gemeenten optrekken om er samen voor te zorgen dat we tijdig gesteld staan.

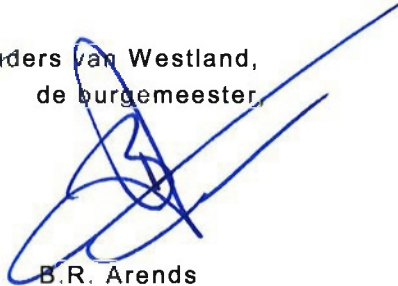
In de tweede tranche van de subsidieregeling willen we kijken of het nog mogelijk is om (eventueel samen met een andere gemeente) een aanvraag in te dienen voor de pilot Z-route, B1-route of ontzorging. De aanvraag voor deze tranche moet uiterlijk 13 september 2019 zijn ingediend. We kijken samen met onze ketenpartners of één van deze pilots voor ons interessant en relevant is en of we voldoen aan de eisen die gesteld worden.

Medio 2020 zullen we u opnieuw informeren over de ontwikkelingen met betrekking tot de nieuwe wet inburgering. Indien er eerder relevante informatie is of er zaken zijn waarvoor besluitvorming van u nodig is, komen we uiteraard eerder bij u terug.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Westland,
de secretaris, de burgemeester,

A.C. Spindler

B.R. Arends

Postadres:
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres:
Laan van de Glazen Stad 1
2672 TA Naaldwijk
T 14 0174
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

Aan de raad van de gemeente Westland

UW BRIEF	UW KENMERK	ZAAK-/PROJECTNR.	DOCUMENTNR.	BIJLAGE(N)
			19-0144239	
CONTACTPERSOON		CLUSTER	TELEFOONNUMMER	DATUM VERZONDEN
A.B.A. Ligtenberg		Beleid	(0174) 672 820	10 JULI 2019
ONDERWERP				
Plan van Aanpak impuls armoedebeleid				

Geachte raad,

Onlangs heeft staatssecretaris Van Ark met haar campagne 'Kom Uit Je Schuld' in de media aandacht gevraagd voor schuldenproblematiek. Iedereen kan in de financiële problemen komen. Zonder dat het direct zichtbaar is kan een collega, vriendin, familielid, buurman of studiegenoot namelijk torenhoge schulden hebben.

Wij leveren allerlei inspanningen om armoede en schulden tegen te gaan. De afgelopen periode hebben we geïnvesteerd in verbetering van een persoonlijk, duurzaam en effectief schuldhelpverleningsproces. Dit proces van verbetering loopt continu door, omdat maatschappelijke ontwikkelingen niet stilstaan. In ons uitvoeringsprogramma 2016 – 2020 "Kernachtig Sociaal" hebben we het uitgangspunt dat zoveel mogelijk kinderen die opgroeien in een gezinssituatie op het bestaansminimum toegang hebben tot de voorzieningen. Wat extra aandacht vergt is de samenhang tussen maatregelen en activiteiten in het kader van schuldhelpverlening en miniregelingen ook wel armoedebeleid genoemd.

In de meicirculaire 2018 heeft het Rijk over de periode 2018 – 2020 impuls gelden ter beschikking gesteld. Hiermee wil het Rijk stimuleren dat gemeenten méér mensen met schulden weten te vinden. Wanneer deze eenmaal gevonden zijn moet het specifieke aanbod van dienstverlening en inkomensondersteunende regelingen op maat gesneden zijn. Het Rijk stelt dat de manier waarop de gemeente deze impuls gelden besteedt afhankelijk is van de lokale context. Als gemeente hebben we dus vrijheid in de besteding van de middelen. De (financiële) verantwoording over de besteding wordt afgelegd aan de gemeenteraad. In deze brief informeren we u over de gemaakte keuzes.

Gezien de huidige (financiële) ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein denken we niet aan het ontwikkelen van nieuwe initiatieven. We kiezen voor het intensiveren en het verbinden van bestaande inspanningen rondom armoedebeleid. Op dit moment worden deze nog teveel afzonderlijk van elkaar ingezet. Om die reden zetten we in op de samenwerking en monitoring. We verwachten hiermee een kwaliteitsslag te maken in de huidige dienstverlening.

In het bijgevoegde plan van aanpak leggen we uit welke impuls we aan ons armoedebeleid willen geven. In onze aanpak richten we ons op twee maatregelen die structurele effecten opleveren. Dit doen we door:

1. Het optimaliseren van de samenwerking met Financieel Fit Westland

Samen met partners neemt de gemeente deel aan Financieel Fit Westland (hierna: FFW). Dit initiatief heeft een belangrijke rol in de duurzame aanpak van geldstress, armoede en schulden. FFW is een publiek-private samenwerking, ontstaan vanuit het Armoedeplatform, waarin de gemeente één van de deelnemende partijen is. FFW past binnen de faciliterende rol die wij ons in het Westlandprogramma 2018 – 2022 ten doel hebben gesteld. Om FFW een goede start te geven hebben wij tot nu toe een intensief faciliterende rol vervuld door actieve inzet van kennis, praktische hulp en aandacht. Uiteindelijk willen we toegroeien naar een netwerkende rol binnen FFW. Om dit mogelijk te maken kiezen we in de tweede helft van 2019 voor een beperkte facilitering van FFW door een kwartiermaker te financieren. Ons doel is om in de netwerkende rol per 1 januari 2020 een gelijkwaardige partner binnen FFW te zijn.

2. Inrichten van een monitor voor het bestaande interne proces armoedebeleid.

Om onze lokale regiefunctie van het (kindgericht) armoedebeleid te versterken is goede monitoring nodig. We hebben behoefte aan het zien van samenhang tussen maatregelen en activiteiten die in het kader van schuldhulpverlening en minimaregelingen worden uitgevoerd. Dit biedt ons de mogelijkheid om regie te voeren op een effectieve inzet van bestaande regelingen en optimalisatie van het bestaande interne uitvoeringsproces. We verwachten deze monitor in het eerste kwartaal van 2020 gereed te hebben. Aan de hand van uitkomsten van de monitor zijn we in staat om in de toekomst efficiënte en effectieve maatregelen te nemen op het gebied van armoedebeleid.

De inhuur van de kwartiermaker kent een bedrag van € 18.876. Er is nog een bedrag van € 206.124 beschikbaar in 2019 (dit is inclusief het overschot uit 2018) en € 102.000 in 2020. Voor besteding van het resterende budget gebruiken we de uitkomsten van deze monitor. We nemen dan ook mee wat de structurele bijdrage van de gemeente zou kunnen worden aan FFW en hoe deze in de begroting zou kunnen worden opgenomen.

Met de genoemde maatregelen gaan we er vanuit dat inwoners van Westland met (problematieke) schulden de vruchten plukken van onze inspanningen.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Westland,
de secretaris, de burgemeester,

A.C. Spindler

B.R. Arends

PLAN VAN AANPAK IMPULS ARMOEDEBELEID

Auteur(s)
Datum
Versie
Status

M. Scholten & A. Ligtenberg
9 juli 2019
Definitief

Inhoudsopgave

1	Omschrijving project	3
1.1	Aanleiding/probleemstelling	3
1.2	Doel	4
1.3	Resultaat	4
1.4	Afbakening	4
2	Aanpak	4
2.1	Stappenplan	5
2.1.1	Per stap	5
2.1.2	Beschrijving van de situatie	6
3	Beheersing	6
3.1	Tijdsplanning	6
3.1.1	Wanneer maken we welke stap?	7
3.1.2	Wie voert de stappen uit?	7
3.2	Randvoorwaarden/afhankelijkheden	7
3.3	Geld	7
3.4	Risico's	7
3.4.1	Welke risico's zijn er?	7
3.4.2	Hoe groot is de kans dat dit risico zich voordoet?	8
3.4.3	Wat zijn de mogelijke gevolgen van deze risico's?	8
3.4.4	Wat voor maatregelen zijn er nodig om de kans op deze risico's en/of de gevolgen te minimaliseren	8
3.5	Kwaliteit	8
3.6	Communicatie	8
4	Belangrijke data	8
5	Bijlage(n)	8

1 Omschrijving project

1.1 Aanleiding/probleemstelling

Armoede en schulden hebben grote invloed op het leven van mensen. Ze veroorzaken stress en leiden vaak tot een slechtere gezondheid of tot problemen binnen relaties. Schulden vormen een belemmering bij het vinden van werk of bij het behouden van werk. Armoede kan daarnaast de ontwikkeling van kinderen belemmeren. Uit het rapport van de Nationale Ombudsman "*Alle kinderen kansrijk*" blijkt dat kinderen die in armoede leven op school slechter presenteren, vaker de regels overtreden en onzeker zijn door de schaamte die armoede met zich meebrengt.

Huidig beleid

De gemeente Westland ambieert een sterke samenleving waarin iedereen meedoet, ook kinderen. Dit vanuit de overtuiging dat ieder mens een eigen verantwoordelijkheid heeft zo veel mogelijk zelfredzaam te zijn. In ons Sociaal Beleidskader (SBK) stellen we ons ten doel de zelfredzaamheid van de inwoners van Westland zoveel mogelijk te behouden en versterken. Economische zelfredzaamheid zien we in ons SBK als een elementaire indicator voor de mate van zelfredzaamheid. Het bepaalt in hoeverre iemand in staat is zichzelf en eventuele gezinsleden financieel te verzorgen. Wanneer iemand niet economisch zelfredzaam is, vergroot dat de kans op een negatief zelfbeeld, problemen en zorgvragen. Het opgroeien van kinderen in armoede vergroot de kans op problemen op latere leeftijd en belemmert kinderen in hun sociale en maatschappelijke participatie.

Armoedebestrijding is direct gekoppeld aan meedoen in de samenleving. Daar ligt dan ook de directe verbinding met het uitvoeringsprogramma 2016 – 2020 "Kernachtig Sociaal". Daarin is het uitgangspunt dat zoveel mogelijk kinderen die opgroeien in een gezinssituatie op het bestaansminimum toegang hebben tot de voorzieningen. In dit uitvoeringsprogramma hebben we het voornemen om preventie en vroegsignalering van schuldenproblematiek te optimaliseren door de samenwerking tussen partners in de 'armoede'-keten te verbeteren en het preventieve aanbod uit te breiden. Daarbij is jeugd een prioritaire doelgroep. Om armoede in het Westland te verminderen is het van belang om preventie en vroeg signalering te intensiveren. Met dit plan van aanpak versterken we dit onderdeel van het uitvoeringsprogramma. Dit doen we door in het kader van vroegsignalering in spanningen te verrichten rond het verkrijgen van de toegang tot voorzieningen. Gelijktijdig gaan we regie voeren op de dienstverlening en het inzetten van regelingen.

De gemeente Westland levert allerlei inspanningen om armoede en schulden tegen te gaan. De afgelopen periode hebben we geïnvesteerd in verbetering van een persoonlijk, duurzaam en effectief schuldhulpverleningsproces. Dit is een continu proces vanwege maatschappelijke ontwikkelingen. Het bevorderen van integraal werken en denken bij de gemeentelijke teams is hiervan een goed voorbeeld. Wat extra aandacht behoeft is de samenhang tussen maatregelen en activiteiten in het kader van schuldhulpverlening en minimaregelingen ook wel armoedebelief genoemd. Om een zo'n groot mogelijk effect te krijgen is het nodig om in een zo vroeg mogelijk stadium inwoners van Westland met financiële problemen in beeld te brengen om vroegtijdig hulpverlening in te zetten. Vervolgens is het van belang om de regie te houden op de inzet van bestaande regelingen. Dit is maatwerk. Voor schuldsituaties geldt dat voorkomen beter is dan genezen. Preventief handelen – zoals het geven van voorlichting – kan ertoe leiden dat voorkomen wordt dat (nieuwe) schulden ontstaan of dat schulden groter worden. Zo heeft de afdeling schuldhulpverlening onlangs een voorlichter aangetrokken die voorlichting geeft aan

ondernemers en scholen om meer bekendheid aan schuldhulpverlening te geven. Op dit moment wordt de invulling van deze functie verder ontwikkeld. Op dit gebied liggen nog veel kansen zoals het aangaan van een effectieve samenwerking met Financieel Fit Westland (hierna: FFW). FFW is een publiek-private samenwerking, ontstaan vanuit het Armoedepatform, waarin de gemeente één van de deelnemende partijen is. Andere partijen zijn het SKT, Rabobank, Schuldhulpmaatje, Diaconaal Platform, Vitis Welzijn en scholen.

Impulsgelden

In de meicirculaire 2018 heeft het Rijk over de periode 2018 – 2020 impulsgelden ter beschikking gesteld. Het ministerie van SZW en de VNG willen met deze middelen een impuls geven aan:

1. de verbetering van de toegang tot én effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening
2. versterking van de lokale regiefunctie van het (kindgericht) armoedebeleid.

Concreet wil het Rijk stimuleren dat gemeenten méér mensen met schulden weten te vinden. Wanneer deze eenmaal gevonden zijn moet het specifieke aanbod van dienstverlening en regelingen op maat gesneden zijn.

Het Rijk stelt dat de manier waarop gemeenten hier invulling aan geven afhankelijk is van de lokale context. De keuze voor een decentralisatie-uitkering biedt gemeenten ook vrijheid in de besteding van de middelen. (Financiële) verantwoording erover moet worden afgelegd aan de gemeenteraad.

1.2 Doel

We willen meer samenhang krijgen tussen de diverse maatregelen en activiteiten van schuldhulpverlening en de huidige minimaregelingen. Dit doen we door:

1. Bestaande structuur buiten de gemeente versterken door het optimaliseren van de samenwerking met Financieel Fit Westland.
2. Inrichten van een monitor voor het bestaande interne proces armoedebeleid.

1.3 Resultaat

Resultaat van dit plan van aanpak:

- zijn we als gemeente een gelijkwaardige partner binnen FFW
- hebben we een monitor op het interne proces armoedebeleid

1.4 Afbakening

Dit plan richt zich op het versterken van het huidige armoedebeleid en gaat over:

- samenwerking met onze partners
- monitoren van het interne uitvoeringsproces armoedebeleid

2 Aanpak

In onze aanpak richten we ons op maatregelen die structurele effecten opleveren. Gezien de huidige (financiële) ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein denken we niet aan het ontwikkelen van nieuwe initiatieven maar kiezen we vooral voor het intensiveren en het verbinden van inspanningen die op dit moment nog teveel afzonderlijk van elkaar worden ingezet. Bedoeld als een kwaliteitsslag voor de huidige dienstverlening. De uitkomsten van de monitoring willen we

gebruiken om in de toekomst efficiënte / effectieve maatregelen te ontwikkelen. Om die reden zetten we in op de samenwerking en monitoring.

Opgemerkt dient te worden dat dit plan van aanpak niet gaat over het door de gemeente actief vinden van armoede, wat een onderdeel is van vroegsignalering. Op jaarbasis is hier op dit moment zo'n € 115.000 voor nodig om te kunnen uitvoeren. Deze kosten zitten vooral in het privacy-proof maken van gegevensdeling. Momenteel bereidt de wetgever wijzigingen in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) voor ten behoeve van de uitwisseling van persoonsgegevens. Het voornemen is om per begin 2020 deze wijzigingen in de Wgs te effectueren. De Wgs krijgt in haar concept een wettelijke verankering van vroegsignalering waarmee de wetgever vroegsignalering een impuls geeft. Het is de bedoeling dat de gemeente bij twee of meer signalen van achterstanden in de vaste lasten een eerste gesprek aanbiedt voor schuldhulp. De signalen die de gemeente in het kader van vroegsignalering ontvangt zijn de naam en adresgegevens van de betreffende inwoner en informatie over de achterstand. Deze toekomstige mogelijkheid kan een hogere instroom bij schuldhulpverlening tot gevolg hebben. Dat kan zorgen voor extra initiële kosten en vragen om extra capaciteit. Op dit moment is het nog niet duidelijk in hoeverre de Wgs hier financieel in gaat voorzien.

2.1 Stappenplan

Dit Plan van aanpak kent twee stappen:

1. Optimaliseren samenwerking met Financieel Fit Westland
2. Inrichten monitor voor interne proces armoedebelid

2.1.1 Per stap

1. Optimaliseren samenwerking met Financieel Fit Westland

De gemeente vindt het tegengaan van armoede en het vinden van schulden belangrijk. Dit kunnen we niet alleen. We hebben vitale partners nodig waarmee we samen optrekken, ons sociaal kapitaal. Vanuit onze overtuiging dat we moeten aansluiten bij de kracht van de Westlandse gemeenschap nemen we deel aan FFW. Dit initiatief heeft een belangrijke rol in de duurzame aanpak van geldstress, armoede en schulden. Op dit moment ontwikkelt FFW de volgende activiteiten:

- Heldere communicatie over het aanpakken van schulden
- Eén loket waar inwoners van Westland terecht kunnen rondom armoede
- Inzet op preventie van schulden en financiële problemen

Voor de gemeente levert deelname aan FFW in ieder geval op dat er aandacht is voor preventie.

FFW past binnen de faciliterende rol die de gemeente Westland zich in het Westlandprogramma 2018 – 2022 ten doel heeft gesteld. Om FFW een goede start te geven heeft de gemeente tot nu toe een intensief faciliterende rol vervuld door actieve inzet van kennis, praktische hulp en aandacht. Uiteindelijk zal de gemeente toegroeien naar een netwerkende rol binnen FFW. Daarvoor worden er ter inspiratie gemeenten gezocht die goede resultaten in deze rol laten zien.

2. Inrichten monitor voor interne proces armoedebelid

Om bij de gemeente de lokale regiefunctie van het (kindgericht) armoedebelid te versterken is goede monitoring nodig. We hebben behoefte in het zien van samenhang tussen maatregelen en activiteiten die in het kader van schuldhulpverlening en miniregelingen worden uitgevoerd. Dit

biedt ons de mogelijkheid om regie te voeren op een effectieve inzet van bestaande regelingen en optimalisatie van het bestaande interne uitvoeringsproces.

Vanuit het oogpunt van het uitvoeren van effectief beleid verdient het de aanbeveling om het uitgevoerde armoedebeleid te monitoren. De uitvoering van dit beleid bestaat onder andere uit het beschikbaar stellen van inkomensondersteunende regelingen zoals de individuele inkomenstoeslag of de tegemoetkoming premie aanvullende zorgverzekering. Inwoners van Westland met een inkomen onder een bepaalde inkomensgrens kunnen hier gebruik van maken. Wanneer er sprake is van schuldenproblematiek kunnen deze inwoners ook gebruik maken van de dienstverlening van schuldhulpverlening. Vanuit de integrale kijk op wat een inwoner van Westland nodig heeft om te kunnen meedoen is het voor de gemeente van belang in staat te zijn te monitoren op het gebruik van de gemeentelijke regelingen rondom minima en schuldhulpverlening.

2.1.2 Beschrijving van de situatie

1. Financieel Fit Westland

De gemeente zal in de tweede helft van 2019 FFW beperkt faciliteren door een kwartiermaker te financieren. Doel is om in de netwerkende rol per 1 januari 2020 een gelijkwaardige partner binnen FFW te zijn.

Aan Bureau Akkermans is gevraagd een offerte in te dienen voor een opdracht als kwartiermaker vanaf medio 2019. Het doel van de opdracht is om te zorgen dat FFW per 1 januari 2020 financieel en organisatorisch zelfstandig en los van de gemeente functioneert.

Om dit te realiseren worden in ieder geval de onderstaande taken verwacht:

- Het organiseren van maandelijkse bijeenkomsten voor de partners binnen Financieel Fit Westland.
- Het organiseren van een inspiratiedialoog.
- Het opleveren van een missie- en visiedocument voor Financieel Fit Westland.
- Het 2 maal deelnemen aan de kwartiermakers bijeenkomst van Moedige Dialoog. Dit is een landelijke stuurgroep van lokale netwerken waarin bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties als gelijkwaardige partners samenwerken aan een duurzame aanpak van geldstress, armoede en schulden.
- Het werven van fondsen om de startfase van het netwerk te financieren en projecten op te zetten.
- Het uitwerken en opleveren van een plan van aanpak waarin vroegsignalering en preventie een plek moeten krijgen met daarin opgenomen een jaarplan voor 2019 en 2020 en een begroting.
- Het onderhouden van contacten met (nieuwe) partners namens Financieel Fit Westland.
- Het opzetten van een website ten behoeve van Financieel Fit Westland.

2. Inrichten monitor voor interne proces armoedebeleid

Bij de ontwikkeling van de monitor worden bronbestanden van de diverse gemeentelijke regelingen voor minimabeleid gebruikt. We gaan onderzoeken wat de afhankelijkheden van de monitor zijn. Zo moeten de huidige apart van elkaar functionerende uitvoeringssystemen geschikt gemaakt worden voor het kunnen onderscheiden van managementinformatie. Dit doen we samen met ICT.

3 Beheersing

3.1 Tijdsplanning

3.1.1 Wanneer maken we welke stap?

De Raad wordt in juli 2019 met een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de besteding van de impuls gelden. We starten met het aantrekken van een kwartiermaker om FFW een extra impuls te geven richting zelfstandigheid zodat we als gemeente per 1 januari 2020 een gelijkwaardige partner binnen FFW zijn.

We streven ernaar om de interne monitor per eerste kwartaal 2020 operationeel te laten zijn.

3.1.2 Wie voert de stappen uit?

De kwartiermaker is verantwoordelijk voor het zelfstandig maken van FFW en krijgt de tijd om fondsen te werven en samen met de deelnemende partners projecten op te zetten.

De afdeling beleid is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de interne monitor.

3.2 Randvoorwaarden/afhankelijkheden

Nvt.

3.3 Geld

Het rijk stelt door een decentralisatie uitkering middelen ter beschikking voor een impuls armoedebestrijding. De inhuur van de kwartiermaker kent een bedrag van € 18.876. Er is nog een bedrag van € 206.124 beschikbaar in 2019 (dit is inclusief het overschot uit 2018) en € 102.000 in 2020. Deze middelen zijn vrij besteedbaar.

Voor het resterende saldo zal na gereedkomen van de monitor een voorstel worden gedaan. In de voorstel kunnen dan de uitkomsten uit de monitor worden meegenomen. Tevens zal dan worden meegenomen wat de structurele bijdrage van de gemeente wordt aan FFW en hoe we deze financieel in de begroting kunnen dekken.

3.4 Risico's

3.4.1 Welke risico's zijn er?

Gemeente heeft met de deelname FFW minder grip op (door)ontwikkeling preventie en vroegsignalering.

Armoedebestrijding is direct gekoppeld aan meedoen in de samenleving. Daar ligt dan ook de directe verbinding met het uitvoeringsprogramma 2016 – 2020 “Kernachtig Sociaal”. In dit uitvoeringsprogramma is het uitgangspunt dat zoveel mogelijk kinderen die opgroeien in een gezinssituatie op het bestaansminimum toegang hebben tot de voorzieningen. We hebben het voornemen om preventie en vroegsignalering van schuldenproblematiek te optimaliseren door de samenwerking tussen partners in de ‘armoede’-keten te verbeteren. Daarbij is jeugd een

prioritaire doelgroep. Om armoede in het Westland te verminderen is het van belang om preventie en vroegsignalering te intensiveren. Omdat we als gemeente een gelijkwaardige partner binnen FFW zijn, hebben we in onze netwerkende rol een gelijkwaardige positie wanneer het gaat om invulling van deze twee onderwerpen. Om aandacht te vragen is van belang dat we deze twee onderwerpen goed borgen in onze opdracht naar de kwartiermaker FFW.

Niet – totaal – benutten van de impuls gelden kan van invloed zijn op de mate van (door)ontwikkeling armoedebeleid.

Het college heeft de vrijheid in besteding van de impuls gelden. Dat betekent dat de gelden ook voor andere doeleinden kunnen worden gebruikt dan het armoedebeleid. Met het inrichten van de monitor willen we kunnen onderscheiden waar het armoedebeleid een volgende impuls kan gebruiken. Op het moment dat het college een andere bestemming voor deze impuls gelden formuleert kan er niet verder geïnvesteerd worden.

3.4.2 Hoe groot is de kans dat dit risico zich voordoet?

Dit risico is klein gezien de speerpunten die FFW ontwikkelt.

3.4.3 Wat zijn de mogelijke gevolgen van deze risico's?

Het onvoldoende (door)ontwikkelen van preventie en vroegsignalering.
Voor het vroegsignalering is dit risico nihil, gezien de komende wetswijziging in de Wgs.
Preventie is een speerpunt bij FFW.

3.4.4 Wat voor maatregelen zijn er nodig om de kans op deze risico's en/of de gevolgen te minimaliseren

Goede borging van preventie en vroegsignalering in de opdracht van de kwartiermaker FFW.

3.5 Kwaliteit

n.v.t.

3.6 Communicatie

n.v.t.

4 Belangrijke data

Datum plan van aanpak : 1 juli 2019
Datum uitvoering plan van aanpak gereed : Eerste kwartaal 2020

5 Bijlage(n)

n.v.t.

Open brief
"Beginselen van een deugdelijk bestuur"

Deel I van 3

02-09-2019

Deze open brief is:

- *verstuurd naar alle gemeente griffiers van Nederland*
- *verstuurd naar lokale en nationale media*
- *gedeeld op social media.*

Geachte gemeente,- raadslid, ambtenaar en een ieder die dit onder ogen komt.

Ik ben bezorgd, bezorgd om de toekomst van iedereen die mij lief is, over lichamelijk gezondheid en geestelijk welbevinden, bezorgd om de natuur waar ik zo graag in verblijf. Dagelijks denk ik eraan hoe het tij gekeerd kan worden voor 9 september 2019. Hoe we onze geliefde kunnen beschermen. Daarom schrijf ik u deze brief om u te vertellen hoe mijn denk wereld er op dit moment uitziet.

Waarom ik bezorgd ben en wat ik denk dat daaraan gedaan kan worden. Graag neem ik u mee om dit te onderzoeken.

Dit zou ik willen doen door u een aantal vragen voor te leggen en informatie toe te sturen zodat u uzelf kunt inlezen over wat mij zo bezig houdt. Ik stuur deze brief naar alle gemeenten in Nederland. De reden dat ik daar voor gekozen heb is dat ik denk dat het goed is om tot een collectief besluit te komen over hoe wij de toekomst mogen gaan inrichten.

Het eerste onderwerp waar ik mij zorgen om maak is de nieuwe telecomwet die wordt gewijzigd mede om ruim baan te maken voor een nieuwe technologie "Internet of Things". Beter bekend onder 5G, dit is de vijfde generatie mobiele netwerken en moet de komende jaren uitgerold worden.

Als deze telecomcode/wet wordt aangenomen bent u als gemeente het volgende verplicht:

Overheidsinstanties (rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen) dienen toegang te verlenen tot publieke infrastructuur, inclusief straatmeubilair (zoals bushokje en verkeerslichten) voor de plaatsing van small cells. [\(1\)](#)

*Small cells zijn kleine zendmasten met een bereik van tien tot enkele honderden meters. Je kunt een small cell een beetje vergelijken met een wifi acces-point omdat het als het ware een draadloos signaal verder verspreidt in de omgeving waar iemand zich bevindt. Met small cells kan de dekking en capaciteit van het mobiele netwerk op specifieke locaties verhoogd worden.

In deze telecomwet staat ook het volgende:

Artikel 5.2

- 1. De rechthebbende op of de beheerder van openbare gronden is verplicht te gedogen dat ten dienste van een openbaar elektronisch communicatienetwerk kabels in en op deze gronden worden aangelegd, in stand gehouden of opgeruimd.*
- 2. Voor zover het de aanleg, instandhouding of opruiming van andere dan lokale kabels betreft strekt de gedoogplicht zich tevens uit tot niet-openbare gronden, uitgezonderd tuinen en erven die met bewoonde percelen één geheel vormen.*
- 3. Voor zover het voor het aansluiten van gebruikers op een openbaar elektronisch communicatienetwerk nodig is, strekt de gedoogplicht zich wat lokale kabels betreft tevens uit tot niet-openbare gronden, met inbegrip van tuinen en erven die met bewoonde percelen één geheel vormen.*
- 4. Voor zover het voor het aansluiten van gebruikers op een openbaar elektronisch communicatienetwerk nodig is, is bovendien de rechthebbende op een gebouw verplicht de aanleg, instandhouding of opruiming van netwerkaansluitpunten en kabels in en aan dit gebouw te gedogen. [\(2\)](#)*

De gemeente en de burger hebben geen zeggenschap meer over wat er op openbare en niet-openbare gronden gebeurt.

Naar mijn idee is dit een zorgelijke ontwikkeling. Het voelt als een ondermijning van het lokale bestuur en onze rechten. De verantwoordelijkheid die u als gekozen bestuurder heeft, in de gemeente, wordt in handen geplaatst van telecom bedrijven. Ook de rijksoverheid geeft zijn bevoegdheden weg aan deze industrie.

In de Memorie van toelichting [pdf link \(3\)](#), van deze wet wordt ons ook verteld dat we op grond van de volksgezondheid small cells niet mogen weigeren. Waarom wordt dit gedaan? Zometeen worden er overal small cells geplaatst in o.a. het straatmeubilair en op gebouwen.

Ik zie liever een straatbeeld met heel veel bomen. Heerlijk de wind door de takken, de schaduw op de grond, de vallende bladeren in de herfst.

Dat deze wet een gevaar is voor de volksgezondheid blijkt uit pagina 51:

“Hoofdstuk 5A van de Telecommunicatiewet voorziet in een weigeringsgrond met betrekking tot volksgezondheid. In dit kader is van belang de in voorbereiding zijnde wijziging van het Besluit radioapparaten 2016. Hierin zullen landelijke voorschriften worden gesteld ter beperking van de blootstelling van burgers aan elektromagnetische velden van radioapparaten.

In de Europese aanbeveling (1999/519/EG) ter bescherming van de bevolking tegen de mogelijke schadelijke effecten van elektromagnetische velden worden blootstellingslimieten gehanteerd die door de International Commission on Non-Ionizing Radiation (ICNIRP) zijn aanbevolen. Deze ICNIRP-blootstellingslimieten bevatten een ruime veiligheidsmarge, zodat ook rekening gehouden wordt met ouderen, kinderen en mensen met een zwakke gezondheid. In Nederland mogen de elektromagnetische velden niet boven deze limieten uit komen.

Om zorg te dragen dat de maximaal toegestane blootstelling voor elektromagnetische velden in heel Nederland uniform wordt toegepast worden de internationaal gehanteerde normen (die nu in de praktijk ook worden gehanteerd) vastgelegd in de Telecommunicatiewet. Deze limieten gelden ook voor de small cells die zullen worden ingezet voor de uitrol van 5G. Met de vastlegging van deze normen in het Besluit radioapparaten wordt uitputtend dit vraagstuk geregeld en is het niet nodig om een weigeringsgrond met betrekking tot volksgezondheid in artikel 5c.3 op te nemen”.

“Niet nodig om een weigeringsgrond met betrekking tot volksgezondheid op te nemen.”

Bij deze zin gaan mijn haren overeind staan en mij tenen krommen zich. Waarom zou het niet nodig zijn om over onze gezondheid te waken? Ziet de overheid dit niet als plicht naar haar burger toe?

Uit heel veel rapporten komt een hele andere werkelijkheid naar boven. Een werkelijkheid die niks te maken heeft met "gezond" in volksgezondheid. De volgende zinnen geven mij heel duidelijk aan dat er iets niet in de haak is.

De volksgezondheid wordt ook volledig buitenspel gezet omdat met de vastlegging van de ICNIRP normen dit vraagstuk uitputtend geregeld zou zijn. [\(4\)](#)

De overheid legt de ICNIRP norm als dictaat op en miskent alle andere onderzoeken. De overheid geeft hiermee misleidende informatie en maakt elke vorm van oppositie (bijvoorbeeld bij de rechter) m.b.t. gezondheid bij voorbaat onmogelijk. Dit is het buitenspel zetten van democratische processen. [\(5\)](#)

Het gaat hier dus niet alleen om indaming van de democratie maar ook over uitsluiten van gezondheids risico's. De ICNIRP geeft advies over blootstellings limieten. Tevens zullen de ICNIRP limieten in de Telecommunicatiewet opgenomen worden. In de onderzoeken, waaruit de blootstellings norm voortkomt, worden alleen de thermische effecten meegenomen, deze normen stammen uit 1998 met updates o.a. in 2008. In 20 jaar tijd zijn de richtlijnen weinig veranderd ondanks de invoering van nieuwe technieken onder andere 2, 3, 4g, tetra, dect, umts en wifi. Onderzoeken naar de biologische effecten van electro magnetische velden op gezondheid van levende wezens zijn al dicennia lang gaande. Vele rapporten zijn uitgebracht en duizenden onderzoeken zijn ondertussen gedaan naar de mogelijke biologische effecten van electro magnetische velden op mensen en dieren. Hierop zou ik graag meer ingaan in de volgende brief "Durf te kiezen".

Naar aanleiding van alle aanwezige informatie en de informatie die gaat volgen, zou ik u willen vragen om te overwegen om het voorzorgsprincipe toe te passen op de uitrol van 5g. De nieuwe telecomcode/wet zou herschreven kunnen worden met veel meer aandacht voor de volksgezondheid en de gezondheid van planten en dieren. De logische actie die hier op zou kunnen volgen zou het verlagen van de blootstellinglimieten van elektromagnetische velden zijn. Deze normen zijn in Nederland één van de hoogste ter wereld. Deze aangeraden normen, ook wel "Salzburg norm" genoemd worden beschreven door het European Academy for Environmental Medicine in *EMF Guideline 2016 for the prevention, diagnosis and treatment of EMF-related health problems and illnesses* [\(pdf 6\)](#)

Het voorzorgsbeginsel staat de overheden toe om maatregelen te nemen om gebeurtenissen te voorkomen die een buitenproportionele schade zouden kunnen veroorzaken, ook al bestaat er geen wetenschappelijke consensus over het optreden van deze schade.

Als de door het Ministerie van EZK voorgestelde wetswijziging erdoor komt, is het moeilijker om een beroep te doen op de rechter, vanwege artikel 120 in de Grondwet, waarin staat: “*De rechter treedt niet in de beoordeling van de grondwettigheid van wetten en verdragen.*” [\(8\)](#)

Wat erop neerkomt, dat de rechter niet tegen wettelijke kaders in kan gaan. Wel is het zo dat de Grondwet boven alle andere wetten staat, dus er blijven wel mogelijkheden om aan te tonen dat de wetgeving in strijd is met de Grondwet.

Publiek belang dienen vraagt kritische (zelf-)reflectie

Het vervullen van een verantwoordelijke taak in het openbaar bestuur is niet hetzelfde als het vervullen van een taak in de private sector. Het dienen van het publieke belang met de monopolies op belasting, geweld en regelgeving in de hand, vraagt een sterk verantwoordelijkheidsgevoel en een gewetensvolle invulling van de taken en verantwoordelijkheden. Een gewetensvolle invulling betekent dat besturen van organisaties in het openbaar bestuur zich niet alleen houden aan wet- en regelgeving, maar ook intrinsiek gemotiveerd zijn om altijd ten dienste van het publieke belang te functioneren en dat in hun functioneren laten zien. [\(9\)](#)

De nieuwe telecomwet wordt op 9 september in behandeling genomen. Ik verzoek u dan ook om voor deze datum uw standpunten duidelijk naar buiten te brengen. Op het moment van schrijven zijn er 493 reacties geweest die de moeite waard zijn om door te lezen zodat u zelf kunt lezen wat de bezwaren zijn en hoeveel tegenstand er tegen deze telecomcode/wet is. [\(7\)](#)

Vertrouwende op uw integriteit

Hoogachtend,

mede namens +18.000 bezorgde burgers, [\(10\)](#)

Richard Slager

*Wildenborg 33
3772 ZB
Barneveld*

“Beginnelsen van deugdelijk overheidsbestuur” [\(11\)](#)

1. Openheid en integriteit

Het bestuur is open en integer en maakt duidelijk wat het daaronder verstaat. Het bestuur geeft in zijn gedrag het goede voorbeeld, zowel binnen de organisatie als daarbuiten.

2. Participatie

Het bestuur weet wat er leeft in de maatschappij en laat zien wat het daarmee doet.

3. Behoorlijke contacten met burgers

Het bestuur zorgt ervoor dat hijzelf en de organisatie zich behoorlijk gedragen in contacten met burgers.

4. Doelgerichtheid en doelmatigheid

Het bestuur maakt de doelen van de organisatie bekend en neemt de beslissingen en maatregelen die nodig zijn om de gestelde doelen te behalen.

5. Legitimiteit

Het bestuur neemt de beslissingen en maatregelen die het mag nemen en die in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving. De beslissingen zijn te rechtvaardigen.

6. Lerend en zelfreinigend vermogen

Het bestuur verbetert zijn prestaties en die van de organisatie, en richt de organisatie hier op in.

7. Verantwoording

Het bestuur is bereid zich regelmatig en ruimhartig jegens de omgeving te verantwoorden.

Bronnen lijst "Beginselen van deugdelijk overheidsbestuur"

- (1) <https://www.internetconsultatie.nl/telecomcode>
- (2) <http://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBR0009950&hoofdstuk=5¶graaf=5.1&sub-paragraaf=5.1.1&artikel=5.2>
- (3) **Pdf download** <https://www.internetconsultatie.nl/telecomcode/document/4787>
- (4) <https://www.antennebureau.nl/straling-en-gezondheid/blootstellingslimieten-voor-elektromagnetische-velden>
- (5) <https://stralingsbewust.info/2019/08/08/hoe-zit-dat-nu-met-die-internetconsultatie-over-de-telecomcode/>
- (6) **pdf download** <https://www.degruyter.com/downloadpdf/j/reveh.2016.31.issue-3/reveh-2016-0011/reveh-2016-0011.pdf>
- (7) <https://www.internetconsultatie.nl/telecomcode/reacties>
- (8) https://www.parlement.com/id/vhnnmt7l3ozx/constitutionele_toetsing
- (9) <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kwaliteit-en-integriteit-overheidsinstanties/documenten/brochures/2009/06/23/brochure-nederlandse-code-voor-goed-openbaar-bestuur>
- (10) <https://stralingsbewust.info/landelijke-petitie-5g/>
- (11) <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kwaliteit-en-integriteit-overheidsinstanties/documenten/brochures/2009/06/23/brochure-nederlandse-code-voor-goed-openbaar-bestuur>

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Nederlandse code voor goed openbaar bestuur

Beginselen van deugdelijk
overheidsbestuur

Nederlandse code voor goed openbaar bestuur

Beginselen van deugdelijk overheidsbestuur

Uitgave

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Openbaar Bestuur en Democratie
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.minbzk.nl

Productiebegeleiding en dtp

Directie Communicatie en Informatie/Grafische en Multimediale Diensten

Foto's pagina 29, 37 en 43

Voog beeld en tekst

Druk

Koninklijke Broese en Peereboom, Breda

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan, mits deze uitgave als bron wordt vermeld.

Juni 2009
20522/1722-GMD32

Woord vooraf van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Beginselen van de democratische rechtsstaat vormen in Nederland het kader van ons functioneren. Burgers en overheid moeten er samen invulling aan geven. De overheid kan dit niet zonder de burgers; de burgers kunnen dit niet zonder de overheid. In die wederkerigheid is een juiste balans nodig van rechten en plichten van de burger enerzijds, en van de overheid anderzijds.

De rechten en plichten van burgers liggen vast in formele wetten en regels. Daarnaast doet het Handvest verantwoordelijk burgerschap een informeel, moreel beroep op burgers om actief en verantwoordelijk in de maatschappij te staan.

Er zijn ook veel formele wetten en regels die het functioneren van het openbaar bestuur vastleggen. Deze wetten en regels nodigen – juist door hun formele karakter – niet per se uit tot zelfreflectie. Daardoor zouden we bijna uit het oog verliezen waarom we al die wetten en regels hebben: om te voorzien in maatschappelijke behoeften binnen het kader van de democratische rechtsstaat.

In deze code voor goed openbaar bestuur is te vinden wat de basale beginselen van goed openbaar bestuur zijn in onze democratische rechtsstaat. Het is een informeel instrument dat een beroep doet op de eigen verantwoordelijkheid van besturen om een gewetensvolle invulling te geven aan hun taken en verantwoordelijkheden in het openbaar bestuur. Het nodigt uit tot zelfreflectie en vertaling naar de dagelijkse praktijk.

Speciale aandacht vraag ik daarbij voor integriteit. We kunnen nog zoveel vastleggen in formele wetten en regels en informele codes; uiteindelijk is de individuele en collectieve integriteit van bestuurders essentieel. Net als de individuele en collectieve integriteit van hen die de bestuurders controleren. Helaas zijn er ook in het openbaar bestuur af en toe voorbeelden van gebrek aan integriteit en de negatieve gevolgen daarvan.

Juist de mensen die individuele en collectieve taken en verantwoordelijkheden vervullen in het openbaar bestuur, die ons aller belang dienen; juist zij moeten het goede voorbeeld geven. Zó verdienen we het vertrouwen van de burger in de overheid. Zó stimuleren we actief en verantwoordelijk burgerschap. Zó kunnen overheid en burgers samen invulling geven aan het functioneren van onze democratische rechtsstaat.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJSRELATIES,

Mevrouw dr. G. ter Horst

Woord vooraf van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De afgelopen jaren is veel werk verzet om de kwaliteit van het openbaar bestuur te verbeteren. Iedere overheidsorganisatie heeft daarin zijn eigen verantwoordelijkheid maar zij zullen door de burgers in hun gezamenlijkheid beoordeeld worden. De waardering van de dienstverlening door de burgers is dan ook afhankelijk van de samenwerking van overheden.

Voor u ligt de Nederlandse code voor goed openbaar bestuur. In de code staan de uitgangspunten voor het professioneel functioneren van de besturen van gemeenten, waterschappen, provincies en het rijk. Deze overheden zijn al goed bezig. Uit een eerste meting van de tevredenheid van burgers met de dienstverlening door de overheid, uitgevoerd in 2008, bleek dat burgers redelijk tevreden zijn over de dienstverlening van individuele organisaties.

De dienstverlening door de overheid als geheel evenwel wordt minder positief beoordeeld. De Nationale ombudsman komt met ongeveer gelijke conclusies over samenwerking in ketens van overheidsorganisaties in zijn jaarverslag over 2008.

Dat betekent dus dat we onszelf voortdurend kritisch moeten beschouwen en inzien dat het altijd beter kan en dat, om goede dienstverlening aan burgers te kunnen leveren, de professionele onderlinge samenwerking nodig is van alle overheidsorganisaties.

Terecht is 'behoorlijk contact met burgers' een van de uitgangspunten in deze code. Goede dienstverlening begint inderdaad met hoffelijk en dienstbaar gedrag naar de burger toe.

Een verdere uitwerking van dit beginsel zou de toepassing van de BurgerServiceCode kunnen zijn. Belangrijke elementen hieruit die bijdragen aan een behoorlijk contact tussen overheid en burger zijn: de vrije keuze voor het kanaal waarlangs burgers de overheid benaderen: telefoon, internet en balie, het principe van eenmalige gegevensverstrekking en actieve betrokkenheid en participatie van burgers.

Er zijn daarnaast nog andere instrumenten denkbaar waarmee de beginselen van goed bestuur in praktijk worden gebracht in elke organisatie in het openbaar bestuur. Te denken valt aan het gebruik van de internetspiegel en benchmarks voor het zelfreinigend en lerend vermogen van organisaties. Uiteraard denk ik dan ook aan het verminderen van regeldruk voor burgers.

Ik nodig besturen van organisaties in het openbaar bestuur uit om in de geest van de code te handelen en daarbij ook gebruik te van bestaande instrumenten en initiatieven. De burger heeft immers recht op een professionele en dienstvaardige overheid.

DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

drs. A.Th.B. Bijleveld-Schouten

Inleiding

Goed openbaar bestuur is essentieel voor het functioneren van onze democratische rechtsstaat. Zonder goed openbaar bestuur kan er geen gezonde wisselwerking plaatsvinden tussen overheid en samenleving en kan de overheid niet in maatschappelijke behoeften voorzien.

In deze code is te vinden wat goed openbaar bestuur betekent voor besturen van individuele organisaties in het openbaar bestuur in Nederland, zowel op centraal als decentraal niveau.

Goed openbaar bestuur is zelfs in een welvarend en ontwikkeld land als Nederland geen vanzelfsprekendheid. Ook het feit dat politieke en maatschappelijke belangen democratisch gelegitimeerd worden afgewogen, biedt wat dit betreft geen absolute waarborg. Deze code drukt besturen van organisaties in het openbaar bestuur op het hart beginselen van goed bestuur in de dagelijkse praktijk levend te maken en levend te houden, en biedt een referentiekader voor anderen om hen hierop aan te spreken.

De code bevat geen juridisch afdwingbare normen. Er is al veel wet- en regelgeving die het optreden van de overheid reguleert, waaronder de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De waarden die aan deze wet- en regelgeving ten grondslag liggen worden in de code expliciet gemaakt. Het zijn de gezamenlijke waarden op basis waarvan het openbaar bestuur functioneert. De code nodigt uit tot vertaling van deze waarden naar de eigen situatie en tot het nemen van actie: het actief uitdragen binnen en buiten de organisatie, een voorbeeld willen zijn en aanspreekbaar willen zijn op goed bestuur. Hiertoe kan worden aangesloten bij bestaande initiatieven.

De beginselen moeten in elkaars verband worden gezien. In de praktijk zullen beginselen soms tegen elkaar afgewogen moeten worden. Zo hoeft bijvoorbeeld een legitieme beslissing niet altijd de meest doelmatige beslissing te zijn. Belangrijk is dat besturen hun afwegingen bewust maken en daarover open zijn. Het publieke belang staat daarbij altijd voorop: het openbaar bestuur is er vóór en namens burgers.

Goed openbaar bestuur vergt onderhoud en continue aandacht. De code 'leeft' als besturen hem gewetensvol toepassen en daarvan regelmatig publiekelijk verslag doen.

Den Haag, januari 2009

Beginnelsen

1. Openheid en integriteit

Het bestuur is open en integer en maakt duidelijk wat het daaronder verstaat. Het bestuur geeft in zijn gedrag het goede voorbeeld, zowel binnen de organisatie als daarbuiten.

2. Participatie

Het bestuur weet wat er leeft in de maatschappij en laat zien wat het daarmee doet.

3. Behoorlijke contacten met burgers

Het bestuur zorgt ervoor dat hijzelf en de organisatie zich behoorlijk gedragen in contacten met burgers.

4. Doelgerichtheid en doelmatigheid

Het bestuur maakt de doelen van de organisatie bekend en neemt de beslissingen en maatregelen die nodig zijn om de gestelde doelen te behalen.

5. Legitimiteit

Het bestuur neemt de beslissingen en maatregelen die het mag nemen en die in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving. De beslissingen zijn te rechtvaardigen.

6. Lerend en zelfreinigend vermogen

Het bestuur verbetert zijn prestaties en die van de organisatie, en richt de organisatie hier op in.

7. Verantwoording

Het bestuur is bereid zich regelmatig en ruimhartig jegens de omgeving te verantwoorden.

Toelichting bij de beginselen

1. Openheid en integriteit

Beginstel: Het bestuur is open en integer en maakt duidelijk wat het daaronder verstaat. Het bestuur geeft in zijn gedrag het goede voorbeeld, zowel binnen de organisatie als daarbuiten.

Toelichting: Het bestuur – ook en vooral de individuele leden daarvan – geeft het goede voorbeeld en maakt medewerkers bewust van integriteit. Alleen op die manier kunnen de organisatie en de mensen die voor de organisatie werken geloofwaardig zijn.

Openheid betekent in ieder geval dat het bestuur open is over procedures en besluiten. Ook maakt het bestuur relevante informatie toegankelijk. Openheid vraagt om een ontvankelijke houding; dat wil zeggen dat het bestuur ontvankelijk is voor signalen uit de omgeving en dat het laat zien wat het met die signalen doet. Die ontvankelijke houding is ook nodig als het gaat om signalen uit de eigen organisatie. Het bestuur schept een veilig klimaat in de organisatie waarin die signalen kunnen worden afgegeven en geeft ook overigens invulling aan goed werkgeverschap.

Het is vanzelfsprekend dat het bestuur wet- en regelgeving naleeft, juist als (mede-)wetgever. Integriteit betekent ook gewetensvol handelen. Wat dat voor de specifieke organisatie betekent, maakt het bestuur duidelijk in een integriteitsbeleid.

2. Participatie

Beginstel: Het bestuur weet wat er leeft in de maatschappij en laat zien wat het daarmee doet.

Toelichting: Participatie betekent het betrekken van burgers en belangrijke partijen uit de omgeving bij het vormen of bijstellen van beleid. Participatie vraagt van het bestuur interactief te zijn met zijn omgeving, daadwerkelijk te luisteren naar vragen en ideeën van betrokkenen over een concreet onderwerp en zich tegenover hen te verantwoorden wat het daarmee heeft gedaan.

3. Behoorlijke contacten met burgers

Beginstel: Het bestuur zorgt ervoor dat hijzelf en de organisatie zich behoorlijk gedragen in contacten met burgers.

Toelichting: Een overheidsorganisatie kan verschillende rollen hebben. Soms treedt een overheidsorganisatie op als handhaver, soms als partner, soms als dienstverlener. In elke rol staat behoorlijk contact met burgers voorop. Het bestuur geeft daarbij zelf het goede voorbeeld.

In de rol van de organisatie als dienstverlener zorgt het bestuur voor een goede kwaliteit van dienstverlening. Het bestuur maakt duidelijk wat de burger mag verwachten.

4. Doelgerichtheid en doelmatigheid

Beginstel: Het bestuur maakt de doelen van de organisatie bekend en neemt de beslissingen en maatregelen die nodig zijn om de gestelde doelen te behalen.

Toelichting: De burger mag erop vertrouwen dat zijn belastinggeld goed wordt besteed ten behoeve van het bereiken van de doelen. Het bestuur zorgt voor het behalen – en waar nodig bijstellen – van de gestelde doelen. Het bestuur neemt de verantwoordelijkheden die het heeft en werkt doelgericht samen met andere (overheids-)organisaties.

Het besturen gebeurt doelgericht. Dat wil zeggen dat het bestuur zorgt voor afstemming van de doelen met partijen in en om de organisatie en de doelen vertaalt in uitvoerbaar en handhaafbaar beleid. Het bestuur

maakt duidelijk wie bestuurlijk verantwoordelijk is voor welke doelen. Het bestuur richt de organisatie effectief in op het bereiken van de doelen en is daarop aanspreekbaar.

5. Legitimiteit

Beginstel: Het bestuur neemt de beslissingen en maatregelen die het mag nemen en die in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving. De beslissingen zijn te rechtvaardigen.

Toelichting: Het bestuur neemt beslissingen en maatregelen die in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving en waartoe het bestuur bevoegd is. Het bestuur zorgt ook voor rechtmatige inning, beheer en besteding van de middelen.

Elke beslissing vraagt haar eigen afweging. De beslissingen en maatregelen zijn inhoudelijk en procedureel te rechtvaardigen. Dit dient ter legitimiteit van het gevoerde beleid, ook voor degenen die het ermee oneens zijn.

6. Lerend en zelfreinigend vermogen

Beginstel: Het bestuur verbetert zijn prestaties en die van de organisatie, en richt de organisatie hier op in.

Toelichting: Het bestuur verbetert zijn prestaties door te leren van eventuele fouten en andere ervaringen. Het bestuur laat zich controleren op zijn functioneren en is daar op aanspreekbaar. Zo ontstaat de nodige 'hygiëne' in de organisatie.

Het bestuur schept een klimaat waarin de organisatie leert van eventuele fouten en andere ervaringen, zoals ervaringen van andere (overheids-)organisaties. Ontvankelijkheid voor signalen uit de omgeving draagt bij aan het zelfreinigend en lerend vermogen.

7. Verantwoording

Beginstel: Het bestuur is bereid zich regelmatig en ruimhartig jegens de omgeving te verantwoorden.

Toelichting: Het afleggen van verantwoording door besturen is essentieel voor het functioneren van de democratische rechtsstaat. Het dragen van verantwoordelijkheden vraagt om het afleggen van verantwoording. Om de (democratische) controle mogelijk te maken heeft het bestuur de bereidheid ruimhartig verantwoording af te leggen hoe het zijn verantwoordelijkheden draagt en invult.

Advies bij de

Nederlandse code voor goed openbaar bestuur

Den Haag, januari 2009

1. <i>Aanleiding</i>	17
1.1 Publiek belang dienen vraagt kritische (zelf-)reflectie	17
1.2 Nationale ombudsman constateert problemen	17
1.3 Goed besturen in een veranderende maatschappij	18
1.4 Kortom	19
2. <i>Leeswijzer</i>	20
3. <i>Waarom deze code?</i>	21
3.1 Vertrouwen	21
3.2 Zelfbewustzijn	21
3.3 Professionaliteit	21
3.4 Transparantie	22
3.5 Toegevoegde waarde	22
4. <i>Wat voor soort document is de code?</i>	23
4.1 Status	23
4.2 Karakter	23
4.3 Formulering	23
4.4 Opbouw	23
5. <i>Voor wie is de code bedoeld?</i>	24
6. <i>Hoe gaat de code werken?</i>	25
6.1 Implementatie	25
6.2 Implementatieplan	25
6.3 Monitoring	27
6.4 Geen nieuwe controle- en handhavingsmechanismen	27
6.5 Randvoorwaarden	28
7. <i>Hoe verhoudt de code zich tot bestaande regels en instrumenten?</i>	30
7.1 Verhouding tot bestaande wet- en regelgeving	30
7.2 Verhouding tot behoorlijkheidsvereisten Nationale ombudsman	30
7.3 Verhouding tot governancecodes	30
7.4 Verhouding tot andere codes	30
7.5 Verhouding tot government governance	31
<i>Bronnen</i>	32
Websites	32
<i>Bijlage 1 – Verantwoording werkgroep</i>	33
Samenstelling werkgroep	33
Opdracht	33
Uitvoering opdracht	33
<i>Bijlage 2 – Verantwoording consultatietraject</i>	35
Onderdelen van het traject	35
Verkregen reacties op hoofdlijnen	35
<i>Bijlage 3 – Verwerking verkregen reacties</i>	39

1 Aanleiding

Laten we eerlijk zijn: in Nederland is in internationaal vergelijkend perspectief sprake van goed openbaar bestuur (Wereldbank 2007). In 2006 vond de meerderheid van de Nederlandse bevolking dat de overheid goed functioneert (SCP 2007). Zowel met wet- en regelgeving als door middel van beleid werken organisaties in het openbaar bestuur al jaren aan onder meer de eigen integriteit, wijze van dienstverlening, betrokkenheid van burgers en het afleggen van verantwoording.

Toch is er aanleiding om goed openbaar bestuur op de agenda én levend te houden.

1.1 Publiek belang dienen vraagt kritische (zelf-)reflectie

Het vervullen van een verantwoordelijke taak in het openbaar bestuur is niet hetzelfde als het vervullen van een taak in de private sector. Het dienen van het publieke belang met de monopolies op belasting, geweld en regelgeving in de hand, vraagt een sterk verantwoordelijkheidsgevoel en een gewetensvolle invulling van de taken en verantwoordelijkheden. Een gewetensvolle invulling betekent dat besturen van organisaties in het openbaar bestuur zich niet alleen houden aan wet- en regelgeving, maar ook intrinsiek gemotiveerd zijn om altijd ten dienste van het publieke belang te functioneren en dat in hun functioneren laten zien.

Gelukkig zijn er veel mensen met een (politiek-)bestuurlijke functie in het openbaar bestuur die hun verantwoordelijkheden gewetensvol dragen en nemen. Verschillende bestuurders en leidinggevendenden hebben in ronde tafelgesprekken over de code aangegeven te vinden dat zij zich al houden aan waarden van goed bestuur: 'Maar het blijft mensenwerk. Helaas zijn er ook voorbeelden van minder gewetensvol handelen. Hierover praten binnen het openbaar bestuur of op organisatieniveau blijkt in de praktijk lastig – bijvoorbeeld vanwege politieke of electorale belangen of omdat de in de organisatie heersende cultuur niet zelfreinigend, veilig of ontvankelijk is.

De effecten van het ontbreken van goed bestuur worden door burgers gemerkt. Uit onderzoek onder burgers naar de code komen reacties naar voren als "ik vind het te mooi om waar te zijn" en worden voorbeelden gegeven waarin volgens hen géén sprake is van goed bestuur. Zo wordt het voorbeeld gegeven van iemand die aan zijn huis wil aanbouwen, daarvoor een vergunning aanvraagt, welke aanvraag wordt afgewezen, terwijl andere mensen in de buurt die hebben aangebouwd zonder toestemming te vragen, niet worden gecontroleerd of gehandhaafd. Ook hebben burgers soms de indruk dat bekenden van politici worden voorgetrokken, maar zij kunnen hier niet de vinger op leggen. Dit blijkt niet alleen uit de reacties van burgers tijdens het consultatietraject van de code, maar ook uit zogenaamde 'burgerbrieven' (brieven van bezorgde mensen) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Ook (of juist) als bestuurders en leidinggevendenden een code niet nodig vinden, omdat zij stellen al aan de waarden te voldoen, is het belangrijk scherp te blijven op het eigen functioneren. Omdat het dienen van het publieke belang een dusdanige verantwoordelijkheid is, dat het continue kritische (zelf-)reflectie vraagt.

1.2 Nationale ombudsman constateert problemen

Ondanks veel en goede inspanningen van de overheid komen mensen nog problemen tegen in contact met de overheid. Volgens onderzoek van de Nationale ombudsman zijn de meest voorkomende problemen bij de uitvoering van taken door de overheid:

- behandelingsduur;
- informatieverstrekking;
- in acht nemen van algemeen verbindende voorschriften;
- belangenafweging/redelijkheid;

1 Overheersend signaal tijdens ronde tafelgesprekken met bestuurders en leidinggevendenden uit het openbaar bestuur in het kader van het consultatietraject, zie bijlage 2.

- vereiste van administratieve nauwkeurigheid;
- bejegening.

De ombudsman constateert dat de behandelingsduur, informatieverstrekking en administratieve onnauwkeurigheid problemen zijn die samenhangen met 'het massale verwerkingsproces dat grotere, bureaucratische organisaties dikwijls typeert'. Het niet in acht nemen van algemeen verbindende voorschriften, belangenafweging/redelijkheid en bejegening zijn problemen die betrekking hebben op de verhouding tussen de overheid en mensen in specifieke, individuele gevallen.

Ook het werk van de overheid is mensenwerk. Maar uitgangspunt is dat de overheid, die wetgevende en regelgevende macht heeft, zich zélf houdt aan de regels. En dat een overheid die van de mensen correct gedrag vraagt (bijvoorbeeld met een handvest voor verantwoordelijk burgerschap) zélf het goede voorbeeld geeft.

1.3 Goed besturen in een veranderende maatschappij

Het dienen van het publieke belang vraagt om goed bestuur. Dat is geen nieuwe notie. Al in de 14e eeuw maakte Ambrogio Lorenzetti in Siena de inmiddels beroemde fresco's met een symbolische uitbeelding van het goede en het slechte bewind. Deze fresco's in de vredeszaal in het Palazzo Pubblico herinnerden de bestuurders aan de toen heersende deugden van goed bestuur: vrede, kracht, bezonnenheid, grootmoedigheid, matigheid en rechtvaardigheid. De beginselen van goed bestuur zijn fundamenteel en lijken daardoor wellicht tijdloos. Maar het in praktijk brengen van goed bestuur vraagt in ieder tijdvak specifieke invulling. De Nederlandse maatschappij is aan diverse veranderingen tegelijk onderhevig. Het vervullen van een bestuurlijke functie ten behoeve van het publieke belang vraagt bewustzijn van die veranderingen in de maatschappij. Het vraagt een open, lerende en dus actieve houding van besturen om de beginselen van goed bestuur in de huidige context en met oog op de toekomst zo goed mogelijk in praktijk te brengen.

Hoe ziet die veranderende maatschappij er uit?

Veel mensen zijn individualistischer en mondiger geworden. Ook zijn de mensen in Nederland onderling diverser geworden qua culturele achtergrond. 40% van de Nederlanders vindt dat er te veel mensen met een andere nationaliteit in Nederland wonen (SCP 2007). Dat is een minderheid, maar wel een grote. Etnische distantie is er niet alleen tussen autochtonen en de verschillende allochtone groepen, maar ook tussen allochtone groepen onderling. Zoals de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid heeft gesteld: een moderne samenleving staat voor de opgave de grote mate van pluriformiteit te laten samengaan met voldoende eenheid en gemeenschappelijkheid (WRR 2003).

Ook het politieke speelveld is de laatste tijd aan verandering onderhevig. Nieuwe politieke partijen verschijnen op het toneel van volksvertegenwoordiging en bestuur. Zij nemen hun eigen mores mee als het gaat om gedrag en taalgebruik. Ongeacht de discussie hierover (sommigen vinden scherp taalgebruik onwenselijk, anderen zien het juist als onderdeel van verlevendiging van het politieke debat); vóórop staat dat de waarden van goed openbaar bestuur door alle partijen gedeeld moeten worden. Politieke partijen kunnen ervoor zorgen dat de (kandidaat-) volksvertegenwoordigers en bestuurders de waarden van goed bestuur kennen en uitdragen.

Tegelijkertijd verandert de relatie tussen mensen en de door hen gekozen volksvertegenwoordigers. In deze geïndividualiseerde, mondige en diverse maatschappij is het steeds onduidelijker wat de verbinding is tussen mensen en de volksvertegenwoordigers waarop zij hebben gestemd. De ombudsman staat meer op het netvlies dan de (lokale) volksvertegenwoordigers.² Dat betekent dat besturen niet alléén moeten luisteren naar volksvertegenwoordigingen, maar ook open moeten staan voor signalen van mensen zelf. De noodzaak meer direct te luisteren naar signalen uit de samenleving moet zich vertalen naar de ambtenaren. Hoewel ambtenaren zelf ook als mensen zich verhouden tot andere mensen in de maatschappij en tot (overheids-) instellingen, is (echt) luisteren naar signalen uit de maatschappij bij de voorbereiding en uitvoering van beleid nog niet vanzelfsprekend.³

Ten slotte staan ook de ontwikkelingen op het terrein van de media niet stil. In een democratische rechtsstaat vormen de traditionele media (krant, radio, TV) de belangrijke schakel tussen mensen en politiek. De media hebben een signaleringsfunctie zowel voor mensen over wat er gebeurt en leeft in de politiek, als voor de politiek over wat er gebeurt en leeft bij mensen. Dankzij de ontwikkeling van informatie- en communicatietechnologie vindt in toenemende mate informatie-uitwisseling plaats zonder tussenkomst van de traditionele media. Denk aan blogs. Organisaties in het openbaar bestuur en mensen hebben de mogelijkheid zelf te kiezen welke informatie hoe aan te bieden c.q. tot zich te nemen. Bij een veranderende rol van de onafhankelijke media dienen organisaties in het openbaar bestuur zich af te vragen hoe de signaleringsfunctie wordt ingevuld. Dat is immers de basis waarop de overheid beslissingen neemt voor de maatschappij en waarop de mensen een beeld van de overheid vormen.

1.4 Kortom

Organisaties in het openbaar bestuur hebben een grote verantwoordelijkheid: het dienen van het publieke belang. Het dragen van (politiek-) bestuurlijke verantwoordelijkheid in het openbaar bestuur vraagt om kritische (zelf-) reflectie. Om bestaande problemen op te lossen die mensen tegenkomen in contact met de overheid. En om te voorzien in maatschappelijke behoeften in een veranderende maatschappij. Goed bestuur lijkt vanzelfsprekend en tijdloos, maar dient continu levend te worden gehouden.

² Burgeronderzoek consultatietraject code voor goed openbaar bestuur, d.d. 6 en 11 november 2008, zie bijlage 2.

³ Zie bijvoorbeeld het onderzoek van de Burgerlijke Raad voor het Regeringsbeleid naar de reacties van ambtenaren op burgerinitiatieven <http://www.burger-raad.nl/burger>

2 Leeswijzer

Dit advies is het begeleidende document bij de Nederlandse code voor goed openbaar bestuur. Het geeft de mening van de werkgroep weer.⁴ Het advies is primair gericht aan de minister en staatssecretaris van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Waar de werkgroep concrete aanbevelingen doet aan de bewindslieden is dit in de tekst expliciet gemarkeerd als aanbeveling. Daarnaast is het advies een verantwoordingsdocument aan alle partijen die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de code en dit advies. Het document is verder publiekelijk toegankelijk via de website van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

In dit document leest u eerst wat het doel is van de code en voor wie de code bedoeld is. Daarna volgt een toelichting op de manier waarop de code in de praktijk gaat werken. Daarbij is er onder meer aandacht voor de vragen hoe de code geïmplementeerd kan worden en welke randvoorwaarden de werkgroep signaleert. Ten slotte geeft de werkgroep een toelichting op het document zelf: welk karakter heeft het, welke status heeft het en hoe verhoudt de code zich tot bestaande regels en instrumenten. In de bijlagen verantwoordt de werkgroep zich over de uitvoering van de opdracht, evenals over het consultatietraject dat belangrijke signalen heeft opgeleverd voor de totstandkoming van de code en dit advies.

⁴ Zie bijlage 1 voor meer informatie over de werkgroep.

3 Waarom deze code?

De werkgroep heeft bij haar opdracht (zie bijlage 1) geen inhoudelijke of contextuele randvoorwaarden meegekregen. De werkgroep heeft daarom zelf de doelen van de code geformuleerd.

Doel van de code:

- vergroten vertrouwen van burgers en instellingen in de overheid;
- vergroten zelfbewustzijn binnen en trots op de overheid;
- vergroten professionaliteit en 'esprit de coeur' binnen overheid;
- vergroten transparantie over kerntaken.

3.1 Vertrouwen

De werkgroep realiseert zich dat er geen één op één relatie is tussen de code en het vertrouwen van burgers en instellingen in de overheid. Dat vertrouwen wordt door vele factoren beïnvloed. De code kan wel één van de factoren zijn die het vertrouwen positief beïnvloeden.

Daarbij is de werkgroep zich bewust van mogelijke, onbedoelde effecten die de introductie van de code kan hebben. Uit het consultatietraject is gebleken dat de code een gevoel op kan roepen dat er kennelijk iets mis is, waardoor de code nodig is. Ook kan de code – ten onrechte – de indruk wekken dat er eerder nog niet aan goed bestuur is gewerkt. Burgers geven bovendien aan niet actief geïnformeerd te hoeven worden over een code en aanverwante activiteiten van de overheid om aan goed bestuur te werken. Het is van belang dit in acht te nemen bij de introductie en implementatie van de code (zie hoofdstuk 6).

Er is een manier waarop de code wél kan bijdragen aan het vertrouwen in de overheid. Burgers geven aan dat zij vooral het effect willen merken van de inspanningen die de overheid pleegt ten aanzien van haar eigen functioneren. Dus als de invoering van de code het functioneren van de overheid positief beïnvloedt, dán draagt de code bij aan vertrouwen in de overheid.

3.2 Zelfbewustzijn

Om het eigen functioneren waar nodig te verbeteren, is eerst zelfbewustzijn nodig. De code dient als aanleiding voor zelfreflectie en dialoog over het functioneren van besturen van organisaties in het openbaar bestuur. Door als besturen zelf lerend vermogen te tonen en actief eraan te werken een professionele overheid te zijn, veronderstelt de werkgroep dat dit een positief effect heeft op het zelfbewustzijn en de professionaliteit van de overheid.

3.3 Professionaliteit

De professionaliteit in het openbaar bestuur wordt niet alleen bepaald door besturen, maar ook door ambtenaren. De code is primair gericht aan besturen.⁵ Mogelijk heeft de code ook een positief effect op de professionaliteit en trots van ambtenaren wanneer besturen actief met de beginselen van goed bestuur aan het werk zijn. Net zoals ethisch leiderschap een positief effect kan hebben op integriteit in een organisatie (Lasthuizen 2008). Er is een positief uitgangspunt: 84,3% van de ambtenaren vindt dat een code voor goed openbaar bestuur belangrijk is om te werken aan de kwaliteit en betrouwbaarheid van het openbaar bestuur. Een kleiner percentage, maar nog altijd een meerderheid (61,9%), is het eens met deze stelling: "Het zou mij als medewerker motiveren in mijn werk als het bestuur van mijn organisatie de code zou toepassen."⁶

⁵ Voor een visie op een beroepscode voor ambtenaren zij verwezen naar het advies van de Raad voor het Overheidspersoneelsbeleid over beroepscode (ROP 2008).

⁶ Blijkens uitkomsten Flitspanel®, november 2008, zie bijlage 2.

3.4 Transparantie

Het vergroten van de transparantie over kerntaken ten slotte kan op twee manieren bereikt worden. Ten eerste doordat het beginsel openheid onderdeel uitmaakt van de code. Ten tweede omdat door bewustzijn over de beginselen van goed openbaar bestuur, tegelijkertijd meer op het netvlies staat wat de basismotivatie is voor besturen in het openbaar bestuur: het dienen van het publieke belang en het daarop aanspreekbaar zijn. Vanuit die basismotivatie kan ook steeds kritisch naar de taken worden gekeken: (hoe) dienen we hiermee het publieke belang?

In het consultatietraject is gebleken dat deze doelen breed worden gesteund. Tegelijkertijd is tijdens het consultatietraject regelmatig de vraag gesteld wat de toegevoegde waarde is van de code.

3.5 Toegevoegde waarde

De overheid vraagt van de mensen zich verantwoordelijk en respectvol te gedragen. Zo is er de campagne tegen agressie en geweld tegen mensen met een publieke taak.⁷ Ook ontwikkelt het kabinet een handvest voor verantwoordelijk burgerschap.⁸ Dergelijke initiatieven zijn alleen geloofwaardig wanneer de overheid zelf het goede voorbeeld geeft. In de Troonrede 2008 werden het handvest en de code voor goed openbaar bestuur dan ook in elkaars verlengde genoemd.⁹ Ook los van deze wederkerigheid in de relatie tussen overheid en burger, moet de burger erop kunnen vertrouwen dat besturen in het openbaar bestuur de bijzondere verantwoordelijkheid die zij dragen, gewetensvol invullen. Daarom hebben besturen een instrument nodig dat de aanleiding vormt om te reflecteren op het eigen functioneren. Wet- en regelgeving vormen formele kaders die aangeven wat besturen moeten doen, maar nodigen niet uit tot zelfreflectie. De code is juist een informeel instrument dat helpt bij dit soort zelfreflectie; anders gezegd, ter vergroting van het bewustzijn van de eigen missie. Hij vraagt aandacht voor de waarden – de motivatie – die ten grondslag liggen aan het behartigen van het publieke belang. Dat deze waarden gezamenlijk door en voor het hele openbaar bestuur zijn geformuleerd heeft een belangrijke meerwaarde.

⁷ www.veiligepublieketaak.nl

⁸ Beleidsprogramma 2007-2011, pijler 6.

⁹ www.regering.nl/Het_kabinet/Troonrede_2008

4 Wat voor soort document is de code?

4.1 Status

De code is een vrijwillig te omarmen instrument. Wanneer het bestuur van een organisatie zich aan de code verbindt, is toepassing van de code niet vrijblijvend. Vanaf dat moment mogen immers de controlerende organen de besturen aanspreken op de wijze waarop besturen de code implementeren. De code is echter geen garantie voor goed bestuur. Besturen is mensenwerk. Maar de besturen die actief aan de slag gaan met de code laten zien waar zij voor staan en dat zij werken aan hun eigen functioneren.

De code heeft geen juridische status, het is een 'zacht' instrument. Het is niet uit te sluiten dat de code na verloop van tijd 'hard' wordt, bijvoorbeeld wanneer deze door de rechter gebruikt zou worden bij toetsing van het handelen van de overheid. Daarbij moet echter bedacht worden dat de code in de huidige vorm weinig concrete normen bevat en daarmee als toetsingsinstrument niet direct voor de hand ligt.

4.2 Karakter

De code bevat de gemeenschappelijke waarden van goed openbaar bestuur in een democratische rechtsstaat. Deze waarden zijn een vertaalslag van bestaande wet- en regelgeving, afspraken, instrumenten en initiatieven in de overkoepelende waarden die daaraan ten grondslag liggen. Vandaar dat ze voor sommigen een 'open deur' gehalte hebben. Toch is het relevant deze waarden te expliciteren en erover in gesprek te gaan. Want verschillende mensen ontleen aan dezelfde waarden verschillende normen en gedragsregels – voor zover wet- en regelgeving daarvoor ruimte laat – en/of hebben daarbij verschillende ambitieniveaus. Als behartigers van het publieke belang is het belangrijk dat besturen van organisaties in het openbaar bestuur niet alleen de gezamenlijke waarden delen, maar ook langs die waarden reflecteren op hun eigen functioneren.

4.3 Formulering

De werkgroep heeft gestreefd naar een korte en heldere formulering van de code. Het gaat om de formulering van de belangrijkste waarden van goed openbaar bestuur. Dat moet kort en duidelijk geformuleerd kunnen worden op een 'gemiddeld' niveau, zodat het voor mensen met diverse achtergronden begrijpelijk is. Uit het burgeronderzoek dat onderdeel uitmaakte van het consultatietraject is gebleken dat burgers met zowel hoog- als laagopgeleide achtergrond goed met de tekst uit de voeten kunnen. Er is in het consultatietraject waardering geuit dat de code zo duidelijk en eenvoudig is geworden.

4.4 Opbouw

De opbouw van de code is als volgt. Eerst is er een inleiding waarin de noodzaak om te werken aan goed openbaar bestuur wordt geschetst. Daarna volgen de beginselen op één A4. Vervolgens is er een iets meer uitgewerkte versie van de code met een korte toelichting. Zo kan het ene A4 worden gebruikt als kort referentiekader, en de versie met toelichting als basis voor nadere concretisering en operationalisering.

Organisaties kunnen de code naar de eigen context verder uitwerken. De politie heeft een dergelijke insteek gekozen bij de Code Blauw (zie hoofdstuk 7). Bij de uitwerking van de Code Blauw is gekozen voor invalshoeken, zoals "ik als agent op straat...". De werkgroep heeft ervoor gekozen de code voor goed openbaar bestuur, die de gezamenlijke beginselen voor het hele openbaar bestuur verwoordt, niet zelf uit te werken. Ten eerste omdat top-down opleggen van een blauwdruk nu juist niet past bij het karakter en doel van de code. Op overkoepelend niveau is ook niet te zeggen wanneer een beginsel goed is ingebed in een bestuur of organisatie. Besturen hebben de ruimte nodig om zelf – eventueel in samenwerking met besturen van andere organisaties – invulling te geven aan de beginselen voor hun specifieke situatie. Die exercitie op zich levert al een belangrijke bijdrage aan zelfbewustzijn en professionaliteit.

5 Voor wie is de code bedoeld?

Aanbeveling: besturen zijn doelgroep van de code

De toepassing van de code is een primaire verantwoordelijkheid van besturen, waarop controlerende organen hen mogen aanspreken. Besturen zorgen ervoor dat zij zelf de waarden toepassen in hun eigen handelen. Daarmee vervullen zij een voorbeeldfunctie naar hun ambtelijke leidinggevend en medewerkers toe. Besturen zorgen ervoor dat de beginselen van goed bestuur in de organisatie zijn ingebed. De code werkt ook door naar verzelfstandigde organisatieonderdelen en samenwerkingsverbanden. Uiteindelijk is het de burger die de effecten van goed bestuur moet merken. Politieke partijen worden uitgenodigd de beginselen van goed openbaar bestuur uit te dragen naar (kandidaat-)bestuurders en (kandidaat-)volksvertegenwoordigers.

Toelichting

De code is primair een instrument voor besturen. Dat wil in verband met deze code zeggen¹⁰: colleges van burgemeester en wethouders bij gemeenten; gedeputeerde staten bij provincies; dijkgraaf en (hoog) heemraden (dagelijks bestuur) bij waterschappen; het kabinet op rijksniveau. Analoot aan deze doelgroep kan de code eveneens worden gebruikt door feitelijke dagelijkse besturen, zoals de korpschef bij de politie en de regiocommandant bij de brandweer.

Goed bestuur komt alleen tot stand in een gezonde verhouding met het orgaan dat het bestuur controleert dan wel medebestuur. In het staatsrecht zijn de verhoudingen tussen enerzijds bestuur en anderzijds controlerende of medebesturende organen verschillend. In dit advies wordt het onderscheid gemaakt tussen besturend en controlerend orgaan, en daarbij worden met controlerende organen ook die organen bedoeld die volgens de wet meebesturen. Het gaat namelijk om de verhouding van macht en tegenmacht of het zelfreinigend vermogen van een organisatie. Ook in een verhouding van bestuur en medebestuur mag zelfreinigend vermogen worden verwacht.

De volgende organen worden uitgenodigd de besturen van hun organisaties aan te spreken op goed bestuur: gemeenteraad bij gemeenten; provinciale staten bij provincies; algemeen bestuur bij waterschappen; het parlement (Eerste en Tweede Kamer) op rijksniveau.

Besturen zorgen ervoor dat de code ook doorwerkt in hun organisatie. Uiteraard betreft dit ook de individuele bestuurders die van het bestuur deel uitmaken. Bestuurders hebben een belangrijke voorbeeldfunctie richting ambtelijke leidinggevend en medewerkers. Bestuurders dienen de organisatie te kennen, te weten wat er leeft en in die context goed bestuur in te bedden.

De werkgroep vindt het wenselijk dat de doorwerking van de code ook (ver)zelfstandig(d)e organisatieonderdelen en samenwerkingsverbanden betreft. Allereerst omdat het handelen volgens beginselen van goed bestuur niet iets is wat je het ene moment wel doet, en het andere moment niet. Het is een grondslag en motivatie voor het zijn van goed bestuur. Maar ook is doorwerking wenselijk omdat de burger in aanraking komt met dergelijke onderdelen en verbanden. De burger kan geen onderscheid maken naar soorten onderdelen van de overheid.¹¹ Dat onderscheid is vaak van organisatietechnische of administratieve aard. Het zegt niets over de waarden die aan het functioneren van die onderdelen ten grondslag liggen. Ook in samenwerkingsverbanden dragen besturen (of vertegenwoordigers ervan) de beginselen van goed bestuur uit. De controlerende organen spreken de besturen daarop aan, voor zover het het handelen van het bestuur in de samenwerking betreft. Partijen in een samenwerkingsverband kunnen desgewenst beslissen of zij de code willen toepassen.

De code is niet in eerste instantie gericht tot hoge colleges van staat en semi-publieke organisaties. Deze organisaties worden wel uitgenodigd de code als inspiratiebron te hanteren.

¹⁰ Formeel beschikken de gemeenteraad, provinciale staten en het algemeen bestuur van waterschappen ook over bestuursbevoegdheden. De uitoefening van het dagelijks bestuur berust echter bij de colleges van burgemeester en wethouders respectievelijk gedeputeerde staten respectievelijk dagelijks bestuur.

¹¹ Burgeronderzoek consultatietraject code voor goed openbaar bestuur, d.d. 6 en 11 november 2008, zie bijlage 2.

6 Hoe gaat de code werken?

6.1 Implementatie

Aanbeveling: implementatie top-down en bottom-up

Top-down:

- Gezamenlijke introductie van de code door middel van een bijeenkomst met onder meer koepels en brancheverenigingen.

Bottom-up:

- Eigen verantwoordelijkheid van besturen voor concretisering en operationalisering van de code in de eigen context.

Toelichting

Voor een daadwerkelijke ‘landing’ van de code is zowel top-down als bottom-up geëngageerdheid nodig. Top-down gaat het om verbinding aan de code als zodanig; bottom-up om nadere concretisering en operationalisering in de eigen context.¹²

Top-down blijkt de geëngageerdheid van koepels en brancheverenigingen uit een gezamenlijke bijeenkomst waarin de code officieel wordt geïntroduceerd. Daarmee wordt de aftrap gegeven voor het in de praktijk aan de slag gaan met de code. De werkgroep beveelt aan dit nog in 2009 te laten plaatsvinden, zodat organisaties zo snel mogelijk met de code aan de slag kunnen gaan.

Bottom-up concretisering en operationalisering betreft het geven van betekenis aan de beginselen voor de eigen context door besturen van organisaties in het openbaar bestuur. De werkgroep beveelt aan dat organisaties (al dan niet gefaciliteerd door koepels en brancheverenigingen) zelf een implementatieplan maken waarmee nog in 2009, of uiterlijk 1 januari 2010 gewerkt gaat worden.

6.2 Implementatieplan

Aanbeveling: implementatieplan op organisatieniveau

Mogelijke onderdelen implementatieplan:

- gesprek binnen bestuur (concretisering, operationalisering, zelfevaluatie)
- gesprek tussen bestuur en controlerend orgaan
- gesprek tussen bestuur en medewerkers
- workshops op specifieke onderdelen naar behoeften
- vorm van verantwoording over toepassing code

Spiegelen en uitwisselen tussen organisaties onderling:

- binnen sector (visitatie) en intersectoraal

Toelichting

Uitgangspunten voor implementatie bottom-up zijn:

- Concretisering en operationalisering van de code is nodig in de organisationele context;
- Besturen van organisaties in het openbaar bestuur hebben een eigen verantwoordelijkheid om de code te concretiseren en operationaliseren;
- Sectoren (koepels, brancheorganisaties, beroepsverenigingen) kunnen hierbij een stimulerende en faciliterende rol spelen;
- Bij de concretisering en operationalisering wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande initiatieven en trajecten.

¹² Zie ook ROP 2008.

De code dient als aanleiding voor kritische (zelf-)reflectie. De politie heeft hier al ervaring mee opgedaan aan de hand van de Code Blauw (zie hoofdstuk 7). Deze ervaring leert dat het vooral gaat om het gesprek over toepassing van beginselen in de praktijk, bijvoorbeeld aan de hand van voorbeelden en dilemma's. Dit gesprek kan zowel op bestuurlijk niveau, in relatie tot het controlerend orgaan, als in samenwerking met de ambtelijke organisatie plaatsvinden. Ook de Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding benadrukt dat concretisering en operationalisering nodig is. "De ontwikkeling van praktische instrumenten en een intensief informatie- en communicatietraject, afgestemd op de verschillende doelgroepen maar tegelijkertijd gericht op wat ons bindt in het openbaar bestuur, is daarbij van cruciaal belang. Wij zijn dan ook voornemens om de definitieve code op brandweerspecifieke onderdelen, nader te concretiseren en operationaliseren. Dit wordt zoveel mogelijk gekoppeld aan bestaande initiatieven." Een concreet implementatieplan is dus nodig, en kan op organisatieniveau worden ingevuld.

Uit onderzoek onder ambtenaren is gebleken dat zij zich medeverantwoordelijk voelen voor goed bestuur (81%). Ambtenaren zijn echter slechts in minderheid van plan hun besturen erop aan te spreken als zij de code niet toepassen (26%). Voor een goede inbedding van goed bestuur in de organisatie is een gezond klimaat in de organisatie belangrijk. Daarom suggereert de werkgroep in het implementatieplan onder meer de verhouding met ambtenaren te betrekken.

Een vorm van verantwoording is wenselijk, zodat het bestuur aangesproken kan worden op haar inzet op dit vlak. Maar een aparte verantwoordingsstructuur voor de code vindt de werkgroep onwenselijk. Aangesloten kan worden bij bestaande verantwoordingsstructuren, zoals het jaarverslag.

Zowel in de werkgroep zelf als tijdens het consultatietraject hebben diverse mensen vastgesteld dat uitwisseling van kennis en ervaring over sectorgrenzen heen (onder sectoren verstaan we dan: rijk, provincies, gemeenten enzovoort) bijzonder waardevol kan zijn. Daarom dat de werkgroep uitwisseling over sectorgrenzen heen aanbeveelt als onderdeel van het implementatieplan. Dit sluit ook aan bij de behoefte van de Unie van Waterschappen: de Unie geeft aan het meest behoefte te hebben aan 'good practices' van andere sectoren, omdat er voor vrijwel alle onderwerpen in de code al trajecten lopen in de waterschapsector. De politie vindt een intersectorale aanpak eveneens gewenst.

In de implementatie hoeft naar de mening van de werkgroep geen apart traject richting de burger te worden opgenomen. De uitkomst van het burgeronderzoek op dit punt was te duidelijk en eenduidig om te negeren.

Aanbeveling: aansluiting bij benchmarks en bestuurskrachtmetingen

Benchmarks en bestuurskrachtmetingen helpen organisaties het eigen functioneren te toetsen.

Toelichting

Na concretisering en operationalisering kunnen organisaties zelf beoordelen in hoeverre kan worden aangesloten bij een benchmark of een bestuurskrachtmeting. Deze instrumenten zijn er om te leren en te verbeteren, niet om af te rekenen. Benchmarks worden op sectorniveau ingezet, maar in nauwe samenwerking tussen die sectoren: rijk, provincies en gemeenten. Bestuurskrachtmetingen worden op organisatieniveau ingezet.

Programma Krachtig Bestuur

In het programma Krachtig Bestuur van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties staan twee begrippen centraal: doen en leren. "Op de langere termijn willen wij een context creëren waarbij een leerproces tot stand kan komen dat verbeteringen realiseert die bijdragen aan een nog krachtiger bestuur. Daarbij spelen bestuurskrachtmetingen en benchmarks een belangrijke rol. Niet als instrument op zichzelf, maar als middel om van elkaar te leren.

Aanbeveling: zorg in elke sector en/of organisatie voor een ambassadeur/voortrekker

Een ambassadeur/voortrekker draagt persoonlijk de waarden uit en is de motor achter bewustwording van de waarden van goed bestuur binnen een sector c.q. organisatie. De ambassadeur/voortrekker heeft ook een adviserende rol. Deze functie kan eventueel periodiek rouleren.

Toelichting

Voorstelbaar is dat ambassadeurs of voortrekkers een positieve invloed hebben als het gaat om het levend houden van 'goed bestuur' als expliciet aandachtspunt voor besturen in het openbaar bestuur. Een mogelijkheid is dat een ambassadeur op bestuurlijk niveau binnen een organisatie (denk aan een heemraad bij een waterschap) zorgt voor twee workshops per jaar over de waarden van goed bestuur in het algemeen en/of enkele specifieke thema's. Zulke gesprekken kunnen in ieder geval gaan over dilemma's en praktijkvoorbeelden.

6.3 Monitoring

Aanbeveling: monitoring

De Raad van State breidt de periodieke beschouwing van de Code Interbestuurlijke Verhoudingen uit met een beschouwing van de Code voor goed openbaar bestuur.

Toelichting

Diverse partijen hebben tijdens het consultatietraject gewezen op het belang de discussie over goed openbaar bestuur levend te houden. Uitkomsten van monitoring zijn een goede aanleiding die discussie levend te houden. Ook voor monitoring hoeft geen aparte structuur te worden ingesteld. Het Interprovinciaal Overleg heeft de suggestie gedaan dat wordt aangesloten bij de periodieke beschouwing van de Raad van State over het naleven van de code interbestuurlijke verhoudingen. De werkgroep neemt deze suggestie graag over. Daarbij zij aangetekend dat de code interbestuurlijke verhoudingen alleen betrekking heeft op de onderlinge verhoudingen tussen rijk, provincies en gemeenten, terwijl de code voor goed openbaar bestuur in meer sectoren wordt ingezet.

Raad van State

De Raad van State stelt zich ten doel om door advisering aan wetgever en bestuur en door bestuursrechtspraak bij te dragen aan behoud en versterking van de democratische rechtsstaat en bewaakt de eenheid, legitimiteit en kwaliteit van het openbaar bestuur in brede zin.

www.raadvanstate.nl

6.4 Geen nieuwe controle- en handhavingsmechanismen

Aanbeveling: geen nieuwe controle- en handhavingsmechanismen

Het vastleggen van de code in wet- en regelgeving heeft geen zin. De code gaat niet over harde normen (die zijn er al) maar om bewustwording van waarden. Harde controle en handhaving op waarden is niet mogelijk vanwege het abstractieniveau en niet wenselijk omdat het gaat om verinnerlijking van waarden.

Toelichting

Bij burgers roepen de beginselen de indruk op een recht te zijn.¹³ Er zijn dan ook vragen wie op naleving gaat toezien. Burgers noemen uit zichzelf de ombudsfunctie. De werkgroep neemt deze suggestie niet over.

¹³ Blijkens burgeronderzoek, zie bijlage 2.

Er zijn al vele controle- en handhavingsmechanismen om het openbaar bestuur scherp te houden op haar functioneren. Zowel via het recht, als via horizontale en interbestuurlijke mechanismen. Denk aan het bestuursrecht, rekenkamers en interbestuurlijk toezicht. De werkgroep ziet geen heil in het opzetten van nieuwe controle- en handhavingsmechanismen voor de code voor goed openbaar bestuur. Dat past ook niet bij het karakter van de code die immers gaat over wat besturen zijn. Het aan de slag gaan met de code heeft als doel verinnerlijking van de beginselen van goed bestuur. Concretisering en operationalisering vinden niet voor niets bottom-up plaats.

De werkgroep wil er tegelijkertijd op wijzen dat bestaande mechanismen beter benut zouden kunnen worden bij het reflecteren op het eigen functioneren door besturen van organisaties in het openbaar bestuur. Controle- en handhavingsmechanismen dreigen als administratieve verplichtingen (en lasten) te worden weggezet, en worden dan niet benut als kwaliteitsinstrument.

Aanbeveling: maak beter gebruik van bestaande mechanismen
Gebruik bestaande momenten van afleggen van verantwoording, evenals onderzoeken en benchmarks, om oprecht te reflecteren en te leren.

Toelichting

Goed bestuur moet zich natuurlijk wel uiten in zichtbare resultaten en verbeteren aan de hand van relevante informatiebronnen. Daarvoor zijn verschillende bestaande mechanismen beschikbaar. Onderzoeken van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en de Wereldbank bijvoorbeeld leveren (prestatie-)gegevens op over de Nederlandse publieke sector in internationaal vergelijkend perspectief. De Raad van Europa levert relevante rapporten, richtsnoeren en aanbevelingen voor het openbaar bestuur. Op nationaal niveau zijn de onderzoeken van de Algemene Rekenkamer een belangrijke bron van informatie over het functioneren en presteren van het Nederlandse openbaar bestuur.¹⁴ Ook rapporten van het Centraal Bureau voor de Statistiek en Sociaal en Cultureel Planbureau zijn zinvolle informatiebronnen. Op horizontaal niveau vervullen benchmarks een steeds belangrijkere rol. Denk aan www.waarstaategemeente.nl. Op organisatieniveau leveren stakeholderonderzoeken en klachtenprocedures mede informatie over het functioneren van besturen.

Ook het werk van de Nationale ombudsman zou beter benut kunnen worden als spiegel. Weliswaar een spiegel waar niet op het door een bestuur zelf gewenste moment in kan worden gekeken, maar een relatief vriendelijke spiegel: de ombudsman benoemt de problemen waar mensen tegenaan lopen in contacten met de overheid, geeft mogelijke oplossingen en dat zonder te sanctioneren.

6.5 Randvoorwaarden

Kortweg signaleert de werkgroep dat in ieder geval de volgende factoren randvoorwaarden zijn als het gaat om succesvolle implementatie van de code:

- gezamenlijke introductie van de code in het openbaar bestuur, over sectorgrenzen heen;
- geëngageerdheid bottom-up, dat wil zeggen: besturen willen zich verbinden aan de code en zijn bereid tot zelfreflectie;
- implementatieplan en inspanningen dit plan ten uitvoer te brengen;
- ambassadeurs/voortrekkers om goed bestuur op de agenda en levend te houden;
- bereidheid bij controlerende en meebesturende organen om besturen aan te spreken;
- veilig klimaat voor dialoog binnen de organisatie;
- ontvankelijkheid van bestuur voor signalen uit de omgeving;
- werken aan interbestuurlijke verhoudingen op organisatie- en sectorniveau.

¹⁴ Zie voor de werkzaamheden van de Algemene Rekenkamer de huidige strategie (AR 2003).

De Nationale Ombudsman, dhr. Benninkmeijer, tijdens een rondetafelgesprek over de code voor goed openbaar bestuur op 27 november 2008 te Utrecht.

Nationale ombudsman

“Het instituut van de Nationale ombudsman is ingesteld om de burger een mogelijkheid te geven om klachten over de uitvoering van taken door de overheid voor te leggen aan een onafhankelijke en deskundige instantie. Deze mogelijkheid staat naast andere voorzieningen, zoals de volksvertegenwoordiging, de rechterlijke macht, en interne procedures van klachtbehandeling. Het werk van de Nationale ombudsman kan leiden tot het (alsnog) nemen van een maatregel en heeft uiteindelijk tot doel bij te dragen aan herstel van geschonden vertrouwen. Met het oog op deze functie naar de burger toe is in de Wet Nationale ombudsman gekozen voor een vorm waarin één persoon, de Nationale ombudsman, de naar buiten herkenbare exponent is van het instituut, als tegenwicht van een vaak anonieme bureaucratie. Het is aan de betreffende overheidsinstelling om aan het oordeel van de Nationale ombudsman gevolgtrekkingen te verbinden. Daarin verschilt het oordeel van de Nationale ombudsman van de uitspraak van de rechter. Uitspraken van de Nationale ombudsman kunnen niet worden afgedwongen, de Nationale ombudsman moet het dus hebben van zijn gezag. Dat gezag wordt vooral bepaald door de kwaliteit van het werk: een zorgvuldig onderzoek naar de feiten, een goed onderbouwde en overtuigende beoordeling en een rapportage in leesbare vorm.”

www.ombudsman.nl

7 Hoe verhoudt de code zich tot bestaande regels en instrumenten?

7.1 Verhouding tot bestaande wet- en regelgeving

Zoals beschreven zijn de waarden in de code een vertaalslag van bestaande wet- en regelgeving en andere maatstaven. De code is een ethisch of moreel document, niet een juridisch document. De code komt dus niet in de plaats van bestaande wet- en regelgeving en is ook zelf geen nieuwe regelgeving.

7.2 Verhouding tot behoorlijkheidsvereisten Nationale ombudsman

De Nationale ombudsman toetst of een overheidsorganisatie zich al dan niet behoorlijk heeft gedragen. Deze toetsing baseert hij op de behoorlijkheidsvereisten. Het derde beginsel in de code is een directe verwijzing naar deze behoorlijkheidsvereisten.

7.3 Verhouding tot governancecodes

Er zijn in de laatste jaren meerdere governancecodes ontwikkeld, in verschillende sectoren. Na de Nederlandse code voor corporate governance ('code Tabaksblat') zijn in Nederland vergelijkbare codes ontwikkeld voor onder meer de sectoren zorg, onderwijs, sociale woningbouw, cultuur, pensioenfondsen en omroepen.

Corporate governance heeft betrekking op individuele organisaties, te weten beursgenoteerde vennootschappen, in de private sector. De Nederlandse code voor corporate governance gaat voornamelijk over checks and balances in de organisatie, evenals in enige mate over transparantie en integriteit van bestuur en toezicht. Sectorale governance codes in Nederland hebben in navolging van de corporate governance code betrekking op individuele organisaties, vaak semi-publieke organisaties. In dat verband wordt wel gesproken over public governance. De codes verschillen per sector, maar zijn vergelijkbaar met de Nederlandse corporate governance code omdat ze voornamelijk checks and balances organiseren.

Met de code voor goed openbaar bestuur wordt recht gedaan aan het specifieke karakter van het openbaar bestuur. De code voor goed openbaar bestuur regelt geen checks and balances, omdat macht en tegenmacht in het openbaar bestuur al bij wet geregeld zijn via democratische legitimering. Deze code heeft dus een ander karakter en is als zodanig niet te vergelijken met de code Tabaksblat en sectorale governance codes.

7.4 Verhouding tot andere codes

De term 'code' wordt in meer verbanden gebruikt dan bij governance alleen. Naast de governancecodes zijn er ook gedragscodes, die betrekking hebben op integriteit, dat als beginsel van goed bestuur in de code is opgenomen. In zoverre kunnen de gedragscodes als concrete toepassing worden gezien van een beginsel van goed bestuur. Belangrijk is dan wel dat de gedragscode niet alleen formeel bestaat als een administratieve 'check', maar dat er bewust een gewetensvolle invulling aan wordt gegeven.

De politie heeft voor de eigen sector de Code Blauw ontwikkeld. Dit is een beroepscode bedoeld voor iedereen die bij de Nederlandse politie werkt. De code bevat waarden die aansluiten bij de twee centrale begrippen in de missie van de politie: 'waakzaam en dienstbaar'. De Code Blauw wordt ingezet als richtinggevend kader voor denken, gedrag en handelen. Richting en concretisering wordt gegeven aan de beginselen door uit te gaan van invalshoeken. Deze invalshoeken worden gebruikt om situaties te onderscheiden, waarin het ene beginsel meer leidend is dan het andere. Denk aan 'ik als leidinggevende' of 'ik in mijn vrije tijd'. Zo kan de code op meerdere fronten ingezet worden en wordt duidelijk hoe ieder een onderwerp – zoals respect – toe kan passen in de eigen context. De ervaring van de politie met de implementatie van de beroepscode is dat een richtinggevend kader het mogelijk maakt om het gesprek over de beginselen te initiëren. Het gaat niet om het document, maar om de manier waarop de mensen het tot leven laten komen.

Een andere code is de code interbestuurlijke verhoudingen. Deze code is in 2004 tussen rijk, provincies (Interprovinciaal Overleg) en gemeenten (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) vastgesteld. De visie op de interbestuurlijke verhoudingen is gebaseerd op drie uitgangspunten: probleemgericht werken, een

scherpe verdeling van taken en beleidsvrijheid voor decentrale overheden. Deze code gaat over de verhouding tussen rijk, provincies en gemeenten op een overkoepelend niveau, maar kan ook als inspiratie dienen voor samenwerking tussen individuele overheidsorganisaties onderling. Werken aan de interbestuurlijke verhoudingen, zowel binnen als over sectorgrenzen heen, is een randvoorwaarde voor goed bestuur.

7.5 Verhouding tot government governance

De term governance wordt ook gebruikt in het verband van government governance. Government governance waarborgt de onderlinge samenhang van de manier van sturen, beheersen en toezicht houden van een overheidsorganisatie. Het ministerie van Financiën heeft hierover in 2000 een publicatie uitgebracht (ministerie van Financiën 2000). Government governance betreft een meer bedrijfsmatige benadering van organisatieprocessen op rijksniveau. Bij de code voor goed openbaar bestuur gaat het om een morele benadering van het functioneren van het bestuur van een organisatie in het openbaar bestuur.

Bronnen

AR 2003:

Slagvaardig en transparant presteren en functioneren van het openbaar bestuur. Strategie Algemene Rekenkamer 2004-2009. Algemene Rekenkamer, Den Haag, december 2003.

AR 2005:

Essentialia van goed openbaar bestuur. Algemene Rekenkamer, Den Haag, december 2005.

Lasthuizen 2008:

Leiden naar Integriteit. Een empirische studie naar het effect van leiderschap op ethiek en integriteit. Promotie Karin Lasthuizen, Vrije Universiteit, Amsterdam, 27 november 2008.

Ministerie van Financiën 2000:

Handreiking Government Governance, een instrument ter toetsing van de governance bij de rijksoverheid. Ministerie van Financiën, 5 januari 2000.

ROP 2008:

Professioneel handelen in het publieke domein, Het belang van een continue dialoog over bewust en verantwoord professioneel handelen binnen de publieke sector. Advies van de Raad voor het Overheidspersoneelsbeleid, Advies nummer 30, 's-Gravenhage, 23 mei 2008.

SCP 2007:

De sociale staat van Nederland 2007. Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag, september 2007.

Wereldbank 2007:

Governance Matters VI: Aggregate and Individual Governance Indicators 1996-2006. Daniel Kaufmann, Aart Kraay, Massimo Mastruzzi, World Bank Policy Research Working Paper 4280, July 2007.

WRR 2003:

Waarden, normen en de last van het gedrag. Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, december 2003.

Websites

www.burger-raad.nl

www.ombudsman.nl

www.raadvanstate.nl

www.regering.nl/Het_kabinet/Troonrede_2008

www.veiligepublieketaak.nl

www.waarstaatjegemeente.nl

Bijlage 1 – Verantwoording werkgroep

Samenstelling werkgroep

Mevr. Drs. A.C. van Es	Directeur-generaal Bestuur en Koninkrijksrelaties, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (voorzitter)
Dhr. Mr. M.J.H. Marijnen	Burgemeester gemeente Roosendaal
Dhr. A.J. Meijboom	Korpschef Politie Rotterdam-Rijnmond
Dhr. Dr. S.C. Peij	Extern adviseur voor de werkgroep, directeur Governance University
Mevr. Drs. K.M.H. Peijs	Commissaris van de Koningin provincie Zeeland
Mevr. Mr. M. Sarucco	Directeur Openbare Orde en Veiligheid, gemeente Amsterdam
Dhr. Dr. Ir. P. Verlaan	Regionaal commandant Brandweer Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
Mevr. Drs. J.M. de Vries	Dijkgraaf Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier ¹⁵
Dhr. Drs. R. van Zwol	Secretaris-generaal ministerie van Algemene Zaken

Het secretariaat is gevoerd door dhr. Dr. M.H. Klijnsma en mevr. Drs. J.G. Dullemond van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.¹⁶

Opdracht

De werkgroep brengt een gezamenlijk advies uit aan de minister en staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in de vorm van de code, met bijbehorende toelichting: hoe de code is opgebouwd, hoe deze zou kunnen/moeten worden toegepast en overige, mogelijk relevante opmerkingen. Daarbij maakt de werkgroep waar mogelijk gebruik van principes uit sectorale codes die in de praktijk al worden toegepast. Nadat het advies aan de bewindspersonen is voorgelegd, besluiten zij of zij het advies aanvaarden.

Uitvoering opdracht

De werkgroep is in 2008 bijeen geweest op 16 april, 2 juli en 10 september, en op 21 januari 2009. Daarnaast heeft het secretariaat, samen met de extern adviseur van de werkgroep, bilaterale gesprekken gevoerd met de werkgroepleden tussen de eerste en tweede vergadering. Verder heeft er tussentijds mail- en telefonisch contact plaatsgevonden tussen het secretariaat en de werkgroepleden.

De werkgroep heeft in de loop van het ontwikkelingstraject gekozen voor een Nederlandse naamgeving aan de code: 'Code Good Governance' werd 'Nederlandse code voor goed openbaar bestuur'.

Gebruik maken van principes uit sectorale codes is lastig gebleken. Sectorale governance codes zijn er, in navolging van de corporate governance code ('Code Tabaksblat'), voornamelijk voor het organiseren van checks and balances in een organisatie. Binnen het openbaar bestuur zijn checks and balances al georganiseerd in de wet- en regelgeving. Macht en tegenmacht bestaan door het systeem van de democratische rechtsstaat. Wel heeft de Code Tabaksblat ter inspiratie gediend qua helderheid van formuleren. Daarnaast hebben de werkgroep en het secretariaat zich laten inspireren door enkele andere voorbeelden, waaronder de Britse Standard for Good Public Governance en de Essentialia van goed openbaar bestuur van de Algemene Rekenkamer (AR 2005).

In september 2008 is een concept code vastgesteld. Om te weten hoe de doelgroep de code zou beoordelen – alsmede belanghebbenden zoals volksvertegenwoordigingen/controleerende organen, ambtenaren en burgers – heeft de werkgroep eind 2008 een breed consultatietraject laten uitvoeren. De uit het consultatietraject verkregen reacties zijn verwerkt in dit advies en de code. Een verantwoording over de verkregen reacties en bevindingen, en de consequenties die de werkgroep daaraan heeft verbonden, is in bijlagen 2 en 3 opgenomen.

¹⁵ Scheidend dijkgraaf per 1 januari 2009.

¹⁶ Mevr. Drs. M.J. Kalverda was betrokken tot en met april 2008.

In één van de ronde tafelgesprekken die deel uitmaakten van het consultatietraject, is de suggestie gedaan een tussenfase in te lassen in het totstandkomingstraject van de code. Die tussenfase zou bestaan uit het terugkoppelen aan de geconsulteerden over de uitkomsten van de consultatie en de consequenties die de werkgroep daaraan verbindt. De werkgroep kiest ervoor niet aan deze oproep gehoor te geven. Het gaat namelijk niet zozeer om de code zelf – de inhoud wordt blijkens het consultatietraject breed gedragen – maar om de gesprekken die naar aanleiding van de code gevoerd gaan worden. Het levend houden van goed bestuur lukt niet door op abstract niveau te praten over een document, maar door het te hebben over de betekenis ervan in de dagelijkse praktijk. De werkgroep hoopt dat de code en dit advies daartoe de aftrap vormen.

Bijlage 2 – Verantwoording consultatietraject

Onderdelen van het traject

In opdracht van de werkgroep heeft het secretariaat een breed consultatietraject uitgevoerd c.q. laten uitvoeren. Het consultatietraject omvatte de volgende onderdelen:

Doelgroep	Methode	Uitvoerende	Datum
Burgers	4 groeps gesprekken, 2 in Utrecht en 2 in Den Bosch. Selectie mensen naar opleiding (laag/hoog) en leeftijd (40-/40+)	CO-efficiënt m.m.v. secretariaat, adviseur werkgroep en directie Communicatie en Informatie, ministerie van BZK	6 en 11 december 2008
Ambtenaren	Flitspanel®	Directie Arbeidszaken Publieke Sector, ministerie van BZK m.m.v. secretariaat	4-18 november 2008
Bestuurders en leidinggevend openbaar bestuur, Nationale ombudsman, Raad voor het openbaar bestuur	Ronde tafelgesprekken	Secretariaat m.m.v. Stadskaats Oudaen (locatie en catering), QMS (verslaglegging) en VOOG (fotografie)	27 november 2008
(Vertegenwoordigingen van) besturen in het openbaar bestuur	Schriftelijk advies	VNG, IPO, UvW, ministers (onderraad), KBB-RHC, NVBR	Oktober - december 2008

Afkortingen in deze bijlage

BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
IPO	Interprovinciaal Overleg
KBB	Korpsbeheerdersberaad
NVBR	Nederlandse Vereniging voor Brandweerzorg en Rampenbestrijding
RHC	Raad van Hoofddirecties
UvW	Unie van Waterschappen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Verkregen reacties op hoofdlijnen

Vertegenwoordigingen besturen

Datum	Wie	Reacties samengevat
5-11-2008	VNG	Pas de 12 Principles of Good Democratic Governance at local level toe.
18-11-2008	IPO	Code met aandacht voor politieke context en verhoudingen tussen bestuurslagen kan bijdrage leveren.
26-11-2008	KBB-RHC	Instemming met code. Belangrijk duidelijkheid te creëren over hanteerbaarheid beginselen. Intersectorale aanpak en niet verplichtend.
5-12-2008	Rijk	Concept code is via overleg van secretarissen-generaal en ambtelijk voorportaal besproken in onderraad. Geluiden uit de gremia zijn kritisch: discussie over goed bestuur is belangrijk, maar toegevoegde waarde van code wordt betwijfeld.

9-12-2008	NVBR	NVBR herkent zich in doelen en inhoud code, en vraagt vooral aandacht voor het verband met vergelijkbare codes en operationalisering.
6-1-2009	UvW	Unie onderschrijft belang en (goedgeels) inhoud code; is voorstander van gezamenlijke vaststelling van de code door openbaar bestuur; vindt dat sectoren zelf verantwoordelijk zijn voor landen en levend houden code, met een faciliterende rol van BZK; legt code voor aan nieuwe besturen van alle waterschappen.

Burgeronderzoek

Op donderdag 6 november te Utrecht en dinsdag 11 november te 's-Hertogenbosch hebben in totaal vier gesprekken plaatsgevonden met burgers, naar leeftijd (45-/45+) en opleiding (laagopgeleid/hoogopgeleid). De gesprekken waren in alle groepen levendig en constructief. Dit leverde de volgende bevindingen op:

- zonder de code te hebben gezien en gevraagd naar wat zij onder goed openbaar bestuur verstaan, komen burgers met een opsomming die bijzonder nauw aansluit bij de code;
- als zij de code zien zijn burgers het er inhoudelijk mee eens. De code is duidelijk en begrijpelijk geschreven. Het wordt op prijs gesteld dat het openbaar bestuur zich van een goede kant laat zien;
- alle waarden zijn belangrijk, maar in de gesprekken ligt het accent op 'openheid en integriteit' en 'participatie';
- de code roept wel vragen op. Het is zo vanzelfsprekend dat gevraagd wordt waarom deze waarden geëxpliciteerd of geformaliseerd worden. Het wekt de indruk dat het nu niet goed gaat;
- de beginselen roepen de indruk op een recht te zijn. Er zijn dan ook vragen wie op naleving gaat toezien. Elke groep noemt uit zichzelf de ombudsman;
- burgers hoeven niet actief te worden geïnformeerd over de manier waarop het openbaar bestuur bezig is met goed bestuur. Zij willen het vooral in de praktijk merken (maar betwijfelen dat tegelijk);
- NB burgers hebben geen helder beeld wat het openbaar bestuur is en denken o.m. aan UWV, Belastingdienst, ziekenhuizen, woningcorporaties.

Onderzoek onder ambtenaren

1.842 ambtenaren uit het Flitspanel® uit de sectoren rijk, gemeenten, provincies, waterschappen en politie hebben tussen 4 en 18 november een vragenlijst ingevuld over de code. Dit betekende een respons van 37,8%. Enkele uitkomsten:

- het beginsel 'openheid en integriteit' wordt relatief als meest belangrijk gezien (98% vindt het belangrijk tot zeer belangrijk);
- het beginsel 'participatie' wordt relatief als minst belangrijk gezien, maar nog altijd vindt 84% het belangrijk tot zeer belangrijk;
- 91% is het eens tot helemaal eens met de stelling dat alle besturen van alle overheidsorganisaties dezelfde beginselen van goed openbaar bestuur moeten toepassen;
- 84% vindt een code belangrijk om te werken aan de kwaliteit en betrouwbaarheid van het openbaar bestuur;
- 81% vindt dat zij als medewerkers net zo verantwoordelijk zijn voor goed openbaar bestuur als het bestuur van hun organisatie;
- 47% is het eens met de stelling 'het is goed dat de code vrijwillig is, want de motivatie om aan goed openbaar bestuur te werken moet uit besturen zelf komen en niet worden opgelegd'. 37 % is het oneens en de overige 16% is het eens noch oneens;
- 26% is van plan het bestuur van de organisatie erop aan te spreken als het de code niet uit zichzelf gaat toepassen.

Ronde tafelgesprekken met bestuurders en leidinggevenden

Donderdag 27 november vonden in Stadskaatsaal Oudaan te Utrecht twee ronde tafelgesprekken plaats over de concept code. Deelnemers waren enkele bestuurders, en verder vooral leidinggevenden uit het openbaar bestuur, alsmede de Nationale ombudsman en Raad voor het openbaar bestuur (zie ook volgende paragraaf). De sfeer was overwegend negatief-kritisch, met enkele meer constructieve geluiden.

Enkele veel geuite signalen:

- 'Je kunt er niet tegen zijn' en 'Dit doen we toch al';
- Wat is de toegevoegde waarde ten opzichte van al bestaande wet- en regelgeving en instrumenten?
- Geen behoefte aan een nieuw papierje dat in de la verdwijnt;
- Doelgroep is onduidelijk;
- Winnen we hiermee het vertrouwen van de burger?
- Het hebben van een code betekent niet dat mensen zich eraan houden;
- Te weinig nieuwe elementen of ambitie.

Meer positief zijn deze signalen geuit:

- De code kan relevante aanleiding zijn om met elkaar in gesprek te gaan (binnen bestuur, tussen bestuur en organisatie, tussen bestuur en volksvertegenwoordiging/controlerend orgaan);
- De politie heeft positieve ervaring met de vergelijkbare Code Blauw;
- De code kan houvast bieden aan (beginnende) bestuurders;
- De code biedt een richtinggevend kader en kan bijdragen aan professionalisering.

Tegenstrijdige signalen:

Meningen variëren: de één vindt dat de code getoetst moet worden door een onafhankelijke partij (zoals de Nationale ombudsman). De ander vindt dat de code een zacht, intern instrument moet zijn waar derden geen rechten aan kunnen ontlelen. Daarbij wordt erop geattendeerd dat ook een zacht instrument op termijn 'hard' kan worden.

Enkele adviezen aan de werkgroep:

- Vergelijk met andere codes en Vlaamse deontologie voor democratie;
- Doelgroep: bestuurders én volksvertegenwoordigers/controlerend orgaan;
- Betrek politieke partijen bij dit traject vanwege selectie kandidaten;

- Sluit een convenant als basis voor implementatie;
- Zorg bij implementatie voor een link met toepassing in de praktijk;
- Wijs één verantwoordelijke aan in de organisatie die zich eraan verbindt;
- Houd de discussie levend;
- Zorg voor een tussenfase in het totstandkomingstraject van de code, met terugkoppeling van consultatie en aanpassing code en advies en/of praktijkvoorbeelden.

Raad voor het openbaar bestuur

De Raad voor het openbaar bestuur (Rob) schreef d.d. 2 december 2008 op eigen initiatief een advies, gericht aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De toonzetting is opbouwend kritisch. De Rob adviseert om duidelijker te maken voor wie de code is bedoeld, in de toelichting aandacht te besteden aan geschreven en ongeschreven rechtsnormen en de probleemstelling, doelstelling en functies van de code beter te onderscheiden. Tevens geeft zij wat ideeën mee voor de implementatie van de code.

Handvestgroep

Dhr. E. Stoové heeft als voorzitter van de Handvestgroep de Code Goed Bestuur van de Handvestgroep Publiek Verantwoorden toegestuurd. De Handvestgroep bestaat uit de zelfstandige bestuursorganen CFI, Centraal Orgaan opvang Asielzoekers, College Voor Zorgverzekeringen, Centrum voor Werk en Inkomen, IB-Groep, Kadaster, ProRail, RDW, Staatsbosbeheer, Sociale Verzekeringsbank en UWV. De code van de Handvestgroep is een vertaling van de code Tabaksblat voor uitvoeringsorganisaties.

Spontane reacties

Dhr. R. 't Hart (directeur Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement) doet een pleidooi voor risicomanagement, met verwijzing naar onder meer de Code Tabaksblat.

Dhr. F. Kist (senior management consultant van Corgwell) complimenteert de werkgroep met de code en vindt het knap dat de code zo eenvoudig is gehouden.

Dhr. W. de Vos zoekt als bezorgde burger contact op met het secretariaat en deelt zijn negatieve ervaringen met overheidsorganisaties. Hij stelt dat er geen zelfreinigend vermogen is bij overheidsorganisaties.

Met dank aan

Ambtenaren en andere deskundigen hebben via gesprekken, telefonisch contact en emailwisselingen met het secretariaat bijgedragen aan de totstandkoming van de code en het advies. De werkgroep dankt de volgende mensen:

Mevr. N. Bakker (Vereniging van Nederlandse Gemeenten)

Dhr. A. Cremers (destijds: provincie Noord-Holland)

Dhr. H. Dekker (Onderzoeksbureau Bestuurlijke Kwaliteit)

Dhr. W. Dekking (Unie van Waterschappen)

Dhr. H. Dijkstal (o.a. voorzitter Commissie Integriteit Publieke Omroep)

Mevr. M. Hanrath (voorziening tot samenwerking Politie Nederland)

Mevr. G. van Hoogdalem (voorziening tot samenwerking Politie Nederland)

Dhr. R. Jansen (Veiligheidsregio/Brandweer Midden- en West-Brabant)

Dhr. L. Kerstjens (Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding)

Dhr. P. van der Knaap (Algemene Rekenkamer)

Dhr. C. van Montfort (Algemene Rekenkamer, Universiteit Tilburg)

Dhr. R. Rutjens (Unie van Waterschappen)

Dhr. R. Schoemaker (voorziening tot samenwerking Politie Nederland)

Mevr. Y. Sinnige (Interprovinciaal Overleg)

Mevr. B. Steenberg (destijds: gemeente Den Haag)

Dhr. K. Vos (Koninklijk Nederlands Instituut voor Registeraccountants)

en betrokkenen van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Buitenlandse Zaken, Financiën, Verkeer & Waterstaat, Landbouw Natuur & Voedselkwaliteit; Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector; ICTU; Rijksvoorlichtingsdienst; Inspraakpunt.

Bijlage 3 – Verwerking verkregen reacties

Deze bijlage bevat een overzicht van de verkregen reacties uit de consultatieronde op de concept code van september 2008. Deze reacties zijn geordend naar de opbouw van de code. In dit document is cursief aangegeven welke wijzigingen de werkgroep heeft doorgevoerd in de concept code van september 2008 naar aanleiding van de uit het consultatietraject verkregen reacties.

In de kaders is de tekst van de concept code per beginsel opgenomen. Wanneer tekst is verwijderd, is deze tekst doorgehaald. Wanneer tekst is toegevoegd, is deze tekst cursief weergegeven.

Nederlandse code voor goed openbaar bestuur Beginselen van deugdelijk overheidsbestuur

Algemeen te verwerken in de inleiding en/of advies

- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) onderschrijft doel, maar is van mening dat al het nodige wordt gedaan op dit terrein onder verwijzing naar de twaalf 'Principles of Good Democratic Governance on local level' van de Raad voor Europa. *Alle lidstaten van de Raad van Europa, waaronder Nederland, hebben zich politiek gecommitteerd aan de strategie voor goed lokaal bestuur waar de 12 principes onderdeel van uitmaken. In vijf lidstaten lopen nu pilots. In Nederland nog niet. De werkgroep ziet Nederlandse aansluiting bij de pilots als mogelijke uitwerking/nadere invulling voor gemeenten.*
- Interprovinciaal Overleg (IPO) vraagt de beginselen meer in relatie tot de politieke context te beschrijven en vraagt aandacht voor verhoudingen tussen bestuurslagen. *In de inleiding is nu verwezen naar de politieke context. Voor de verhoudingen tussen de bestuurslagen wordt verwezen naar de code interbestuurlijke verhoudingen. Hiermee is rekening gehouden in de toelichting van beginsel 4 met de zinsnede "het bestuur zorgt voor afstemming van de doelen met partijen in en om de organisatie". Daarnaast is in die toelichting een nieuwe zinsnede opgenomen over samenwerking met andere (overheids-) organisaties.*
- Korpsbeheerdersberaad – Raad van Hoofddoelcommissarissen (KBB-RHC) ziet verband met de eigen beroepscode, de Code Blauw. Vorm en inhoud van deze code kan als richtinggevend kader een bijdrage leveren aan goed openbaar bestuur. Ook ziet KBB-RHC een relatie met het advies van de Raad voor Overheidspersoneelsbeleid aan de minister van BZK d.d. 23 mei 2008. *De werkgroep neemt kennis van het advies van de Rop en gebruikt dit mede ter inspiratie voor het advies bij de code. De werkgroep ziet de Code Blauw en het bijbehorende implementatietraject als mogelijk voorbeeld.*
- Nederlandse Vereniging voor Brandweerzorg en Rampenbestrijding (NVBR) erkent en herkent de doelen die nagestreefd worden met de code en herkent zich in beginselen. Van belang is dat de verbinding met bestaande codes wordt aangegeven. *In het begeleidende advies is dit gebeurd. De code moet breed geoperationaliseerd worden. De ontwikkeling van praktische instrumenten en een intensief informatie- en communicatietraject zijn cruciaal. Brandweerspecifiek zal dit zoveel mogelijk gekoppeld worden aan bestaande initiatieven. Het advies van de werkgroep sluit hierop aan.*
- Op rijksniveau bestaat aarzeling bij de code. Er is onduidelijkheid over de verhouding met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Gevraagd is de term 'code' te heroverwegen ten gunste van bijvoorbeeld de term 'kernwaarden'. De werkgroep heeft mede naar aanleiding hiervan overwogen 'beginselen' of zelfs 'code' te vervangen door 'kernwaarden'. *De werkgroep heeft besloten de naam 'code' en 'beginselen' te blijven hanteren, om drie redenen. De naam 'kernwaarden' lijkt te verwijzen naar onveranderlijke, universele waarden. De code pretendeert dit niet. De naam code is bovendien internationaal herkenbaar. Ten slotte is een code feitelijk een zelf opgelegde richtlijn; 'zo spreken we dat af met elkaar' en dat sluit aan bij het karakter dat de werkgroep aan de code verbindt.*
Wat betreft de verhouding tot bestaande wet- en regelgeving (waaronder de algemene beginselen van behoorlijk bestuur): de inleiding is hierop aangescherpt en het advies besteedt hier aandacht aan.
- Unie van Waterschappen (UvW) onderschrijft belang en (goedgevoel) inhoud van de code. Unie is voorstander van gezamenlijke vaststelling van code met andere overheidskoepels en kabinet in een bijeenkomst met de nodige publiciteit. Voor het landen en levend houden van de code zijn sectoren zelf verantwoordelijk; BZK kan een faciliterende rol spelen. Unie gaat code aan ieder waterschap sturen als vertrekpunt in het gesprek in het nieuwe bestuur over het functioneren en over het aansturen van de organisatie. *Het advies sluit aan bij de aanbevelingen van de Unie.*

- Bestuurders en leidinggevendenden tonen tijdens de rondetafelgesprekken ('RTG') overwegend weinig enthousiasme voor de code. Het wordt niet gezien als een oplossing voor bestaande problemen, maar kan wel een aanleiding zijn met elkaar in gesprek te gaan. *De werkgroep maakt in het advies duidelijk wat volgens haar de toegevoegde waarde is van de code. Ook is de inleiding aangescherpt.*
- Burgers herkennen de waarden in de code en komen zelf spontaan met vergelijkbare beginselen. Ze zijn het er inhoudelijk mee eens en kunnen meerdere voorbeelden noemen van afwegingen en dilemma's tussen beginselen. Wel gaat het er volgens burgers met name om hoe deze waarden in de praktijk worden gebracht. Burgers hebben geen behoefte actief geïnformeerd te worden hoe in het openbaar bestuur aan goed bestuur wordt gewerkt. *De werkgroep constateert met instemming dat de beginselen uit de code herkenbaar zijn en worden ondersteund door burgers. De werkgroep houdt er in haar advies rekening mee dat de burger geen behoefte heeft actief geïnformeerd te worden.*
- Ambtenaren vinden alle beginselen belangrijk tot zeer belangrijk (minimaal 85%, maximaal 98%). Alle besturen van alle organisaties moeten volgens 91% van hen dezelfde beginselen van goed openbaar bestuur toepassen. 81% van hen vindt zichzelf hiervoor net zo verantwoordelijk als het bestuur. Slechts 26% is van plan het bestuur op toepassing van de code aan te spreken, maar 67% vindt wel dat een code hun kan helpen om het bestuur op zijn functioneren aan te spreken. Slechts 38% is van mening dat goed bestuur in Nederland een vanzelfsprekendheid is en slechts 3% geeft aan dat het eigen bestuur al volledig aan de beginselen van goed openbaar bestuur voldoet. *De werkgroep constateert met instemming dat de gekozen beginselen belangrijk worden gevonden door ambtenaren en zij zelf een (mede-)verantwoordelijkheid hiervoor voelen.*
- Deskundigen (zie 'met dank aan' in bijlage 2) geven aan dat het verstandig is duidelijk te maken dat de code bedoeld is voor besturen met politiek benoemde bestuurders. Voorts dienen zij het uit te dragen naar ambtelijk leidinggevendenden en leidinggevendenden van ZBO's en agentschappen. *De werkgroep adresseert dit in haar advies. Daarnaast geven zij aan dat duidelijk gemaakt mag worden dat het hier het publieke belang betreft. Het openbaar bestuur is er vóór en namens burgers. Opgenomen in inleiding en advies.*
- De Raad voor het openbaar bestuur (Rob) adviseert om duidelijker te maken voor wie de code is bedoeld en het aspect van de relatie overheid - burger beter over het voetlicht te brengen. *In de inleiding wordt 'overheidsorganisaties': 'organisaties in het openbaar bestuur'. In het advies volgt een toelichting op de doelgroep. In de inleiding is de relatie tot de burger scherper aangezet. De Rob adviseert voorts in de toelichting op de code aandacht te besteden aan de verhouding met geschreven en ongeschreven rechtsnormen zoals grondrechten en de beginselen van behoorlijk bestuur. De inleiding is hierop aangescherpt en in het advies is hiervoor aandacht.*

De Raad adviseert ten slotte de probleemstelling, doelstelling en functies van de code beter te onderscheiden. *De werkgroep adresseert dit in het advies.*

De Raad noemt als kritische succesfactor dat de code gaat leven. Wat daarbij kan helpen is als duidelijk wordt gemaakt wat de code concreet betekent voor bestuurders in een bepaalde sector, bv. aan de hand van voorbeelden en dilemma's uit de dagelijkse praktijk. *De werkgroep onderstreept dat de code moet gaan leven en houdt rekening met de suggestie van de Rob in haar advies als het gaat om implementatie.*

Inleiding

Goed openbaar bestuur is essentieel voor het functioneren van onze democratische rechtsstaat. Zonder goed openbaar bestuur kan er geen gezonde wisselwerking plaatsvinden tussen overheid en samenleving en kan de overheid niet in maatschappelijke behoeften voorzien.

In deze code staat is te vinden waar wat goed openbaar bestuur voor staat betekent voor besturen van individuele overheidsorganisaties in het openbaar bestuur in Nederland, zowel op centraal als decentraal niveau.

Goed openbaar bestuur is zelfs in een welvarend en ontwikkeld land als Nederland geen vanzelfsprekendheid. Daarom is het nodig dat binnen het openbaar bestuur de beginselen van goed bestuur scherp op het net vlies staan.¹⁷ Ook het feit dat politieke en maatschappelijke belangen democratisch gelegitimeerd worden afgewogen, biedt wat dit betreft geen absolute waarborg. Deze code drukt besturen van organisaties in het openbaar bestuur op het hart beginselen van goed bestuur in de dagelijkse praktijk levend te maken en levend te houden, en biedt een referentiekader voor anderen om hen hierop aan te spreken.

De code bevat geen juridisch afdwingbare normen. Er is al veel wet- en regelgeving die het optreden van de overheid reguleert, waaronder de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De waarden die aan deze wet- en regelgeving ten grondslag liggen worden in de code expliciet gemaakt. Het zijn de gezamenlijke waarden op basis waarvan het openbaar bestuur functioneert. De code nodigt uit tot vertaling van deze waarden naar de eigen situatie en tot het nemen van actie: het actief uitdragen binnen en buiten de organisatie, een voorbeeld willen zijn en aanspreekbaar willen zijn op goed bestuur. Hiertoe kan worden aangesloten bij bestaande initiatieven.

De beginselen moeten in elkaars verband worden gezien. In de praktijk zullen beginselen soms tegen elkaar afgewogen moeten worden. Zo hoeft bijvoorbeeld een rechtvaardige legitieme¹⁸ beslissing niet altijd de meest doelmatige beslissing te zijn. Belangrijk is dat besturen hun afwegingen bewust maken en daarover open zijn. Het publieke belang staat daarbij altijd voorop: het openbaar bestuur is er vóór en namens burgers.

Goed openbaar bestuur vergt onderhoud en continue aandacht. De code 'leeft' als besturen hem gewetensvol toepassen en daarvan regelmatig publiekelijk verslag doen.

¹⁷ Voorstel secretariaat deze zin te schrappen in verband met nieuwe zin.

¹⁸ Voorstel secretariaat in verband met opmerkingen bij beginsel 5.

Beginnelsen van deugdelijk overheidsbestuur

Toelichting bij de beginselen

1. Openheid en integriteit

- IPO stelt voor aan te sluiten bij de wettelijke basis van integriteit en te verwijzen naar modelgedragscodes van VNG en IPO. *De werkgroep blijft juist weg van juridische termen om 'juridisering' van de code te vermijden. Modelgedragscodes kunnen een rol spelen in de implementatie.*
- KBB-RHC vindt de relatie met integriteitbeleid in de toelichting sterk. Mogelijke toevoeging daaraan kan het cyclisch proces van uitspreken, bespreken, afspreken en aanspreken zijn. *De werkgroep ziet de bestaande omschrijving als voldoende concreet. Het cyclisch proces kan een onderdeel zijn van concretisering en operationalisering op organisatieniveau.*
- UvW: de passages over ontvankelijke houding zouden wellicht (of ook) passen bij het beginsel participatie. *Deze constatering is begrijpelijk maar leidt niet tot aanpassing; uit de tekst bij participatie blijkt in andere woorden al voldoende dat het om ontvankelijkheid gaat. De zin over naleving van wet- en regelgeving past beter bij beginsel 5. Bij beginsel 5 staat dit ook in andere woorden; bij integriteit is het een onmisbaar element dat wet- en regelgeving wordt nageleefd.*
- Deskundigen zien goed werkgeverschap eerder onder dit beginsel dan onder 4 en ontvankelijkheid voor signalen onder 3. *Goed werkgeverschap wordt verplaatst; ontvankelijkheid niet. (zie ook voorstel verplaatsen beginsel participatie naar 2) Het belang dat juist de (mede-)wetgever zich zelf aan de regels houdt, blijkt nog niet uit de toelichting. Zinsnede is opgenomen.*
- Bij dit beginsel gaat het volgens de burgers vooral om het geven van een goed voorbeeld. *De werkgroep constateert met instemming dat het beginsel, en in het bijzonder 'het goede voorbeeld geven' door burgers wordt ondersteund.*

1. Openheid en integriteit

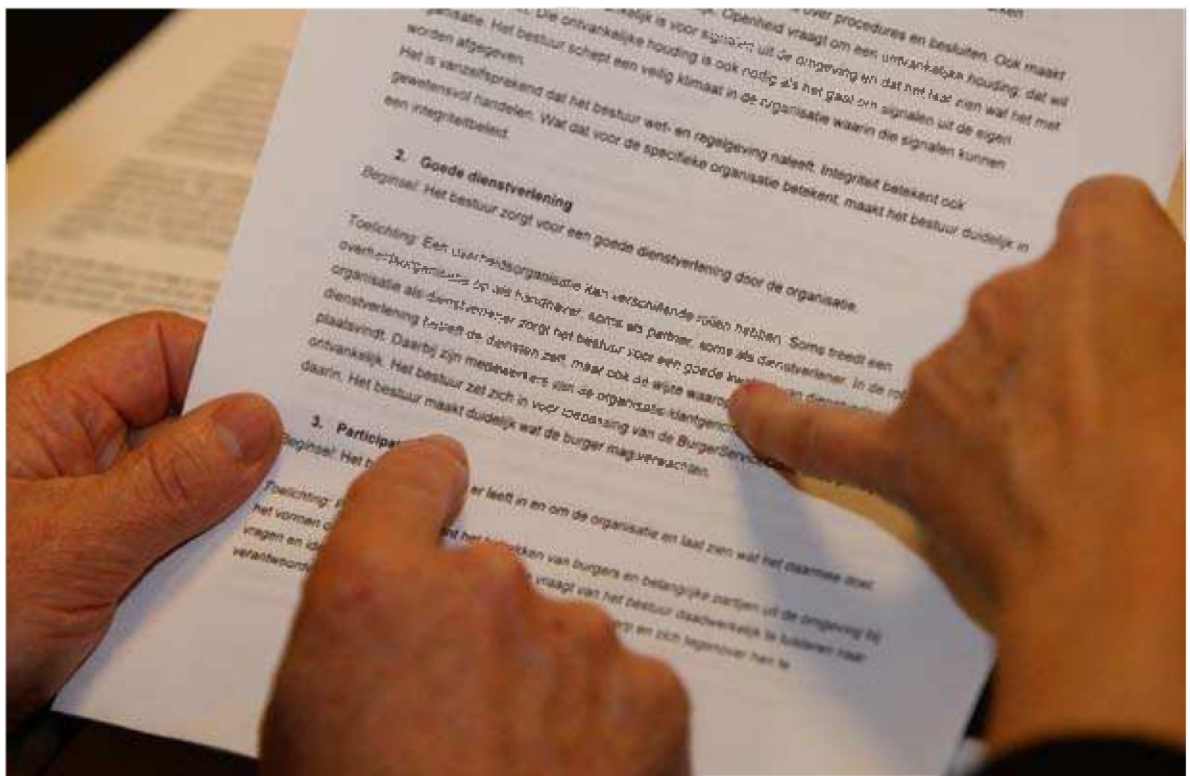
Beginsel: Het bestuur is open en integer en maakt duidelijk wat het daaronder verstaat. Het bestuur geeft in zijn gedrag het goede voorbeeld, zowel binnen de organisatie als daarbuiten.

Toelichting: Het bestuur – ook en vooral de individuele leden daarvan –¹⁹ geeft het goede voorbeeld en maakt medewerkers bewust van integriteit. Alleen op die manier kunnen de organisatie en de mensen die voor de organisatie werken geloofwaardig zijn.

Openheid betekent in ieder geval dat het bestuur open is over procedures en besluiten. Ook maakt het bestuur relevante informatie toegankelijk. Openheid vraagt om een ontvankelijke houding; dat wil zeggen dat het bestuur ontvankelijk is voor signalen uit de omgeving en dat het laat zien wat het met die signalen doet. Die ontvankelijke houding is ook nodig als het gaat om signalen uit de eigen organisatie. Het bestuur schept een veilig klimaat in de organisatie waarin die signalen kunnen worden afgegeven en geeft ook overigens invulling aan goed werkgeverschap.

Het is vanzelfsprekend dat het bestuur wet- en regelgeving naleeft, juist als (mede-)wetgever. Integriteit betekent ook gewetensvol handelen. Wat dat voor de specifieke organisatie betekent, maakt het bestuur duidelijk in een integriteitbeleid.

¹⁹ Invoeging door werkgroep d.d. 21 januari 2009.

2. Participatie

- KBB-RHC mist aandacht voor interne participatie. Bij het eerste beginsel is al aandacht voor ontvankelijkheid voor signalen uit de organisatie en het creëren van een veilig klimaat daarvoor.
- UvW: de laatste zin gaat over het zich verantwoorden richting de burger, maar dat is punt 7 van de code. Misschien daarnaar verwijzen. Verantwoording als beginsel op zich krijgt inderdaad de aandacht onder punt 7. Hier staat verantwoording als expliciet onderdeel van participatie, omdat een essentieel onderdeel van succesvolle en geloofwaardige participatietrajecten is: de terugkoppeling wat er met de verkregen signalen is gebeurd.
- RTG heeft graag een 'strakkere' formulering van beginselen 1 en participatie samen: "De overheid is interactief met zijn omgeving". Dit is als aanvulling in de toelichting opgenomen.
- Hier vallen volgens de ondervraagde burgers zaken onder als algemene inspraak van burgers, maar ook de afstand tussen bestuurders en de samenleving. Het wordt zeer belangrijk gevonden dat het openbaar bestuur de communicatie over de besluiten goed inricht (duidelijke en tijdige uitleg over het hoe en waarom). Dit beginsel wordt samen met het eerste beginsel als belangrijkste ervaren. Participatie is tot ze beginsel gemaakt, ook vanwege de goede aansluiting op openheid.

2. Participatie

Beginsel: Het bestuur weet wat er leeft in en om de organisatie in de maatschappij en laat zien wat het daarmee doet.

Toelichting: Participatie betekent het betrekken van burgers en belangrijke partijen uit de omgeving bij het vormen of bijstellen van beleid. Participatie vraagt van het bestuur interactief te zijn met zijn omgeving, daadwerkelijk te luisteren naar vragen en ideeën van betrokkenen over een concreet onderwerp en zich tegenover hen te verantwoorden wat het daarmee heeft gedaan.

3. Goede dienstverlening

- IPO: het beginsel geeft geen antwoord op wat een overheid doet. De overheid kent meer rollen dan die van dienstverlener. *Deze rollen zijn opgenomen in de toelichting op beginsel.*
- KBB-RHC mist de respectvolle omgang als kernonderdeel van dienstverlening en acht meer aandacht wenselijk voor de uitwerking van de inhoud van dit begrip en het belang van respectvolle omgang en bejegening. *Respectvolle omgang is met andere woorden de kern van het beginsel geworden.*
- UvW: de overheid heeft niet alleen een dienstverleningsrelatie met de burger, maar staat ook in een gezagsverhouding tot de burger. De dienstverleningsrelatie vinden wij wel compleet en goed in de code tot uitdrukking komen. Het expliciet noemen van de BurgerServiceCode komt het draagvlak bij organisaties die een ander instrument hanteren niet ten goede. *De nadruk komt minder te liggen op de dienstverleningsrelatie.*
- RTG vraagt de werkgroep aandacht te besteden aan rollen van de overheid, zoals de meer harde rol van handhaver. *Voorstel: zie IPO. RTG mist de wijze waarop mensen worden bejegend, bijvoorbeeld ook in begrijpelijke communicatie. Zie aanpassing beginsel en toelichting.*
- Deskundigen vragen burgers en bedrijven expliciet te noemen. *De werkgroep kiest ervoor dit niet te doen, omdat dan ook andere externe belanghebbenden expliciet genoemd moeten worden en algemene aanduiding van burgers in ieder geval de lading dekt. Verder komt het apart over om te spreken van 'in de rol van de organisatie als dienstverlener' want correcte bejegening mag je altijd van overheid verlangen. Er is ingegaan op de behoorlijkheid in contacten in het algemeen.*
- Burgers noemen bij dit beginsel ook respectvolle bejegening en begrijpelijke communicatie, en met name voorbeelden over concrete dienstverlening en samenwerking tussen overheidsinstanties (met opvallende aandacht voor UWV en de Belastingdienst).

3. Behoorlijke contacten met burgers

Beginsel: Het bestuur zorgt voor een goede dienstverlening door de organisatie. Het bestuur zorgt ervoor dat hijzelf en de organisatie zich behoorlijk gedragen in contacten met burgers.

Toelichting: Een overheidsorganisatie kan verschillende rollen hebben. Soms treedt een overheidsorganisatie op als handhaver, soms als partner, soms als dienstverlener. In elke rol staat behoorlijk contact met burgers voorop. Het bestuur geeft daarbij zelf het goede voorbeeld.

In de rol van de organisatie als dienstverlener zorgt het bestuur voor een goede kwaliteit van dienstverlening. Goede dienstverlening betreft de diensten zelf, maar ook de wijze waarop het contact met burgers plaatsvindt. Daarbij zijn medewerkers van de organisatie klantgericht, servicegericht, correct en ontvankelijk. Het bestuur zet zich in voor toepassing van de BurgerServiceCode of de principes daarin. Het bestuur maakt duidelijk wat de burger mag verwachten.

4. Doelgerichtheid en doelmatigheid

- IPO: besturen moeten bij hun inzet en taakbehartiging rekening houden met vergelijkbare taken en belangen van andere organisaties. *Zie toevoeging in de toelichting.*
- KBB-RHC ziet (vanuit het oogpunt van transparantie) graag meer aandacht in de toelichting voor de relatie tussen doelen en het behalen van resultaten. *De eerste en tweede zin van de toelichting leggen deze relatie in de optiek van de werkgroep voldoende duidelijk.*
- UvW: het invulling geven aan goed werkgeverschap komt op deze plaats wat vreemd over. Dit vereist in ieder geval meer toelichting. *De verwijzing naar goed werkgeverschap is verplaatst naar het eerste beginsel.* De passages over het bepalen en realiseren van doelen worden in één adem genoemd terwijl het verschillende organen zijn bij de waterschappen die deze 'taken' hebben. *Gezien de reactie, ook in de RTG, is de tekst aangepast. In de uitwerking van de code op sector/organisatieniveau is nadere duiding van specifieke organen mogelijk.*
- RTG geeft aan dat niet altijd het bestuur zelf de doelen vaststelt. *Zie aanpassing in beginsel en toelichting.* RTG mist moderne en innovatieve uitstraling, bijvoorbeeld door opnemen van een ambitieus mission statement. *De werkgroep voelt zich niet in de positie deze voor de overheid te formuleren. Een mission statement kan wellicht deel uitmaken van concretisering en operationalisering op organisatieniveau.*
- De toelichting op dit beginsel is volgens burgers wel erg vrijblijvend, met name de zinsnede dat de burger erop mag vertrouwen dat het belastinggeld goed wordt besteed. Hoe en door wie wordt dit gecontroleerd? *In het advies wordt toegelicht welke bestaande controlemechanismen er al zijn, onder meer op de besteding van middelen.*

4. Doelgerichtheid en doelmatigheid

Beginsel: Het bestuur stelt de doelen van de organisatie vast, maakt die de doelen van de organisatie bekend en richt zich daarop in zijn dagelijkse werk neemt de beslissingen en maatregelen die nodig zijn om de gestelde doelen te behalen.²⁰

Toelichting: De burger mag erop vertrouwen dat zijn belastinggeld goed wordt besteed ten behoeve van het bereiken van de doelen. Het bestuur stelt de doelen van de organisatie vast, maakt die doelen bekend en zorgt voor het behalen – en waar nodig bijstellen – van de gestelde doelen. Het bestuur neemt de verantwoordelijkheden die het heeft en geeft invulling aan goed werkgeverschap²¹ *werkt doelgericht samen met andere (overheids-)organisaties.*

Het besturen gebeurt doelgericht. Dat wil zeggen dat het bestuur zorgt voor afstemming van de doelen met partijen in en om de organisatie en de doelen vertaalt in uitvoerbaar en handhaafbaar beleid. Het bestuur maakt duidelijk wie bestuurlijk verantwoordelijk is voor welke doelen. Het bestuur richt de organisatie effectief in op het bereiken van de doelen en is daarop aanspreekbaar. De burger mag erop vertrouwen dat zijn belastinggeld goed wordt besteed ten behoeve van het bereiken van de doelen.²²

²⁰ Zinsnede uit beginsel 5 naar beginsel 4 gehaald.

²¹ Goed werkgeverschap is nu verwerkt in beginsel 1.

²² De laatste zin is vooraan geplaatst door werkgroep d.d. 21 januari 2009.

5. Rechtmatigheid en rechtvaardigheid

- IPO mist een adequate beschrijving van het begrip ‘rechtmatigheid’ en stelt voor het begrip ‘rechtvaardig’ te vermijden (de wet is niet per definitie rechtvaardig). Het begrip rechtmatigheid is impliciet ingevuld door het te verbinden met “nemen van beslissingen die het bestuur mag nemen”. Deze kan worden uitgebreid met de opmerking dat het in overeenstemming moet zijn met geldende wet- en regelgeving. De werkgroep erkent dat rechtvaardigheid een lastig begrip is. Zie daarom gewijzigd tekstvoorstel.
- KBB-RHC ziet graag een uitwerking van de betekenis van de gehanteerde begrippen, zoals het maken van afwegingen en het legitimeren van handelen. Zie boven. Legitimering van het handelen is inderdaad de kern van dit beginsel; zie aangepast tekstvoorstel.
- Op rijksniveau bestaat aarzeling of rechtmatigheid en rechtvaardigheid onderdeel van de code moeten uitmaken. Zie gewijzigd tekstvoorstel: het gaat om de legitimering.
- RTG geeft aan dat de beginselen 4 en 5 niet aansprekend zijn voor burgers. De werkgroep heeft dit in de burgerpeiling niet kunnen constateren. RTG stelt voor de term “rechtvaardige beslissing” te vervangen door “eerlijke beslissing” en anderzijds “rechtvaardig” te vervangen door “te rechtvaardigen”. Aanpassing: ‘te rechtvaardigen’ gebruikt. Eerlijk is een lastig te hanteren begrip. RTG geeft aan dat interne en externe zaken door elkaar heen lopen, bijvoorbeeld bij beginselen 2 en 5. De werkgroep hanteert de visie dat zowel interne als externe aspecten van goed bestuur aan de orde moeten komen in de code, zonder dat daarbij een expliciete ordening nodig is.
- Deskundigen vinden de uitwerking meer een herhaling van het beginsel. In de toelichting minder herhaling en meer toelichting opgenomen.
- De voorbeelden die hier door burgers zijn genoemd hebben betrekking op rechtsgelijkheid en een duidelijke naleving van de regels.

5. Rechtmatigheid en rechtvaardigheid Legitimiteit

Beginsel: Het bestuur neemt de beslissingen en maatregelen die het mag nemen, die rechtvaardig zijn en die in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving en die nodig zijn om de gestelde doelen te behalen.²³ De beslissingen zijn te rechtvaardigen.

Toelichting: Het bestuur neemt de beslissingen en maatregelen die in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving en waartoe het bestuur bevoegd is. De beslissingen en maatregelen zijn rechtvaardig, dat wil zeggen onpartijdig en rechtszeker. Het bestuur zorgt ook voor rechtmatige inning, beheer en besteding van de middelen.

Elke beslissing vraagt haar eigen afweging. De beslissingen en maatregelen zijn inhoudelijk en procedureel te rechtvaardigen. Dit dient ter legitimiteit van het gevoerde beleid, ook voor degenen die het ermee oneens zijn.

²³ Deze zinsnede is nu verwerkt in beginsel 4.

6. Zelfreinigend en lerend vermogen

- IPO stelt voor toe te voegen dat bestuurslagen van elkaar leren. Hieraan wordt reeds aandacht besteed in de toelichting met de zinsnede “zoals ervaringen van andere (overheids-) organisaties”.
- KBB-RHC herkent het beginsel en ziet de voorbeeldrol hierbij als beeldbepalende positie
- RTG geeft aan dat punt 6 niet echt een beginsel is, maar noodzaak voor de uitvoering van punt 7 en kan daarom onder 7 gebracht worden. De werkgroep ziet voldoende basis om de twee beginselen afzonderlijk te laten. Samenvoeging zou in de optiek van de werkgroep beide beginselen aan kracht doen inboeten. Het bestuur ‘bestuurt’ de organisatie: dit is onduidelijk en in sommige gevallen onjuist. Zie tekstwijziging.
- Deskundigen vragen de rol van de controlerende organen te benadrukken. De werkgroep ziet dit als een uitwerking van zinsnede “laat zich hierop controleren” en gaat in het advies nader in op de verhouding met de controlerende organen.
- Bij dit beginsel hebben burgers nog al wat twijfels of het openbaar bestuur het vermogen heeft om zelf van zijn fouten te leren. Ze stellen dan ook voor dat een extern controlerend (en straffend) orgaan de besturen op hun gedrag controleert. De werkgroep gaat in het advies bij de code nader op handhaving in.

6. Zelfreinigend en lerend vermogen *Lerend en zelfreinigend vermogen* ²⁴

Beginnel: Het bestuur bestuurt de organisatie, laat zich hierop controleren en is hierop aanspreekbaar. Het bestuur verbetert zijn prestaties door te leren van eventuele fouten en andere ervaringen. Het bestuur verbetert zijn prestaties en die van de organisatie, en richt de organisatie hier op in.

Toelichting: Het bestuur zorgt ervoor dat de organisatie goed werkt. Dat wil zeggen dat taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden goed zijn verdeeld. Het bestuur verbetert zijn prestaties door te leren van eventuele fouten en andere ervaringen. Het bestuur laat zich controleren op zijn functioneren en is daar op aanspreekbaar. Zo ontstaat de nodige ‘hygiëne’ in de organisatie. Het bestuur schept een klimaat waarin de organisatie leert van eventuele fouten en andere ervaringen, zoals ervaringen van andere (overheids-)organisaties. Ontvankelijkheid voor signalen uit de omgeving draagt bij aan het zelfreinigend en lerend vermogen.

²⁴ Omkering door werkgroep d.d. 21 januari 2009.

7. Verantwoording

- IPO: Specifieke verantwoordingsplicht van het openbaar bestuur benoemen in de zin van “democratische legitimiteit”. *Een zin is in de toelichting toegevoegd.*
- KBB-RHC ziet hier een belangrijke relatie met beginsel 6.
- RTG geeft aan dat “het bestuur is bereid” kan worden vervangen door “het bestuur moet” en dat “ruimhartig” moet zijn “zorgvuldig”. *De eerste zinsnede wordt niet aangepast vanwege het karakter van de code; de tweede omdat het woord zorgvuldig vaag is en de toegevoegde waarde ten opzichte van ‘ruimhartige verantwoording’ onduidelijk is.*
- Deskundigen geven aan dat verantwoording in relatie tot resultaatgerichtheid moet staan. *De werkgroep ziet alle beginselen van de code met elkaar in verband staan. Daar bevinden zich de potentiële afwegingen, dilemma’s en punten waarop besturen aanspreekbaar zijn. Zie aanscherping inleiding.*
- Bij dit beginsel wordt door burgers opgemerkt dat het woord ‘ruimhartig’ wel erg vrijblijvend is. Wat de burgers betreft mag dit worden vervangen door ‘te allen tijde’. Net als bij het voorgaande beginsel, is het volgens burgers vooral belangrijk dat bestuurders niet alleen verantwoording afleggen, maar dat bij slecht resultaat er ook consequenties volgen. *‘Ruimhartig’ is niet hetzelfde als vrijblijvend. Verantwoording afleggen is in de politiek-bestuurlijke context nooit vrijblijvend. Ruimhartigheid betreft juist een houding die de burger ten goede komt; het gaat namelijk niet om de administratieve verplichting tot het afleggen van verantwoording, maar om een bereidwillige houding aanspreekbaar te zijn. Of er consequenties volgen is primair aan de controlerende organen en/of aan de burger bij verkiezingen.*

7. Verantwoording

Beginsel: Het bestuur is bereid zich regelmatig en ruimhartig ~~naar~~²⁵ jegens de omgeving te verantwoorden.

Toelichting: Het afleggen van verantwoording door besturen is essentieel voor het functioneren van de democratische rechtsstaat. Het dragen van verantwoordelijkheden vraagt om het afleggen van verantwoording. Om de (democratische) controle mogelijk te maken heeft het bestuur de bereidheid ruimhartig verantwoording af te leggen hoe ~~zij~~²⁶ haar het zijn verantwoordelijkheden draagt en invult.

²⁵ Taaltechnische correctie op initiatief van het secretariaat.

²⁶ Idem.

Deze brochure is een uitgave van:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Openbaar Bestuur en Democratie
www.minbzk.nl

Juni 2009
20522 | 1722-GMD32

Persbericht

Beukenrode palliatieve thuiszorg & hospice zoekt tweede locatie.

Beukenrode heeft dringend een tweede locatie voor het hospice nodig. Aan steeds meer gasten kan geen plaats geboden worden omdat alle vier bedden in het hospice bezet zijn. "De hoge bezettingsgraad, samen met de vergrijzing en de groeiende bekendheid van Beukenrode heeft ons doen besluiten om te zoeken naar een tweede locatie", aldus voorzitter Henk Salome.

De kleinschaligheid van het pand aan de Dijkweg in Naaldwijk zorgt voor een geborgenheid in de laatste levensfase die de gast en zijn familie waarderen. Voor de tweede locatie wordt dan ook gezocht naar een vergelijkbaar pand als aan de Dijkweg, waar ook maximaal vier gasten uit het verzorgingsgebied van Beukenrode kunnen verblijven. Er is dan ook bewust niet gekozen voor één grotere locatie.

Salome hoopt op korte termijn een passende locatie te vinden in de regio. Zodra zo'n locatie gevonden is kan er gestart worden met de financiering, het proces en de verbouwing. Salome en zijn bestuur staan open voor tips en ontvangen die graag via info@beukenrode.org.

In 2012 opende Hospice Beukenrode haar deuren aan de Dijkweg in Naaldwijk. Er is ruimte voor vier gasten tegelijkertijd. Medio 2018 is Hospice gefuseerd met TerminuZ, de organisatie voor palliatieve terminale thuiszorg en werd de nieuwe naam *Beukenrode palliatieve thuiszorg & hospice*. Door de fusie is Beukenrode hét loket voor palliatieve en terminale zorg in Westland, Midden-Delfland en Hoek van Holland.

Meer informatie over Beukenrode palliatieve thuiszorg & hospice vindt u op www.beukenrode.org.

Foto: Beukenrode aan de Dijkweg, fotograaf Rolf van Koppen.

Noot voor de redactie: meer informatie over dit persbericht via Henk Salome 06-53335093.

beukenrode
palliatieve zorg & hospice

Rapport governance inkoop H10

Miranda van Nieuwkerk

Inhoud

- Doel presentatie
- Aanleiding en doel rapport
- Uitgangssituatie
- Onderzochte alternatieven
- Conclusies
- Vervolg
- Vragen

Doel presentatie

- Toelichting geven op rapport
- In vroeg stadium betrekken
 - moties 16 oktober en 11 december 2018

Aanleiding en doel rapport

- Afspraken

- Seinstra v/d Laar
- Visietraject
 - Inkoop 2020
 - Onderzoek governance

- Doel rapport

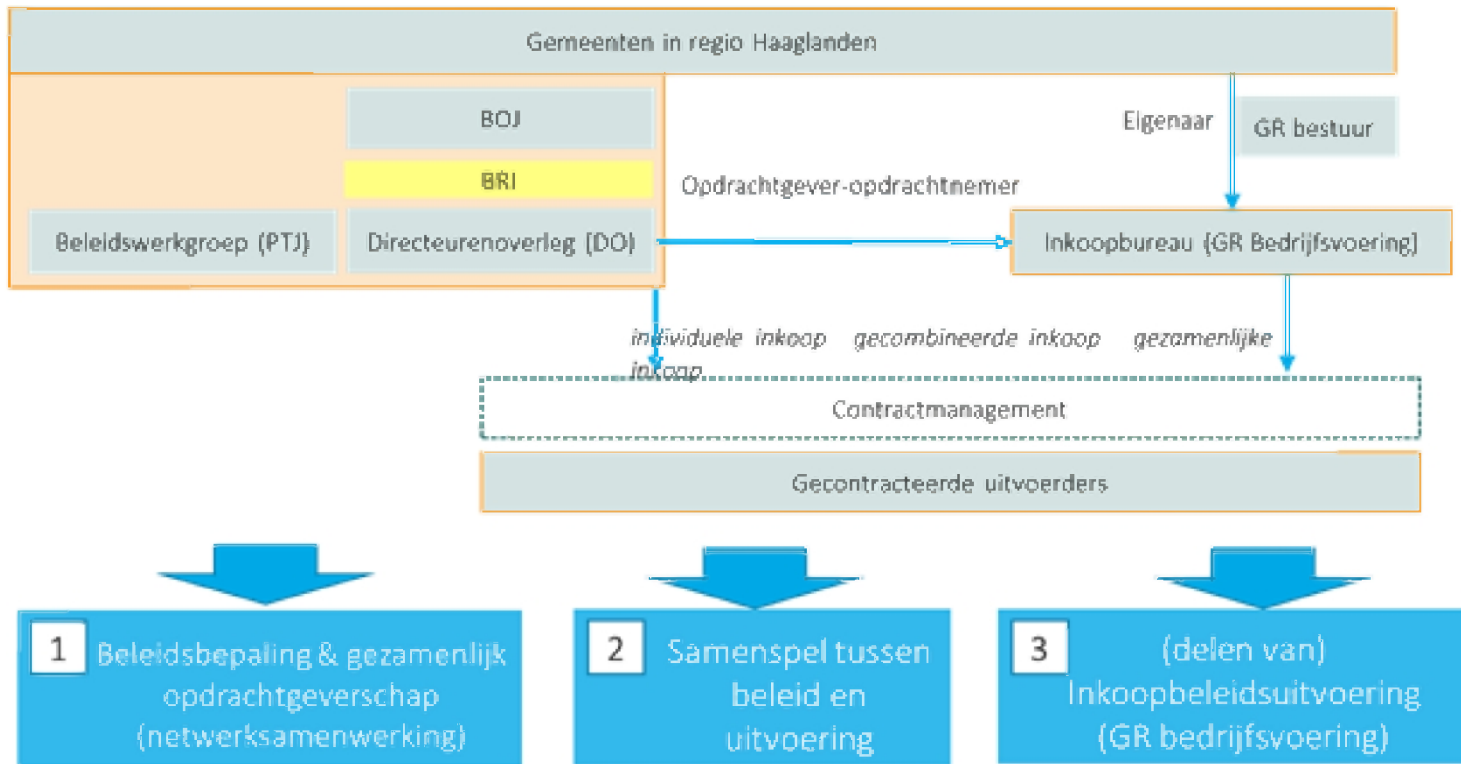
- Onderzoek naar meest optimale juridische vorm inkoopbureau
- Onderzoek netwerksamenwerking

Uitgangssituatie

Schematische weergave rollen en relaties tussen gemeenten en het inkoopbureau

Onderzochte alternatieven

1. Gastheerconstruct
2. Samenwerkingsovereenkomst of samenwerkingsconvenant
3. Centrumregeling (centrumgemeente)
4. GR openbaar lichaam (inclusief beleidsbepaling)

Onderzochte alternatieven

1. Gastheerconstruct

- Gemeenschappelijke regeling blijft in stand
- Eén van de gemeenten is opdrachtnemer voor bepaalde taken, bijv. het werkgeverschap, huisvesting, ICT etc.

Voordeel: robuustheid, doorgroeimogelijkheden.

Kritische succesfactor: goede afspraken met gastheergemeente

Onderzochte alternatieven

2. Samenwerkingsovereenkomst of samenwerkingsconvenant

Mogelijke onderwerpen OVK:

- Beoogd resultaat afstemming inkoopbeleid
- Werkwijze van afstemming in ambtelijke voorbereiding
- Werkwijze van afstemming in bestuurlijke afweging en besluitvorming
- Reikwijdte en duur afstemmingsverplichting
- Etc.

- Samenwerking beleidsbepaling (staat los van de vorm van het inkoopbureau H10)

Onderzochte alternatieven

3. Centrumregeling (centrumgemeente)

- Gemeenschappelijke regeling blijft in stand.
- Eén van de gemeenten is aangewezen als centrumgemeente.

Verskil met gastheerconstruct: centrumgemeente neemt de volledige uitvoeringsverantwoordelijkheid over.

Onderzochte alternatieven

4. Openbaar lichaam (incl. beleid)

- Gemeenschappelijke regeling als openbaar lichaam
- Ook beleidsbepaling wordt overgeheveld

Minder directe sturing vanuit B&W en raad op beleid

Onderzochte alternatieven

Specifiek ten aanzien van beleidsbepaling en gezamenlijk opdrachtgeverschap

Scenario's	1	2	3	4
	Gastheer-construct	Samenwerkings OVK/ convenant	Centrum-regeling	Openbaar lichaam
Borgen regionaal belang		++	--	++
Zeggenschap/ democratische legitimiteit		++	--	++
Slagkracht in de besluitvorming, met minimale bestuurlijke drukte		+/-	++	--
Ruimte en flexibiliteit binnen de samenwerking		+/-	+/-	-

Onderzochte alternatieven

<u>Specifiek ten aanzien van uitvoeringstaken</u>				
Scenario's	1	2	3	4
	Gastheer-construct	Samenwerkings OVK/ convenant	Centrum-regeling	Openbaar lichaam
Efficiënte uitvoering en slagvaardigheid	++		+	--
Rechtspersoonlijkheid	√		√	√
Minimale kwetsbaarheid t.a.v. bedrijfsvoering	+		++	--

Conclusies

- Handhaaf huidige juridische basis GR BVO;
- Breng ondersteunende taken, zoals het werkgeverschap onder bij een gemeente;
- Formaliseer het gezamenlijk opdrachtgeverschap en beleidsbepaling t.a.v. de gezamenlijke inkoop, nu belegd in de netwerksamenwerking;
- Investeer in samenspel tussen OG en ON door met elkaar werkafspraken te maken.

Vervolg

■ Wijziging GR

Inhoud:

- GR voor onbepaalde tijd;
- Naamswijziging;
- Mogelijkheid tot werkgeverschap onderbrengen bij gemeente.

Proces:

- Eind 2019/ begin 2020 besluitvorming;
- Raad is bevoegd om toestemming te verlenen aan B&W.

■ Samenwerkingsovereenkomst opstellen

Vragen?

Postadres:
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres:
Stokdijkkade 2
2671 GW Naaldwijk
T 14 0174
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

Aan de raad van de gemeente Westland

UW BRIEF	UW KENMERK	ZAAK-/PROJECTNR.	DOCUMENTNR.	BIJLAGE(N)
CONTACTPERSOON		AFDELING/TEAM	DOORKIESNUMMER	DATUM VERZONDEN
M.H. van Nieuwkerk		Beleid	(0174) 67 2465	17 JULI 2019
ONDERWERP				
Rapport governance Inkoopbureau H10				

Geachte raad,

De H10 gemeenten dienen in 2019 koers te bepalen voor de gewenste governance voor de intergemeentelijke samenwerking op het gebied van de inkoop van jeugdhulp. U heeft aangegeven tijdig in het proces omtrent de besluitvorming op het gebied van de gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H10 betrokken te willen worden. Daarom sturen wij u hierbij het rapport met het onderzoek naar de governance Inkoop H10, zodat u uw mening in een vroegtijdig stadium kenbaar kunt maken.

Vertrekpunten bij de koersbepaling zijn:

- De kaders zoals vastgelegd in de door de raden vastgestelde Inkoopstrategie Jeugdhulp Haaglanden 2020-2024;
- De intentie van de deelnemende gemeenten de huidige regionale samenwerking voort te zetten voor ten minste de in de Inkoopstrategie Jeugdhulp Haaglanden 2020 - 2024 vastgelegde gezamenlijk in te kopen elementen jeugdhulp;
- En de intentie de huidige regionaal belegde uitvoerende taken gezamenlijk te blijven organiseren.

Ten behoeve van besluitvorming hebben de H10-gemeenten een onderzoek laten uitvoeren. Dit onderzoek, waarvan het rapport is bijgevoegd bij deze brief, is uitgevoerd door de Galan Groep. Aanleiding van het onderzoek was de bestuurlijke behoefte om de belangrijkste aansturings- en verantwoordingslijnen in de (contractuele) opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie effectiever te krijgen, alsmede het zeker stellen dat de huidige governance van het Inkoopbureau voldoende toegerust is om zijn regionale inkoop- en servicefunctie op professionele wijze uit te voeren.

Het onderzoek richt zich in beginsel op het ophalen van gesignaleerde verbeterpunten en de afweging of andere governance mogelijkheden een (beter) alternatief bieden. Bestuurlijke zeggenschap en politieke legitimiteit vanuit raads perspectief zijn daarin de belangrijkste elementen.

Conclusie van het onderzoek: geen 'one size fits all' oplossing

Afweging van de uitgewerkte scenario's gastheerconstruct, samenwerkingsovereenkomst (publiek- of privaatrechtelijk), centrumregeling en openbaar lichaam (beleidsrijke GR) leidt tot de conclusie dat geen van de onderzochte governancevarianten ten opzichte van de huidige structuur een 'one size fits all' oplossing voor de geconstateerde verbeterpunten oplevert.

Een centrumregeling zal de grip op de samenwerking vanuit het gezamenlijk opdrachtgeverschap doen afnemen, doordat de samenwerking verder op afstand van de andere gemeenten geplaatst wordt. Dit heeft nadelige gevolgen voor een aantal belangrijke governance aspecten zoals zeggenschap en slagkracht, en borgt het regionale belang minder goed dan het huidige model. Een centrumregeling heeft als extra risico dat het gevoel overheerst dat één van de gemeenten een uitzonderingspositie geniet.

De keuze voor een openbaar lichaam kan zorgen voor betere regionale borging van beleidstaken, heeft voldoende handvatten om de zeggenschap goed te regelen, echter leidt tot onnodige toename van de bestuurlijke drukte en compliceert de gezamenlijke uitvoeringstaken ten opzichte van de huidige governance.

De 'lichtere' varianten gastheerconstruct en samenwerkingsovereenkomst bieden op een aantal onderdelen wel aanknopingspunten voor verbetering. Zo is de verwachting dat een minder vrijblijvende structuur voor beleidsbepaling en opdrachtgeverschap de besluitvorming en evenwicht tussen partners ten goede komt. Daarnaast kan het beleggen van ondersteunende taken bij één van de gemeenten bijdragen om de gesignaleerde kwetsbaarheden bij het Inkoopbureau te reduceren. Dit geldt in het bijzonder ten aanzien van het voeren van werkgeverschap van personeel van het Inkoopbureau, dat de medewerkers meer loopbaanperspectief kan bieden en ervoor kan zorgen dat de afhankelijkheid van externen/ ingehuurde krachten wordt verminderd.

Koers: handhaven Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) met een aantal aanvullende maatregelen

Vanuit zowel bestuurlijk als ambtelijk perspectief wegen de voordelen niet op tegen de nadelen bij de keuze voor een andere structuur voor de gezamenlijke uitvoeringstaken met betrekking tot de inkoop jeugdhulp en het centraal inrichten van de administratieve taken. Politieke legitimiteit en zeggenschap is via de bestuurlijke lijn voldoende ingeregeld voor de uitvoeringstaken. Sturing en zeggenschap zijn eenduidig en eventueel specifiek in te regelen middels de dienstverleningsovereenkomst en het jaarlijks vast te stellen uitvoeringsprogramma.

Aanvullend wordt wel geadviseerd de huidige governance aan te vullen met elementen uit de 'lichtere' onderzochte varianten door deze ofwel in te bedden in de huidige structuur, of de huidige governance aan te vullen door het vastleggen van (een) nadere overeenkomst(en).

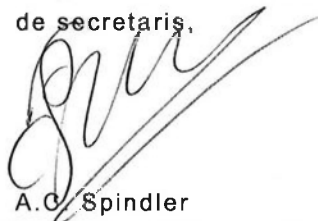
Specifieker heeft het gezamenlijk opdrachtgeverschap baat bij een minder vrijblijvende structuur en kan het beleggen van ondersteunende taken bij een gemeente in plaats van het zelfstandig Inkoopbureau kwetsbaarheden en (ongewenste) afhankelijkheid reduceren op met name de continuïteitsvraagstukken.

Op basis van het advies van de Galan Groep zijn de H10 gemeenten voornemens hun raden een besluit voor te leggen dat de bestaande GR BVO als juridische basis voor onbepaalde tijd

continueert. Een (wijzigings-)voorstel daartoe kunt u in het laatste kwartaal van dit jaar tegemoet zien.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Westland,
de secretaris,

A.G. Spindler

B.R. Arends

Galan Groep

Eindrapportage

Algemene Bestuursdienst
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Governance Inkoop H10

Brede verkenning gemeentelijke samenwerking

Martein Maas (ABD Interim)
Bernard Verbeek MSc

5 juni 2019 | Baarn

Inhoud

1	Managementsamenvatting	3
2	Kader	8
2.1	Wat is het vertrekpunt van samenwerking in H10-verband?	8
2.2	Welke uitgangspunten liggen daaraan ten grondslag?	8
3	Welke verbeterpunten hebben we geconstateerd?	10
4	Huidige governance	12
4.1	De governance zoals ontworpen	12
4.2	De H10-inkoopsamenwerking	13
4.3	De governance zoals toegepast	16
5	De mogelijke scenario's	18
5.1	Scenario 1: Gastheerconstruct	18
5.2	Scenario 2: Samenwerkingsovereenkomst of samenwerkingsconvenant	20
5.3	Scenario 3: Centrumregeling (centrumgemeente)	22
5.4	Scenario 4: GR Openbaar lichaam (inclusief beleidsbepaling)	24
6	Afweging	26
6.1	Afwegingskader	26
6.2	Weging	26
7	Conclusies en aanbevelingen	31
7.1	Conclusie: 'Geen revolutie, maar renovatie'	31
7.2	Advies	31
7.3	Aanbevelingen	34

1 Managementsamenvatting

Een verkenning is uitgevoerd naar de gewenste governance voor de intergemeentelijke samenwerking binnen de H10-regio op het gebied van de inkoop van jeugdhulp.

De mogelijkheden binnen de Wet gemeenschappelijk regelingen (Wgr) zijn hierbij uitgewerkt in scenario's en afgewogen, aangevuld met de mogelijkheid om uitvoeringstaken te beleggen op basis van een gastheerconstruct. Ook zijn (deels) privaatrechtelijke varianten meegewogen, voor zover deze een reëel alternatief voor publiekrechtelijke samenwerking vormen.

Vertrekpunt vormen:

- De kaders zoals vastgelegd in de door gemeenten goedgekeurde uitgangspunten voor inkoop samenwerking Jeugdzorg 2020-2024;
- De intentie van de deelnemende gemeenten de huidige regionale samenwerking voort te zetten voor ten minste de in de Inkoopstrategie Regio Haaglanden 2020 - 2024 vastgelegde gezamenlijk in te kopen elementen jeugdhulp; en
- De intentie de huidige regionaal belegde uitvoerende taken gezamenlijk te blijven organiseren.

Op basis van onderliggende adviesrapporten en interviews met stakeholders concluderen we dat er verschillende motieven ten grondslag liggen aan de opdracht om deze brede verkenning ter hand te nemen.¹ Enerzijds merken we dat er bestuurlijk behoefte is de belangrijkste aansturings- en verantwoordingslijnen in de (contractuele) opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie te bezien vanuit het gezamenlijk opdrachtgeverschap (nu georganiseerd op basis van een netwerksamenwerking). Anderzijds merken we dat er behoefte is om zeker te stellen dat de huidige governance van het Inkoopbureau (een zelfstandig bureau op basis van een GR bedrijfsvoering) voldoende toegerust is om haar regionale inkoopfunctie op professionele wijze uit te voeren. Beide aspecten zijn relevant voor de toekomstbestendigheid van de samenwerking.

Daarbij is het van belang om te benadrukken dat de samenwerking, gezien de complexiteit van het onderwerp, niet slecht functioneert, bijzonder veerkrachtig is en voor zover te overzien, de afgelopen jaren in gezamenlijkheid heeft zorggedragen voor het realiseren van kwalitatief goede jeugdhulp in de regio.

Om te komen tot het advies zijn de adviseurs oplossingsgericht te werk gegaan. De gekozen benadering richt zich in beginsel op het ophalen van gesignaleerde verbeterpunten, om vervolgens af te wegen of andere governance mogelijkheden (uitgewerkt in scenario's) een (beter) alternatief bieden. Dit is gebeurd aan de hand van een afwegingstabel², met daarin specifiek aandacht voor onder andere de bestuurlijke zeggenschap en politieke legitimiteit vanuit Raadsperspectief.

¹ Een overzicht van de geraadpleegde documenten en de geïnterviewde personen is opgenomen in een separaat document met alle achtergrondinformatie.

² Raadpleeg document met de achtergrondinformatie voor een beschrijving van de afwegingscriteria.

De geïnventariseerde verbeterpunten laten zich als volgt samenvatten:

1. Helderheid van doelstellingen en functies (op strategisch, tactisch en operationeel niveau).
2. Duidelijkheid over en minder diffuus invullen van bevoegdheden en verantwoordelijkheden in zowel opdrachtgevers- als opdrachtnemerskring, in het bijzonder het gezamenlijke opdrachtgeverschap.
3. Meer regie op en tot stand brengen van efficiency in de regionale overlegstructuur.
4. Stroomlijnen en vereenvoudigen van de voorbereiding en totstandkoming van gezamenlijke besluitvorming (in het bijzonder de beleidsbepaling).
5. Overeenkomen van (afspraken over) sturingsmogelijkheden op basis van juiste monitorings- en prestatieafspraken.
6. Borgen van opgedane kennis en kunde binnen het Inkoopbureau door terugdringen van hoge mate van wisseling van personeel (meer inzetten op binden en boeien) en reduceren van relatief hoog percentage inhuur van externe medewerkers door werven van vaste medewerkers.

Geen 'one size fits all' oplossing

Afweging van de uitgewerkte scenario's gastheerconstruct, samenwerkingsovereenkomst (publiek- of privaatrechtelijk), centrumregeling en openbaar lichaam (beleidsrijke GR) leidt tot de conclusie dat geen van de onderzochte governancevarianten ten opzichte van de huidige structuur een 'one size fits all' oplossing voor de geconstateerde verbeterpunten oplevert.

De voordelen van de 'zwaardere' samenwerkingsvormen centrumregeling en een openbaar lichaam wegen niet op tegen de nadelen. Een centrumregeling zal de grip op de samenwerking vanuit het gezamenlijk opdrachtgeverschap doen afnemen, doordat de samenwerking verder op afstand geplaatst wordt. Dit heeft nadelige gevolgen voor een aantal belangrijke governance aspecten zoals zeggenschap en slagkracht, en borgt het regionale belang minder goed dan het huidige model. Een centrumregeling heeft als extra risico dat het gevoel overheerst dat één van de gemeenten een uitzonderingspositie geniet. De keuze voor een openbaar lichaam kan zorgen voor betere regionale borging van beleidstaken, heeft voldoende handvatten om de zeggenschap goed te regelen, maar leidt tot onnodige toename van de bestuurlijke drukte en compliceert de gezamenlijke uitvoeringstaken ten opzichte van de huidige governance. Bijkomend wordt aangevoerd dat er de nodige slechte ervaringen zijn met soortgelijke constructen.

De 'lichtere' varianten gastheerconstruct en samenwerkingsovereenkomst bieden op een aantal onderdelen wel aanknopingspunten voor verbetering (ondanks dat de adviseurs hiertoe ook binnen de huidige structuur mogelijkheden signaleren). Zo is de verwachting dat een minder vrijblijvende structuur voor beleidsbepaling en opdrachtgeverschap de besluitvorming en evenwichtigheid tussen partners ten goede komt. Daarnaast kan het beleggen van ondersteunende taken bij een van de gemeenten bijdragen om de gesignaleerde kwetsbaarheden bij het Inkoopbureau te reduceren. Dit geldt in het bijzonder ten aanzien van het voeren van werkgeverschap van personeel van het Inkoopbureau, dat de medewerkers meer loopbaanperspectief kan bieden en ervoor kan zorgen dat de afhankelijkheid van externen/ ingehuurde krachten wordt verminderd.

Hoofadvies is bestaande GR Bedrijfsvoeringsorganisatie als juridische basis te handhaven

Conclusie:

- Vanuit zowel bestuurlijk als ambtelijk perspectief wegen de voordelen niet op tegen de nadelen, bij de keuze voor een andere structuur voor de gezamenlijke uitvoeringstaken met betrekking tot de inkoop samenwerking jeugdhulp. Politieke legitimiteit en zeggenschap is in de huidige governance via de bestuurlijke lijn voldoende ingeregeld voor de uitvoeringstaken. Sturing en zeggenschap is eenduidig en eventueel specifiek in te regelen middels de dienstverleningsovereenkomst en het jaarlijks vast te stellen uitvoeringsprogramma. De Wgr BVO biedt daarnaast voldoende ruimte in te spelen op toekomstige ontwikkelingen, kan slagvaardig taken ter hand nemen en wordt niet gehinderd door een gelaagd bestuur, wat de aansturing eenvoudig maakt.
- Aanvullend wordt wel geadviseerd de huidige governance aan te vullen met elementen uit de 'lichtere' onderzochte varianten, door deze ofwel in te bedden in de huidige structuur, dan wel de huidige governance aan te vullen door het vastleggen van (een) nadere overeenkomst(en). Specifieker heeft het gezamenlijk opdrachtgeverschap baat bij een minder vrijblijvende structuur en kan het beleggen van ondersteunende taken bij een gemeente, in plaats van het zelfstandig Inkoopbureau, kwetsbaarheden en (ongewenste) afhankelijkheid reduceren.

Concreet leidt dit tot de volgende adviezen:

1. Formaliseer het gezamenlijk opdrachtgeverschap en de beleidsbepaling ten aanzien van de gezamenlijke inkoop, nu belegd in de netwerksamenwerking: Dit kan door het (grondig) herzien van de DVO-inkoop samenwerking H10 of het formaliseren van afspraken in een samenwerkingsovereenkomst (regeling zonder meer), met daarin aandacht voor de werkwijze rondom totstandkoming en besluitvorming van gezamenlijk beleid in een multidisciplinair team.
2. Breng ondersteunende taken, zoals het werkgeverschap van het personeel van het Inkoopbureau, onder bij een gemeente: Het beleggen van het werkgeverschap bij een gemeente op basis van een Dienstverleningsovereenkomst zorgt ervoor dat medewerkers meer ontwikkelperspectief wordt geboden, de huidige externe inhuur in omvang en kosten kan worden teruggedrongen en kennis en kunde geborgd worden. Een andere mogelijkheid is verder te investeren in het professionaliseren van het Inkoopbureau, zodat dit de omslag kan maken om medewerkers in vaste dienst te nemen en perspectief te bieden.
3. Investeer in samenspel tussen opdrachtgever en opdrachtnemer door met elkaar werkafspraken te maken: Introduceer een vastomlijnde (minder vrijblijvende) werkwijze (of PDCA-cyclus) tussen opdrachtgever en opdrachtnemer om jaarlijks in wisselwerking een solide uitvoerbaar uitvoeringsprogramma op te stellen, dat kan worden doorontwikkeld, passend bij doelstellingen waarop door middel van KPI's gestuurd wordt.

Onderwerpen voor samenwerkingsovereenkomst:

- Beoogd resultaat van afstemming van inkoopbeleid
- Reikwijdte en duur van de afstemmingsverplichting
- Informatieverplichtingen over voornemens tot wijziging van beleid
- Werkwijze van afstemming in ambtelijke voorbereiding
- Werkwijze van afstemming in bestuurlijke afweging en besluitvorming
- Ondersteuning van Inkoopbureau in afstemming ambtelijke voorbereiding
- Advisering door expertteam over voorstellen in bestuurlijke afweging en besluitvorming
- Interventiemenu om afwegingsproces vlot te trekken bij uitblijven breed bestuurlijk draagvlak
- Begroting en verdeelsleutel kosten van organisatie van afstemming
- Maatregelen tot nakoming van afstemmingsverplichtingen
- Verlenging van afstemmingsverplichtingen
- Wijziging van samenwerkingsovereenkomst
- Tussentijdse beëindigen van samenwerkingsovereenkomst
- Opzegtermijn en verplichtingen na beëindiging samenwerkingsovereenkomst

Aanbevelingen

Naast deze adviezen zijn er de volgende aanbevelingen voor maatregelen, die in het kader van een brede ontwikkelagenda genomen kunnen worden, waar alle deelnemende gemeenten baat bij hebben. Deze maatregelen staan los van de onderzochte varianten.

Aanbevelingen	Draagt bij aan	Indicatie tijdspad
Verduidelijk het 'waarom' achter de samenwerking en verhelder de lokale ruimte die gemeenten hebben binnen de samenwerking.	Funcities en doelstellingen samenwerking verhelderen. Biedt input voor samenwerkingsovereenkomst (indien hiervoor gekozen wordt)	Een tot drie maanden, in opdracht BOJ.
Heroverweeg periodiek de gezamenlijke taken en de gezamenlijk in te kopen jeugdhulp: dit biedt de basis voor verhelderen van bevoegdheden en verantwoordelijkheden en het jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma	Bevoegdheden en verantwoordelijkheden helder en doelmatig verdelen. Jaarlijkse invulling inkoopopdrachten / uitvoeringstaken.	Volgt op bovenstaande punt en periodiek in te bedden, in opdracht BOJ.
Pas de naam van het Inkoopbureau aan: cruciaal bij het laten functioneren van de governance is het gebruik van de juiste terminologie. De meerwaarde van de samenwerking ligt op uitvoering van de beleidsarme taken zoals declaratieprocessen, gezamenlijk informatiemanagement en het uitvoeren van contractmanagement. Het woord 'inkoop' past in die zin niet meer bij het brede takenpakket en roept een verkeerd beeld op. ³	Besluitvormingsprocedures helder en doelmatig.	Voorbereiding 2019 en start per 1 januari 2020, in opdracht van GR bestuur.
Structureer en versimpel de overlegstructuur door een multidisciplinair expertteam te introduceren, in plaats van losse ambtelijke voorbereiding van overleggen. Dit multidisciplinair expertteam moet het regionaal belang dienen en kan ondersteunen om de voorbereidings- en besluitvormingsprocedure op een hoger niveau te brengen. Een onafhankelijk voorzitter die oplossingsgericht is, kritisch kan zijn en het regionaal belang	Taken met betrekking tot het monitoren van prestaties helder en doelmatig.	Twee tot drie maanden, in opdracht van DO.

³ Te denken valt aan 'Serviceorganisatie jeugdhulp H10' of 'Uitvoeringsorganisatie Jeugdhulp H10'.

dient is een pré om de procedures richting besluitvorming te coördineren.		
Verduidelijk werkwijze binnen opdrachtgeverskring, zodat helder is wat de werkagenda is, welke ambtelijke en bestuurlijke besluiten worden genomen.	Voorbereiding besluitvorming probleemoplossende mechanismen en escalatieprocedures.	Twee tot drie maanden, in opdracht van DO.

2 Kader

2.1 Wat is het vertrekpunt van samenwerking in H10-verband?

In de Jeugdwet is bij de gemeenten de verantwoordelijkheid neergelegd voor het verlenen van jeugdzorg, in het bijzonder de plicht regionaal met elkaar samen te werken voor de bekostiging van gesloten jeugdhulp, enkele vormen van gespecialiseerde jeugdhulp, jeugdbescherming, jeugdreclassering en de inrichting van Veilig Thuis.⁴

De gemeenten hebben ervoor gekozen een gemeenschappelijk Inkoopbureau op te richten in de overtuiging dat zij hierdoor beter in staat zijn (op deelterreinen) samen te werken. Samenwerking op het gebied van de inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp draagt eraan bij dat 'het wiel niet per gemeente uitgevonden hoeft te worden', inkoopmacht richting zorgverleners toeneemt en uitvoeringsstructuren slechts eenmaal moeten worden opgezet.

Veel aanbieders zijn over de grenzen van gemeenten heen georganiseerd (zodat een gezamenlijk inkoopproces voor de aanbieders leidt tot minder administratieve lasten). Sommige ondersteunings- en zorgsoorten worden slechts aan een klein aantal cliënten per gemeente verleend (en zijn daardoor op lokaal niveau niet kostenefficiënt in te kopen) en in enkele gevallen zijn gemeenten erg afhankelijk van slechts enkele aanbieders.

- Meer specifiek ligt ten grondslag aan samenwerking het belang van de jeugdige, en daarbij:
- Het borgen van leveringszekerheid en continuïteit van (hoog)gespecialiseerde zorg;
- Een betere prijs/ kwaliteitsverhouding (met ruimte voor vernieuwing en innovatie); en
- Het verlagen van de uitvoeringskosten (door gezamenlijke uitvoering).

De laatste jaren wordt bovendien steeds duidelijker dat informatiemanagement - het verzamelen en genereren van adequate stuurinformatie en het op basis daarvan opstellen van benchmarks - essentieel is voor het bepalen en bijsturen van het inkoopbeleid door de gemeenten.

2.2 Welke uitgangspunten liggen daaraan ten grondslag?

De volgende uitgangspunten dienen als basis voor de inrichting van de governance inkoop H10:

- Democratische legitimiteit: gemeenteraden moeten hun controlerende, budgetterende en kader stellende (verordenende) taak goed kunnen uitvoeren.
- Publiekrechtelijke samenwerking als uitgangspunt: de Gemeentewet geeft weinig ruimte voor een private invulling van publieke taken en schrijft daarmee voor dat de

⁴ Zoals bevestigd in de brief over regionale samenwerking van de minister van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan alle wethouders met de portefeuille jeugd van 1 november 2018, kenmerk 1428358- 182276-J.

publiekrechtelijke lijn de voorkeur verdient als het resultaat hetzelfde is als een privaatrechtelijke lijn.

- Samenwerking in H10-verband en grip houden op de gezamenlijke inkoop jeugdhulp is het vertrekpunt voor de inrichting van de governance voor de regionale samenwerking. Optioneel kunnen andere gemeenten aanhaken op basis van aanvullende afspraken.
- Evenwichtige afweging van belangen tussen de samenwerkende gemeenten: de belangen van deelnemende gemeenten⁵ moeten worden gediend en onderling naar belang gewogen, zoals nu georganiseerd in H1, H4 en H5 verband en zoals vastgelegd in huidige GR-regeling.
- Structurele samenwerking: de gemeenten committeren zich aan de regionale samenwerking voor ten minste de periode 2020 – 2024. Het is de intentie van de gemeenten om de samenwerking na afloop van deze periode te continueren en te zijner tijd afspraken te maken voor een daaropvolgende nader te bepalen periode.
- Inkoop van tenminste de vormen van jeugdhulp die zijn vastgelegd in de Inkoopstrategie Regio Haaglanden 2020 – 2024. De governance moet mogelijk maken dat het takenpakket en de onderliggende systematiek flexibel inzetbaar blijven, waarbij het takenpakket in de loop van de tijd kan worden verbreed of versmald. Op dit moment gaan we uit van de in de Inkoopstrategie Regio Haaglanden 2020 - 2024 vastgelegde gezamenlijk in te kopen elementen jeugdhulp.
- Aanvullende opdrachten zijn mogelijk: op verzoek is het mogelijk om namens individuele gemeenten of clusters van gemeenten bepaalde extra taken rondom de uitvoering van jeugdhulp op te nemen. Afspraken dienaangaande worden separaat vastgelegd, inclusief de bekostiging.
- Ondersteuning van beleidsbepalende taken (voorbereiding en besluitvorming): het komen tot afspraken over de wijze waarop de gemeenten inhoudelijk richting kiezen voor het beschikbaar stellen van voorzieningen onder de Jeugdwet. Belangrijk punt in dit kader is de vraag op welke aspecten en op welk tijdpad men met elkaar samenwerkt op ambtelijk en bestuurlijk niveau, ten aanzien van voorbereiding en besluitvorming.
- Ondersteuning van de volgende basistaken: taken op het gebied van contractbeheer en contractmanagement, de afwikkeling van het declaratie- en betalingsverkeer, de planning- en control cyclus ten aanzien van de inkoop, het genereren van adequate managementinformatie.
- Eenvoudige vormgeving: het is van belang bestuurlijke drukte minimaal te houden om te komen tot efficiënte besluitvorming en slagvaardigheid.
- Transparante inzet van middelen.
- Eén rechtspersoon die namens de deelnemende gemeenten kan optreden.
- Robuustheid: de samenwerking moet flexibel zijn vormgegeven om de verschillende taken, die mogelijk met de tijd veranderen, goed te kunnen uitvoeren.
- Gericht op kwaliteit, klantgerichtheid, lage kosten en geringe kwetsbaarheid.

⁵ Dit betreffen de belangen van de individuele deelnemende gemeenten ten aanzien van de gezamenlijke beleidsvorming en – uitvoering.

3 Welke verbeterpunten hebben we geconstateerd?

Als basis voor dit rapport zijn het door Seinstravandelaar opgestelde evaluatierapport en eerder opgewerkte adviezen en rapporten ten aanzien van de governance inkoop H10 bestudeerd.⁶ Bevindingen hieruit zijn aangevuld met een interviewronde onder alle betrokken directeuren en wethouders van de tien gemeenten.

Daarbij is het van belang om te benadrukken dat de samenwerking, gezien de complexiteit van het onderwerp niet slecht functioneert, bijzonder veerkrachtig is en voor zover te overzien, de afgelopen jaren in gezamenlijkheid heeft zorggedragen voor het realiseren van kwalitatief goede jeugdhulp in de regio.

De belangrijkste conclusie op basis van alle gesprekken is dat (er een algemeen gevoel heerst dat) er meer grip moet komen op de besluitvoorbereiding en besluitvorming, men in algemene zin meer in control moet komen binnen het samenwerkingsverband H10 en dat de sturing op resultaat verder verbeterd moet worden. Dit gevoel is benoemd door zowel het merendeel van de directeuren als het merendeel van de bestuurders en wordt geïllustreerd aan de hand van tal van voorbeelden op strategisch, tactisch en operationeel niveau.

Wij constateren dat dit gevoel niet toe te wijzen is aan een specifiek aspect binnen de samenwerking of aan een juridische keuze om de samenwerking te organiseren. Het gevoel van te weinig in control zijn heeft volgens ons te maken met interne en externe onzekerheden, die de realisatie van de doelstellingen in gevaar brengen. De interne onzekerheden raken met name het proces van samenwerken, de externe onzekerheden zijn meer lokaal gerelateerd en worden veroorzaakt door de voortdurende overschrijdingen en tekorten, waar vrijwel alle gemeenten mee te kampen hebben. Betrokkenen komen zagezegd meer in control, wanneer de onzekerheden op gelijke wijze gevoeld en onderkend worden en maatregelen worden getroffen om de voorspelbaarheid en beïnvloeding erop te vergroten.

Wij concluderen dat er zes verbeterpunten bestaan:

1. Helderheid van doelstellingen en functies (op strategisch, tactisch en operationeel niveau).
2. Duidelijkheid over en minder diffuus invullen van bevoegdheden en verantwoordelijkheden in zowel opdrachtgevers- als opdrachtnemerskring, in het bijzonder het gezamenlijke opdrachtgeverschap.
3. Meer regie op en tot stand brengen van efficiency in de regionale overlegstructuur.
4. Stroomlijnen en vereenvoudigen van de voorbereiding en totstandkoming van gezamenlijke besluitvorming (in het bijzonder de beleidsbepaling).
5. Overeenkomen van (afspraken over) sturingsmogelijkheden op basis van juiste monitorings- en prestatieafspraken.
6. Borgen van opgedane kennis en kunde binnen het Inkoopbureau door terugdringen van hoge mate van wisseling van personeel (meer inzetten op binden en boeien) en

⁶ Lijst van bestudeerde documenten is opgenomen in een separaat document.

reduceren van relatief hoog percentage inhuur van externe medewerkers door werven van vaste medewerkers.

Uit de interviews blijkt dat er met name behoefte is aan helderheid over de structuur en wijze van totstandkoming van afspraken. Specifieker signaleren we behoefte aan duiding, afbakening en bevoegdheden van besluitvormingsgremia, op zowel bestuurlijk als directieniveau en kan de regie op de werkwijze voor de voorbereiding van besluiten (die nu teveel plaatsvindt vanuit verschillende overleggremia) volgens velen sterk verbeterd worden.

Beiden vragen niet per se om structuuroplossingen in harde zin, maar met name om verduidelijking ten aanzien van samenwerkingsafspraken. Onderliggend daarbij is dat de hele problematiek in het jeugdzorgdomein sterk in ontwikkeling is en de gemeenten zich de afgelopen jaren vooral hebben gericht op de transitie en in mindere mate op de transformatie. Het samenspel tussen beleid, uitvoering en bedrijfsvoering is (mede) daarom mogelijk te weinig in procesbeschrijvingen uitgewerkt en vastgelegd.

4 Huidige governance

4.1 De governance zoals ontworpen

Eigenaar, opdrachtgever, opdrachtnemer

In ieder sturingsmodel zijn waarborgen nodig voor het realiseren van doelstellingen en het uitoefenen van een doelmatige governance. Hiertoe zijn de rollen opdrachtgever, opdrachtnemer, en eigenaar te onderscheiden.

De opdrachtgever is degene die de opdrachtnemer (de uitvoeringsorganisatie) opdracht geeft tot het leveren van producten of diensten en daarvoor een vergoeding betaalt. De opdrachtnemer dient over voldoende autonomie en mandaten te beschikken, om met de opdrachtgever te onderhandelen over de voorwaarden waaronder een opdracht kan worden uitgevoerd. De relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer staat in het teken van doeltreffendheid.

De eigenaar is verantwoordelijk voor het toezicht op het beleid van de opdrachtnemer en op de algemene gang van zaken in diens uitvoeringsorganisatie (continuïteit). Het onderscheiden van een opdrachtgever en een eigenaar biedt een waarborg dat er een evenwichtige afweging plaatsvindt tussen enerzijds het opdrachtgeversbelang (een zo goedkoop mogelijk product en hoge kwaliteit) en anderzijds het organisatiebelang (een structureel goed toegeruste uitvoerende organisatie). De relatie tussen eigenaar en opdrachtnemer staat in het teken van doelmatigheid.

De opdrachtnemer realiseert primair de (door de opdrachtgever) gewenste resultaten door de afgesproken prestatie uit te voeren, door de opdrachtgever (actief) te informeren en door alleen haalbare opdrachten aan te nemen.

Uiteraard is het van belang dat de taken door de opdrachtnemer doelmatig en rechtmatig worden uitgevoerd. Opdrachtgever (voor wat betreft de inhoudelijke resultaatsafspraken) en eigenaar (voor wat betreft de organisatieaspecten van de opdrachtnemer) zien hier gezamenlijk op toe.

Rollen en taken binnen de gemeentelijke samenwerking

In de gemeentelijke praktijk wordt de rolverdeling tussen opdrachtgever, opdrachtnemer en eigenaar grotendeels bepaald door de mate waarin individuele gemeenten invloed willen hebben op de beleidsbepaling (het inrichten van opdrachtgeverschap en eigenaarschap) en de gewenste mate van autonomie en zelfsturing van de uitvoeringsorganisatie (opdrachtnemerschap). De exacte vormgeving van de rolverdeling is afhankelijk van de mate waarin de opdrachtgever politiek-bestuurlijk kan worden afgerekend en langs welke weg zijn besluiten verantwoord moeten worden.

De gemeentelijke taken zijn grofweg in te delen in drie inhoudelijke categorieën. Er zijn allereerst bedrijfsvoeringstaken. Dit zijn de taken die de gemeente heeft, simpelweg omdat

zij ook een organisatie is. Vaak worden deze bedrijfsprocessen ook PIOFACH-taken⁷ genoemd. Het gaat hierbij om ondersteunende administratieve taken, die in de meeste gevallen zijn belegd bij de gemeentesecretaris of een directeur bedrijfsvoering. Het college van burgemeester en wethouders is daarvoor politiek verantwoordelijk en legt daarover verantwoording af aan de raad. Bij bedrijfsvoeringstaken is in beginsel geen sprake van publiekrechtelijke bevoegdheidsuitoefening, maar van het verrichten van feitelijke handelingen of privaatrechtelijke rechtshandelingen.

Naast de bedrijfsvoeringstaken heeft de gemeente ook uitvoeringstaken. Voor deze taken is in beginsel het college van burgemeester en wethouders bevoegd en verantwoordelijk en verantwoording verschuldigd aan de raad. Op het gebied van openbare orde en veiligheid is vaak de burgemeester verantwoordelijk. Onder uitvoering valt het geven van beschikkingen, zoals vergunningen of besluiten tot handhaving. Bij uitvoeringstaken komen, anders dan bij bedrijfsvoeringstaken, wel publiekrechtelijke bevoegdheden kijken. Dat betekent ook direct dat bepaalde publiekrechtelijke waarborgen gelden, zoals openbaarheid en rechtsbescherming in de vorm van een bezwaarprocedure en uiteindelijk de mogelijkheid tot het instellen van beroep bij de bestuursrechter. Daarmee moet rekening worden gehouden bij de wijze van taakuitoefening.

Tot slot zijn er de beleidsbepalende (en daarmee veelal beleidsrijke) taken. De wijze waarop taken worden uitgevoerd is immers vaak afhankelijk van vele keuzes. Soms worden deze door de colleges van burgemeester en wethouders gemaakt (nadere regels, beleidsregels), maar in veel gevallen komt hierbij ook de gemeenteraad om de hoek kijken. Het zijn vaak ook keuzes die politiek-bestuurlijk gevoeliger liggen, waarop partijen zich kunnen profileren. Het kan dan gaan om bevoegdheden van het college of van de burgemeester, waarop de raad indringend toezicht houdt en waarover de raad met regelmaat met het college of de burgemeester van gedachten wil wisselen. De beleidskeuzen hangen namelijk samen met de kader stellende rol van de raad. Het kan ook gaan om eigen bevoegdheden van de raad om beleidskeuzes te maken, bijvoorbeeld de bevoegdheid van de raad om verordeningen op te stellen. De afwegingen kunnen direct de inwoners van de gemeente raken, niet slechts een beperkt aantal belanghebbenden. De beleidsbepalende taken zijn die taken die het gemeentebestuur het minst snel zal overlaten aan een ander.

4.2 De H10-inkoop samenwerking

De H10-inkoop samenwerking is vormgegeven als een bedrijfsvoeringsorganisatie (een GR BVO in de zin van de Wgr). Een bedrijfsvoeringsorganisatie kan uitsluitend worden ingesteld bij zogenoemde collegeregelingen, waaraan uitsluitend colleges van burgemeester en wethouders deelnemen. Daarmee is de samenwerking per definitie beperkt tot uitvoering of bedrijfsvoering, de wettelijke verantwoordelijkheden van het college.

Binnen de H10-inkoop samenwerking is het eigenaarschap belegd bij het GR-bestuur dat verantwoordelijk is voor de strategische positionering en de bedrijfsvoerings- of beheersmatige kant van de uitvoeringsorganisatie (het Inkoopbureau). Het bestuurlijk opdrachtgeverschap is belegd bij het BOJ dat zich richt op de inhoudelijke aansturing.

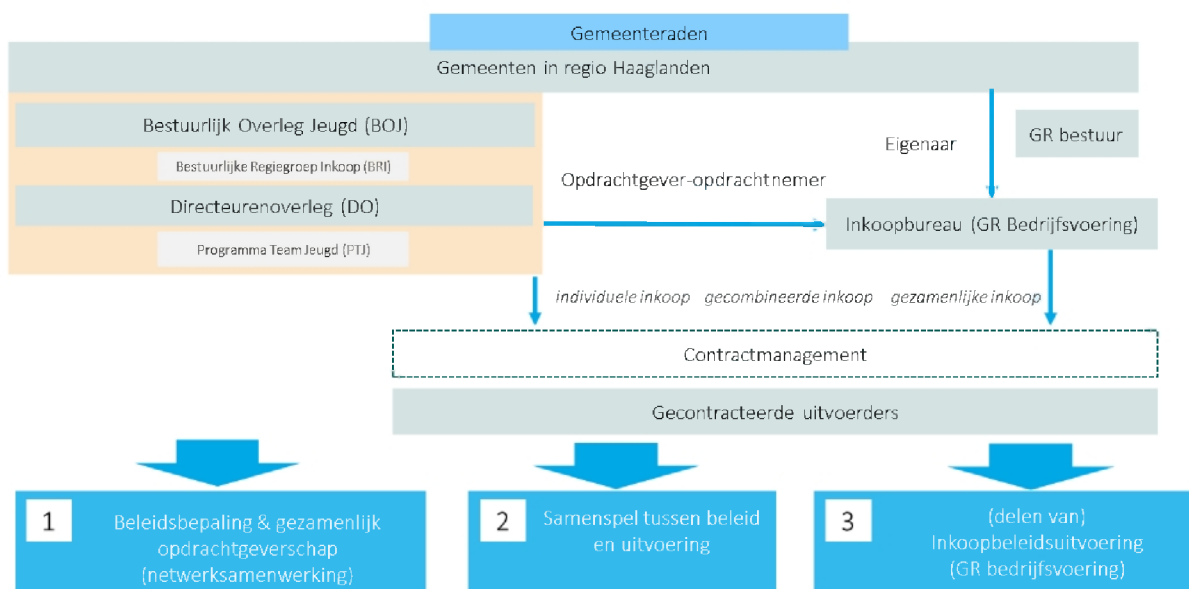
⁷ PIOFACH is een acroniem voor: Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting.

Door het scheiden van beleid en uitvoering ontstaat een rolverdeling die optimale omstandigheden biedt voor het bereiken van doelmatigheid. Binnen de H10-inkoop samenwerking is gekozen voor gezamenlijk opdrachtgeverschap. Zo wordt de beleidsbepaling ter hand genomen (in de vorm van een netwerksamenwerking), resulterend in taken en opdrachten (ter beleidsuitvoering) voor het Inkoopbureau.

- Aan de colleges en raden van de deelnemende gemeenten wordt de conceptbegroting van de GR ter consultatie voorgelegd. Het GR-bestuur stelt de begroting vast. Het GR-bestuur is verantwoordelijk voor het goed functioneren van een adequaat toegeruste professionele uitvoeringsorganisatie en draagt feitelijk alleen verantwoordelijkheid voor de uitvoeringskosten van de opgedragen inkooptaken (contracteren, contractmanagement, declaratiestromen en het genereren van managementinformatie). De kosten van ingekochte dienstverlening zijn voor rekening van elke gemeente afzonderlijk. De beheersing daarvan vindt plaats door middel van door de gemeenten als opdrachtgever vast te stellen contractvoorwaarden.
- De governance op de *inhoudelijke opdrachtbesluiten* die door het BOJ worden genomen als opdrachtgever ligt daarmee bij ieder college afzonderlijk (en via de verantwoordingslijn van de Gemeentewet bij de individuele gemeenteraden). De governance op de *wijze van uitvoering* van de opgedragen inkooptaken ligt bij het GR-bestuur (en via de verantwoordingslijnen van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) bij de deelnemende colleges).

- **Rol en verantwoordelijkheden gemeenteraden**
 - Zijn betrokken bij het aangaan van de samenwerking of het oprichten van de GR.
 - Stellen het beleidskader voor het jeugddomein lokaal vast.
 - Stellen de begroting van de GR vast.
 - Krijgen jaarlijks via het college verslag over de uitvoering van gezamenlijke taken van de GR.
 - Krijgen elke drie jaar de uitkomsten van een evaluatie over het functioneren van de GR voorgelegd.
- **Rol en verantwoordelijkheden colleges**
 - Het bestuurlijk opdrachtgeverschap wordt geborgd in het BOJ.
 - Opdracht wordt op basis van een DVO verstrekt.
 - Gemeenten kunnen aanvullende afspraken met het Inkoopbureau maken.
 - De modaliteiten worden jaarlijks vastgesteld.
 - Worden ondersteund door het directeurenoverleg (ambtelijk opdrachtgeverschap).
 - Jaarlijks vindt een evaluatie plaats van de uitvoering van de regionale inkoop.
 - In een uitvoeringsprogramma worden de beleidsdoelstellingen vertaald naar concrete interventies ('hoe' gaan we dat doen?).

-Figuur 1: Schematische weergave rollen inkoopsamenwerking

Vastgelegde afspraken en instrumentarium

Het instrumentarium waarin de huidige afspraken ten aanzien van de governance inkoop H10 zijn vastgelegd kent de volgende elementen:

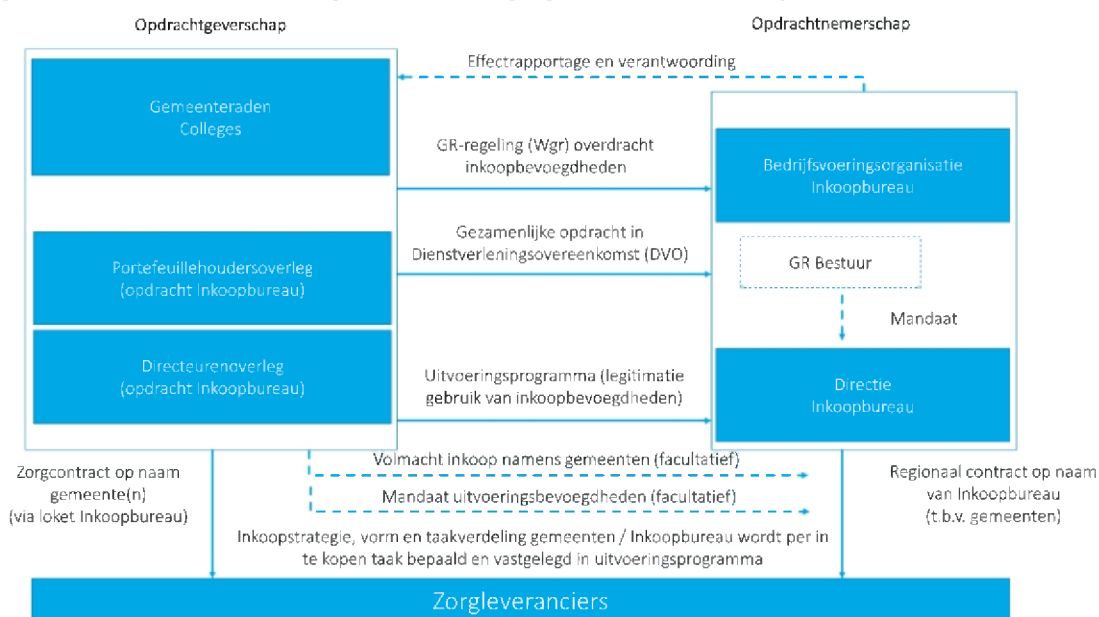
- De gemeenschappelijke regeling voor het instellen van een bedrijfsvoeringsorganisatie (GR BVO): Met deze regeling wordt de bedrijfsvoeringsorganisatie 'Inkoopbureau H10' in de zin van artikel 8, lid 3 Wgr ingesteld. Vastgelegd wordt onder meer welke gemeenten deelnemen, welke algemene taken en bevoegdheden de GR heeft, en hoe de GR bestuurlijk wordt vormgegeven.
- Een dienstverleningsovereenkomst (DVO): De DVO werkt de bestuurlijke vormgeving verder uit en bepaalt concreet het samenspel en de werkwijze tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en biedt mogelijkheden afspraken te maken over (aan)sturing en verantwoording. Het opdrachtgeverschap ligt in de huidige structuur (beleidsarme GR) volledig bij de afzonderlijke gemeenten. In de DVO is opgenomen dat het Inkoopbureau op basis van de DVO een uitvoeringsprogramma opstelt en dit ter vaststelling voorlegt aan de opdrachtgever.
- Een uitvoeringsprogramma: Het uitvoeringsprogramma operationaliseert de DVO en bevat een overzicht en specificatie van de door het Inkoopbureau in te kopen producten en diensten en de hiervoor door opdrachtgever beschikbaar te stellen budgetten (inclusief praktische taakverdeling en benodigde volmachten). Daarin zijn twee inkoopcategorieën⁸ te onderscheiden: a) Inkoop van zorgdiensten waarvan de inkoopbevoegdheden collectief zijn overgedragen (aan de GR), en b) inkoop van zorgdiensten waarvan de inkoop via een DVO zijn opgedragen (per gemeente).

⁸ In het huidige uitvoeringsprogramma (zoals opgesteld in 2017) wordt het onderscheid tussen inkoopcategorieën (a en b) niet zichtbaar gehanteerd en wordt van elke gemeente instemming gevraagd op alle inkoopopdrachten.

4.3 De governance zoals toegepast

Na de toelichting van de rollen in de governance zoomen we in dit deel in op het samenspel tussen opdrachtgeverskring en opdrachtnemerskring. De regels van het samenspel zijn vastgelegd in de GR regeling, dienstverleningsovereenkomst en het uitvoeringsprogramma.

Figuur 2: Schematische weergave van huidige governance inclusief instrumentarium

Ten aanzien van de governance is gekozen voor een lichte GR bedrijfsvoeringsorganisatie in combinatie met een dienstverleningsovereenkomst voor gezamenlijk opdrachtgeverschap. Deze keuze was bij de oprichting in 2014 onderdeel van de ontwikkelstrategie om op een later moment toe te werken naar een definitieve structuur. Omdat er destijds nog geen helder zicht kon worden verkregen op de uiteindelijke en meest optimale verdeling van taken en verantwoordelijkheden en het schaalniveau van samenwerken op de afzonderlijke deeltaken, hebben de H10 gemeenten in 2014 besloten het gezamenlijk opdrachtgeverschap voor het Inkoopbureau vorm te geven op basis van een DVO, af te sluiten door de deelnemende gemeenten enerzijds en het Inkoopbureau als opdrachtnemer anderzijds. In deze DVO worden afspraken gemaakt over de dienstverlening door het Inkoopbureau als opdrachtnemer aan de deelnemende gemeenten als opdrachtgever. De uit te voeren diensten zien toe op het aangaan en beëindigen van inkoopcontracten en contractmanagement met derden ter uitvoering van de taken in de Wet jeugdzorg en kan in theorie ook worden uitgebreid voor een deel van de taken op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

In de DVO is opgenomen dat de opdrachtnemer uit hoofde van de DVO een uitvoeringsprogramma opstelt en dit ter vaststelling voorlegt aan de opdrachtgever. Het uitvoeringsprogramma bevat een overzicht en specificatie van de in te kopen producten en de hiervoor beschikbaar te stellen budgetten door opdrachtgever (inclusief praktische taakverdeling en benodigde volmachten). Dit definitieve uitvoeringsprogramma wordt via

het opdrachtgeversoverleg⁹ ter goedkeuring voorgelegd aan de deelnemende gemeenten, voordat het door opdrachtgever wordt vastgesteld. Opdrachtnemer actualiseert het uitvoeringsprogramma jaarlijks en stemt het tijdig af met opdrachtgever, ten behoeve van de begrotings- en verantwoordingscycli van de deelnemende gemeenten.

De DVO bepaalt zogezegd het samenspel en de werkwijze tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en biedt mogelijkheden afspraken te maken over (aan)sturing en verantwoording. Het valt dan ook direct op dat de DVO in de afgelopen jaren telkens zonder enige wijziging is verlengd. De verwachting zou eerder zijn dat men, wanneer er ervaring met de taken is opgedaan en men weet waar mogelijke meerwaarde in de samenwerking zit, een definitieve keuze maakt om het gezamenlijk opdrachtgeverschap onder te brengen. Zo is de verwachting dat op taakgebieden waarbij gekozen wordt voor gezamenlijke inkoop, door de (gebundelde) verantwoordelijkheden een sterkere behoefte zal zijn aan collectieve sturing (gericht op evaluatie, contractaanpassing en vernieuwing).

⁹ Het opdrachtgeversoverleg is in de loop der jaren komen te vervallen en een ketenregieoverleg is in de plaats gekomen.

5 De mogelijke scenario's

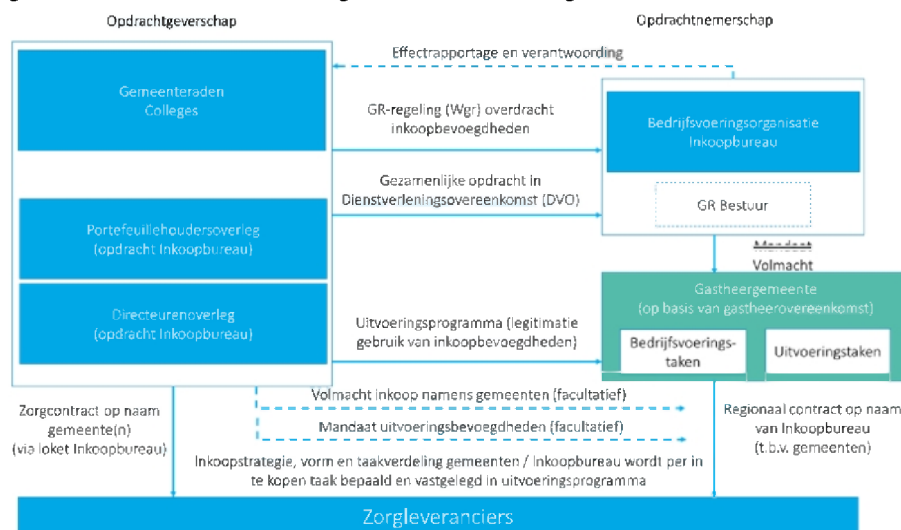
In dit onderzoek worden verschillende mogelijke scenario's voor besturing van de intergemeentelijke samenwerking op het gebied van inkoop jeugdzorg beschreven en gewogen.

Hieronder geven we bij elk scenario aan welke aanpassingen dit met zich mee zou brengen ten opzichte van de huidige governance.

5.1 Scenario 1: Gastheerconstruct

- Gemeenten kunnen met elkaar afspreken dat de ene gemeente taken uitvoert voor de andere gemeente(n). Juridisch is dit vaak te kwalificeren als een overeenkomst tot opdracht (artikel 7:400 BW). De term dienstverleningsovereenkomst is geen juridische term, waardoor hij ook vaak in andere betekenissen voorkomt.
- Zoals eerder toegelicht zijn er drie type taken te definiëren binnen de gemeentelijke samenwerking: bedrijfsvoeringstaken, uitvoeringstaken en beleidsbepalende taken.
- In theorie kan een vergaand construct, waarin alle drie de typen taken worden overgedragen aan een te benoemen gastheergemeente, vergeleken worden met een centrumgemeente (artikel 8, lid 4 Wgr). Kijkend naar de vraagstelling, de uitgangpunten en verbeterpunten, ligt dit echter niet voor de hand en kiezen de onderzoekers ervoor twee reële varianten uit te lichten: enerzijds het overdragen van bedrijfsvoeringstaken, anderzijds het overdragen van uitvoeringstaken.
- Het college van de gastheergemeente draagt als enige twee petten: die van opdrachtgever (in het samenwerkingsproces bij de beleidsbepaling tot en met de vaststelling van het regionaal uitvoeringsprogramma) en die van opdrachtnemer (uitvoering van de genoemde taken voor zover deze door het GR-bestuur zijn opgedragen).
- Schematisch betekent dit het volgende:

Figuur 3: Schematische weergave van scenario gastheerconstruct

- Wanneer het GR-bestuur de uitvoeringstaken als opdrachtnemer opdraagt aan een gastheergemeente (en daarmee de eigen uitvoeringsorganisatie verkleint) verandert dit op zich niets in de governance ten aanzien van de inhoud van de inkoopopdrachten. Daarvoor blijft het BOJ het beleidsbepalende orgaan.
- Ook de rol van de gemeenteraden in de aansturing van de GR (via het jaarlijks vaststellen van de begroting van de GR) verandert niet ten opzichte van de huidige situatie: de bestaande GR blijft immers in stand.
- De gastheergemeente neemt wel uitvoeringsverantwoordelijkheden over van het GR-bestuur. De mate waarin het GR-bestuur nog verantwoordelijkheden behoudt, hangt samen met de inhoud van de gastheerovereenkomst.
- Zo is het mogelijk om in de overeenkomst afspraken te maken over het overnemen van het werkgeverschap van de medewerkers van het Inkoopbureau door de gastheer (eventueel met uitzondering van de directeur van het Inkoopbureau, die in dienst kan blijven van de GR), het leveren van incidentele diensten op het gebied van bijvoorbeeld juridische, inkoop of business intelligence expertise en het leveren van structurele diensten zoals bijvoorbeeld huisvesting of IT-ondersteuning of een combinatie van deze categorieën.
- Door het overnemen van het werkgeverschap door een gemeente kunnen er doorgroeimogelijkheden voor medewerkers ontstaan en wordt het aantrekkelijker bij het Inkoopbureau te werken. Wanneer meer vast personeel wordt aangetrokken, kan het aantal extern ingehuurde medewerkers worden teruggedrongen en wordt kennis en kunde binnen de gemeenten opgebouwd en geborgd.
- Bij een vergaande vorm van gastheerschap, waarbij vrijwel alle taken worden overgedragen naar de gastheer, zou het college van de gastheergemeente verantwoordelijk worden voor een goede en professionele uitvoering van het contracteren, het contractmanagement, de declaratiestromen en het genereren van managementinformatie (inclusief de governance hierop vanuit bedrijfsvoeringsoptiek).
- De gastheergemeente maakt in de vergaande vorm bij de uitvoering naar derden gebruik van volmachten van het GR-bestuur, om uit naam van de GR rechten en verplichtingen te vestigen. De governance op de eigen verantwoordelijkheden van het GR-bestuur wordt door een gastheerconstruct feitelijk geminimaliseerd. De functie van de GR wordt beperkt tot het fourneren van een gezamenlijk budget voor de uitvoeringskosten die door de gastheer worden gemaakt.

Rol en verantwoordelijkheden gemeenteraden

- Wijzigt niet ten opzichte van de bestaande situatie

Rol en verantwoordelijkheden colleges

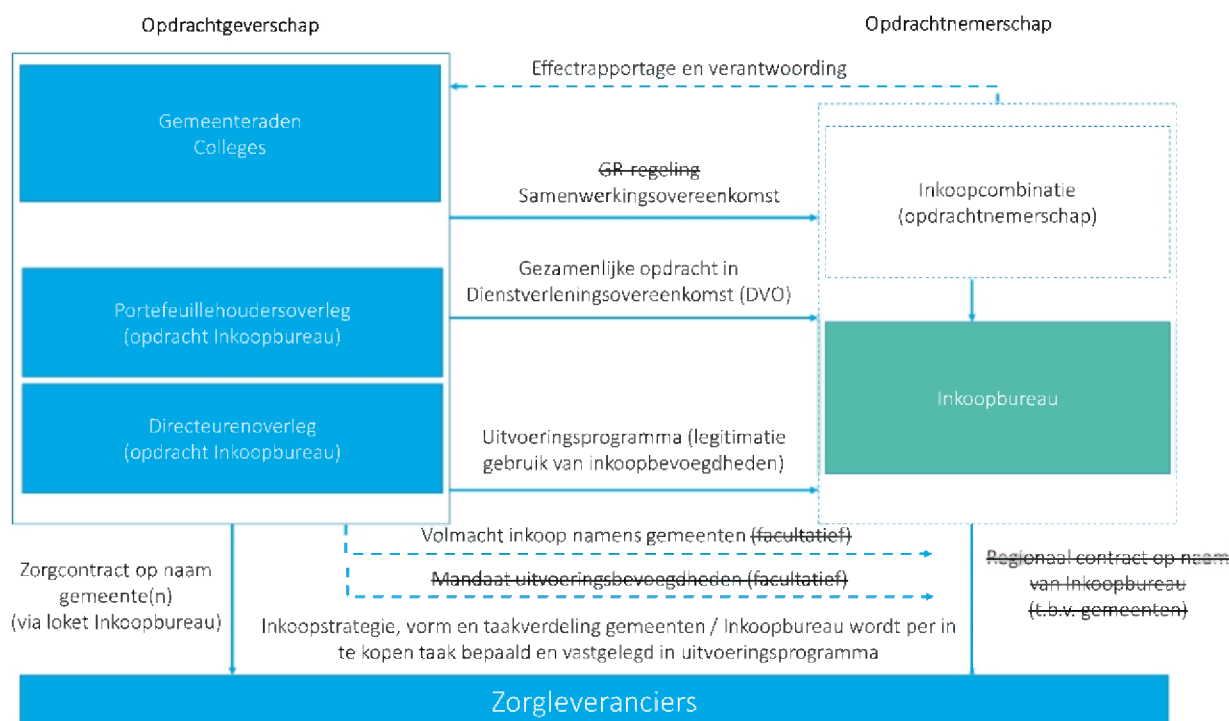
- Wijzigt niet ten opzichte van de bestaande situatie

5.2 Scenario 2: Samenwerkingsovereenkomst of samenwerkingsconvenant

- In dit scenario kijken we nader naar de mogelijkheden van afstemmingssamenwerking. Deze samenwerking gaat in beginsel over de beleidsbepaling en het gezamenlijk opdrachtgeverschap en biedt dan ook in beginsel geen alternatief voor het beleggen van de bedrijfsvoeringstaken en uitvoeringstaken zoals nu georganiseerd in het Inkoopbureau H10.
- Afstemmingssamenwerking tussen overheden kan zowel publiek- als privaatrechtelijk worden vormgegeven, maar het ligt voor de hand voor afspraken over publiekrechtelijke bevoegdheden ook een publiekrechtelijke overeenkomst te gebruiken (hetgeen ook als uitgangpunt is verwoord in artikel 160 van de Gemeentewet), en voor vermogensrechtelijke afspraken privaatrechtelijke overeenkomsten af te sluiten.
- Publiekrechtelijk kan gedacht worden aan een regeling zonder meer (artikel 1 Wgr) of een bevoegdhedenovereenkomst.
- Een regeling zonder meer is iedere gemeenschappelijke regeling waarbij geen gemeenschappelijk openbaar lichaam (artikel 8, lid 1 Wgr), gemeenschappelijk orgaan (artikel 8, lid 2 Wgr) of bedrijfsvoeringsorganisatie (artikel 8, lid 3 Wgr) wordt ingesteld en waarbij geen taken van de ene deelnemer aan de andere deelnemer worden opgedragen. In dat laatste geval is namelijk sprake van een centrumregeling (artikel 8, lid 4 Wgr). De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen door bestuursorganen (artikel 1, lid 1 Wgr).
- Een bevoegdhedenovereenkomst tussen bestuursorganen is een publiekrechtelijke overeenkomst waarbij die bestuursorganen een bepaald beleidsdoel nastreven, en waarbij voorwerp van de overeenkomst afstemming over een publiekrechtelijke bevoegdheid is. De bevoegdhedenovereenkomst is een alternatief voor een beleidsregel (artikel 1:3, lid 4 Awb). Bij een beleidsregel geeft een bestuursorgaan eenzijdig aan hoe het met zijn bevoegdheden wenst om te gaan, bij een bevoegdhedenovereenkomst wordt door middel van een overeenkomst met de betrokken partij vastgelegd jegens wie een bevoegdheid zal worden toegepast. Een bevoegdhedenovereenkomst wordt ook wel convenant genoemd. Het publiekrecht, zoals de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, is onverkort van toepassing.

- Schematisch betekent dit het volgende:

Figuur 4: Schematische weergave van scenario samenwerkingsovereenkomst

- Wanneer de samenwerking tussen gemeenten ten aanzien van beleidsbepaling wordt gestoeld op een geïnstitutionaliseerd verband op basis van een privaatrechtelijke overeenkomst of een publiekrechtelijk samenwerkingsconvenant zal de governance op het opdrachtgeverschap niet wezenlijk veranderen.
- De gemeenteraden kunnen door de colleges worden betrokken bij het bepalen van de inhoud en de formulering van de samenwerkingsovereenkomst. Verdere betrokkenheid van de raden kan worden vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst, bijvoorbeeld ten aanzien van een periodieke herziening ervan en betrokkenheid bij financiële verplichtingen die uit de overeenkomst voortvloeien (bijvoorbeeld via de begrotingscyclus).
- Wanneer ervoor gekozen zou worden ook de governance op de uitvoering op privaatrechtelijke grondslag te baseren, zal er wel een scherper onderscheid ontstaan in rollen en verantwoordelijkheden.
- De rechtsvorm voor het Inkoopbureau (opdrachtnemer) kan dan een contractuele zijn (projectbureau), of met eigen rechtspersoonlijkheid gepaard gaan (stichting, BV of coöperatie). Feitelijk wordt dan de huidige governance op het GR-bestuur vervangen door toezichthoudende taken (en eventueel een Raad van Toezicht of Raad van Commissarissen) met een statutaire taakverdeling als basis.
- Het Inkoopbureau maakt in de uitvoering naar derden gebruik van volmachten van de individuele gemeenten.

Rol en verantwoordelijkheden gemeenteraden

- Stellen kaders vast voor het gezamenlijk uitoefenen van beleidsbepalende bevoegdheden ten aanzien van gezamenlijk in te kopen jeugdhulp.
- Rol en verantwoordelijkheden ten aanzien van de beleidsuitvoering wijzigen niet.

•

Rol en verantwoordelijkheden colleges

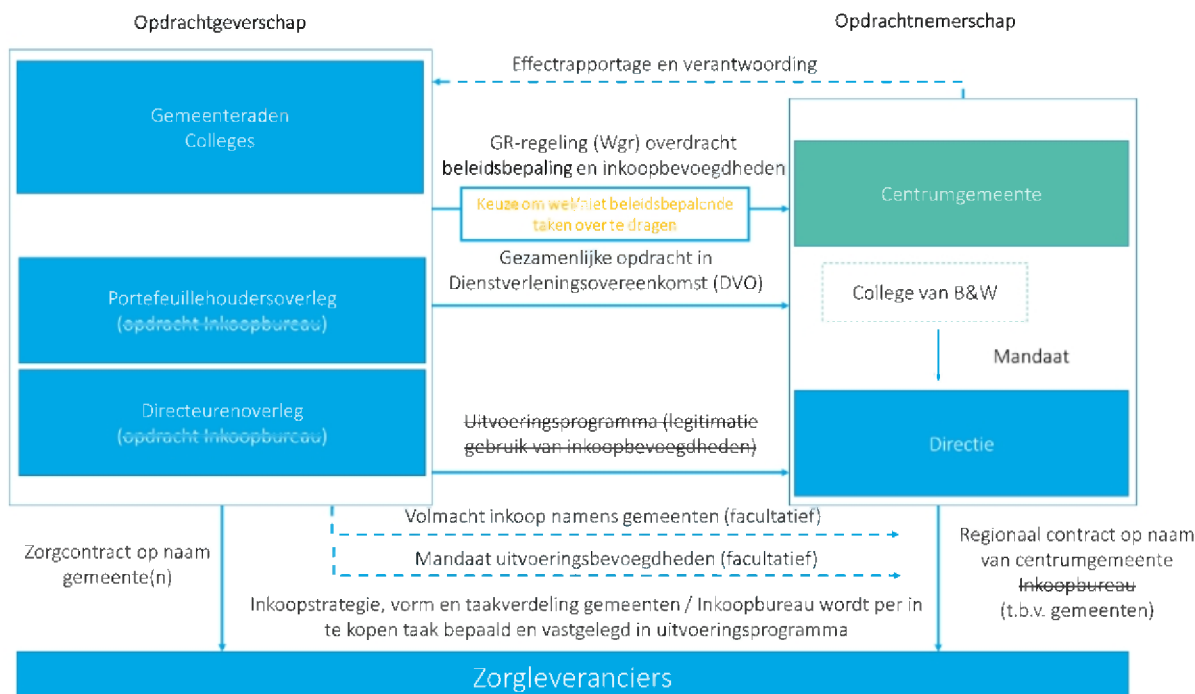
- Geven uitvoering aan de in de samenwerkingsovereenkomst gemaakte afspraken ten aanzien van de beleidsbepaling.
- Rol en verantwoordelijkheden ten aanzien van de beleidsuitvoering wijzigen niet.

5.3 Scenario 3: Centrumregeling (centrumgemeente)

- Onder een enkelvoudige centrumregeling wordt verstaan een gemeenschappelijke regeling waarbij één gemeente als centrumgemeente is aangewezen (artikel 8, lid 4 Wgr). Dit is de traditionele vorm van de centrumregeling: één gemeente voert de in de gemeenschappelijke regeling opgenomen taken uit voor de andere deelnemers. De enkelvoudige centrumregeling is een publiekrechtelijke overeenkomst.
- De Wgr bevat anders dan het bepaalde in artikel 8, lid 4 geen regels voor de inrichting van de centrumregeling. Bij een centrumregeling is het vooral van belang om te bepalen welke deelnemer de centrumgemeente wordt en welke taken worden overgedragen.
- Een centrumregeling kan worden aangegaan zowel ten aanzien van de beleidsbepaling/ opdrachtgeversrol, de bedrijfsvoering als ten aanzien van de (beleids)uitvoering/ opdrachtnemersrol.
- In dit scenario is gekozen om de volledige overdracht van taken (beleidsbepaling, bedrijfsvoering en uitvoeringstaken) te verkennen. Immers, wanneer enkel uitvoeringstaken worden overgedragen biedt scenario 1 (gastheer) een gelijkwaardig, maar eenvoudiger alternatief.

- Schematisch betekent dit het volgende:

Figuur 5: Schematische weergave van scenario centrumgemeente

- Wanneer de huidige GR BVO wordt omgebouwd naar een GR Centrumregeling neemt de te benoemen centrumgemeente de volledige uitvoeringsverantwoordelijkheid over (inclusief budgettering), van het huidige GR-bestuur. Deze wordt door de overige gemeenten gemandateerd aan de centrumgemeente.
- In de centrumregeling kunnen de huidige afspraken over de beleidsbepalende rol van het BOJ eveneens worden vastgelegd (zie in het plaatje de keuze beleidsbepalende taken over te dragen). Het college van de centrumgemeente stelt in dat geval het uitvoeringsprogramma vast op voorstel van het BOJ (inclusief afspraken over het daarbij behorende uitvoeringsbudget). Er is dan geen GR-orgaan meer dat langs de verantwoordingslijnen van de Wgr werkt.
- De governance verloopt per gemeente geheel volgens de gebruikelijke lijnen: wethouder (lid BOJ) naar college naar raad. Alleen binnen de centrumgemeente bestaat daarnaast een governancevraagstuk op de kwaliteit van de uitvoerende taken van de inkoopfunctie. Daarvoor is uitsluitend de centrumgemeente verantwoordelijk (inclusief de gemaakte afspraken over het benodigde uitvoeringsbudget). De centrumgemeente maakt in de uitvoering naar derden gebruik van haar eigen naam en rechtspersoonlijkheid (waar nodig als penvoerder van een contractueel inkoop Samenwerkingsverband van deelnemende gemeenten).
- De gemeenteraden kunnen door de colleges worden betrokken bij het bepalen van de inhoud en de formulering van de centrumregeling. Wanneer deze in werking treedt, worden de daarin vastgelegde bevoegdheden gemandateerd aan de centrumgemeente en heeft de raad van de mandaterende gemeente geen invloed meer op de uitoefening ervan. Wanneer gemeenten het niet eens zijn met de wijze van

uitoefening van de gemandateerde bevoegdheden door de centrumgemeente, kunnen zij altijd de mandatering intrekken en weer zelf de bevoegdheden gaan uitoefenen.

- Een centrumgemeente kan in haar bijdrage aan de beleidsbepalende samenwerking bij de totstandkoming van het uitvoeringsprogramma haar belang als uitvoerder ongeremd laten meewegen.

Rol en verantwoordelijkheden gemeenteraden

- Dragen de beleidsbepalende en uitvoerende bevoegdheden ten aanzien van gezamenlijk in te kopen jeugdhulp over aan de centrumgemeente.
- Sturing hierop is mogelijk door het (periodiek) herzien van het mandaat aan de centrumgemeente of het intrekken van dit mandaat (waarna de bevoegdheden weer zelf kunnen worden uitgeoefend).

•

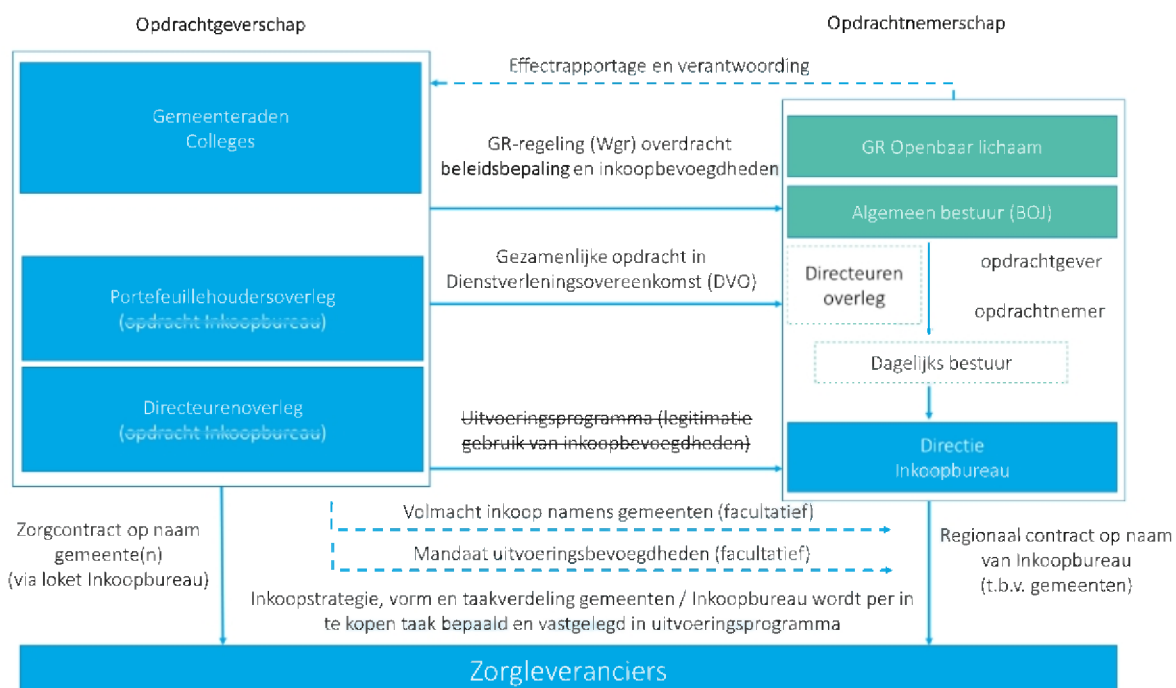
Rol en verantwoordelijkheden colleges

- Houden toezicht op de uitoefening van de aan de centrumgemeente overgedragen bevoegdheden.

5.4 Scenario 4: GR Openbaar lichaam (inclusief beleidsbepaling)

- Een GR openbaar lichaam kan worden aangegaan wanneer het de wens is zowel de beleidsbepaling als de beleidsuitvoering onder te brengen in een gemeenschappelijke regeling (artikel 8, lid 1 Wgr).
- Bij de uitwerking van de inrichting van de GR openbaar lichaam dienen de deelnemers een aanzienlijk aantal keuzes te maken. De Wgr bevat hiertoe overigens ook een aanzienlijk aantal specifieke (en dwingende) regels. Het bestuur van een GR openbaar lichaam dient te bestaan uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter (artikel 12, lid 1 Wgr). Daarnaast kunnen ook adviescommissies (artikel 24 Wgr) of bestuurscommissies (artikel 25 Wgr) in het leven worden geroepen.
- Hieronder wordt het scenario beschreven waarin beleidsbepalende, bedrijfsvoerings- en uitvoeringstaken worden overgeheveld naar een openbaar lichaam.
- Schematisch betekent dit het volgende:

Figuur 6: Schematische weergave van scenario openbaar lichaam

- In de praktijk dragen deelnemers aan een GR openbaar lichaam vaak taken op in de vorm van een cafeteria-model. Dat wil zeggen dat niet alle deelnemers dezelfde taken afnemen van het openbaar lichaam. Wel moet er een bepaald basispakket overeen worden gekomen dat door alle deelnemers wordt afgenomen, anders is geen sprake van gemeenschappelijke bepaalde belangen (zie artikel 1 Wgr).
- Het bestuur van de GR openbaar lichaam moet zijn bevoegdheden in principe via delegatie of mandaat verkrijgen. Artikel 30, lid 1 Wgr geeft de deelnemers aan een GR de mogelijkheid om hun bevoegdheden van regeling en bestuur over te dragen aan het bestuur van een GR openbaar lichaam. Daarbij moet worden opgemerkt dat slechts deelnemers bevoegdheden kunnen overdragen. De raad kan dus geen collegebevoegdheden overdragen en vice versa. De over te dragen bevoegdheden moeten ook altijd binnen het belang van de gemeenschappelijke regeling vallen en gelden alleen voor het in de gemeenschappelijke regeling opgenomen gebied (artikel 30, lid 1 Wgr).
- De rol van het BOJ zal worden overgenomen door het AB van de GR. Het DO zal in de vorm van een voorbereidingscommissie dezelfde rol als in de huidige situatie kunnen blijven spelen in de beleidsbepaling.
- De governance op beleidsbepalende besluiten zal dan volgens de verantwoordingslijnen van de Wgr verlopen. Formeel vermindert daardoor de invloed van het eigen college en de eigen raad van de deelnemende gemeenten. Immers, raden sturen niet meer rechtstreeks op beleidsbepaling en –uitvoering, maar getrapt via het algemeen bestuur van de GR openbaar lichaam.

Rol en verantwoordelijkheden gemeenteraden

- Dragen kaderstellende bevoegdheden ten aanzien van gezamenlijk in te kopen jeugdhulp over aan de GR openbaar lichaam.
- Sturing op deze bevoegdheden vindt getrapt plaats via een DVO tussen gemeenten en GR.

Rol en verantwoordelijkheden colleges

- Dragen de beleidsbepalende en uitvoerende bevoegdheden ten aanzien van gezamenlijk in te kopen jeugdhulp over aan de GR openbaar lichaam.
- Het bestuurlijk opdrachtgeverschap wordt gebord in het AB van de GR openbaar lichaam.

6 Afweging

6.1 Afwegingskader

Uitgaande van de vastgestelde inkoopstrategie 2020-2024 ('structure follows strategy') en gebaseerd op de ten aanzien van de H10-samenwerking vastgestelde verbeterpunten (zie hoofdstuk 3) zijn we gekomen tot de volgende afwegingscriteria:

Afwegingscriteria	Toelichting
Ten aanzien van de netwerksamenwerking en het gezamenlijk opdrachtgeverschap	
Borgen regionaal belang	Zowel de regionale belangen als de individuele belangen van gemeenten moeten worden gewaarborgd.
Zeggenschap/ democratische legitimiteit	De democratische legitimatie moet geborgd zijn, zodat de gemeenteraad haar controlerende, budgetterende en kader stellende (verordenende) taak kan uitvoeren.
Slagkracht in de besluitvorming, met minimale bestuurlijke drukte	Ten aanzien van beleidsbepaling is een efficiënte en doelmatige overleg- en besluitvormingsstructuur nodig, die ervoor zorgt dat bestuurlijke drukte wordt geminimaliseerd.
Ruimte en flexibiliteit binnen de samenwerking	De samenwerkingsvorm moet voldoende ruimte bieden aan wisselende samenstellingen van gemeenten die besluiten op bepaalde onderdelen samen te werken.
Ten aanzien van de gezamenlijke uitvoeringstaken	
Efficiënte uitvoering en slagvaardigheid	Ten aanzien van beleidsuitvoering moet efficiënt en marktgericht geopereerd kunnen worden (operational excellence).
Rechtspersoonlijkheid	De samenwerking moet een zelfstandige publiekrechtelijke vorm hebben om indien gewenst regionale contracten af te kunnen sluiten
Minimale kwetsbaarheid t.a.v. bedrijfsvoering	Kwetsbaarheden in de uitvoeringsorganisatie (onder meer personeel, advies en ICT infrastructuur) moeten worden geminimaliseerd.

6.2 Weging

Op basis van het afwegingskader kan een onderbouwd oordeel worden gegeven over de te verwachten effecten op de verbeterpunten van elk van de voorgestelde vormen van samenwerking. Het is belangrijk om daarbij in het achterhoofd te houden dat de diverse oplossingsrichtingen van verschillende aard en orde zijn. De huidige GR-BVO ziet alleen op de uitvoering van de inkoop, voor de beleidsbepaling ten aanzien van de inkoop is er de netwerksamenwerking. De verkende alternatieve scenario's raken soms alleen de beleidssamenwerking, soms alleen de uitvoeringstaken (en dan zal daarnaast dus nog een oplossing moeten worden ingeregeld voor de beleidsbepaling) en in enkele gevallen zowel de beleidsbepaling als de uitvoeringstaken.

In onderstaande tabellen is ten aanzien van de beleidssamenwerking, respectievelijk ten aanzien van de uitvoeringstaken aangegeven wat de effecten zullen zijn van de verschillende onderzochte scenario's:

<u>Specifiek ten aanzien van beleidsbepaling en gezamenlijk opdrachtgeverschap</u>				
Scenario's	1	2	3	4
	Gastheer-construct	Samenwerkings OVK/ convenant	Centrum-regeling	Openbaar lichaam
Borgen regionaal belang		++	--	++
Zeggenschap/ democratische legitimiteit		++	--	++
Slagkracht in de besluitvorming, met minimale bestuurlijke drukte		+/-	++	--
Ruimte en flexibiliteit binnen de samenwerking		+/-	+/-	-

<u>Specifiek ten aanzien van uitvoeringstaken</u>				
Scenario's	1	2	3	4
	Gastheer-construct	Samenwerkings OVK/ convenant	Centrum-regeling	Openbaar lichaam
Efficiënte uitvoering en slagvaardigheid	++		+	--
Rechtspersoonlijkheid	√		√	√
Minimale kwetsbaarheid t.a.v. bedrijfsvoering	+		++	--

Huidige situatie

Sterke kanten van de bestaande combinatie van een GR-Bedrijfsvoeringsorganisatie voor de uitvoering in combinatie met een netwerksamenwerking voor de beleidsbepaling, zijn met name zichtbaar ten aanzien van de uitvoeringstaken, zoals het dienaangaande borgen van het regionaal belang, de zeggenschap van de raden, een evenwichtige belangenafweging tussen gemeenten, geringe bestuurlijke drukte, robuustheid en slagvaardigheid. Zwakke kanten zitten vooral aan de beleidsbepalende kant: een (weinig geformaliseerde) netwerksamenwerking is vrijblijvend en geeft veel *lokale* ruimte voor het opstellen van

beleid, maar scoort lager op het borgen van het *regionale* belang, de zeggenschap van de raden (minder helderheid t.a.v. zeggenschap en besluitbesluitvormingslijnen), efficiënte gezamenlijke besluitvorming en kan door 'weinig vastgelegde spelregels' zorgen voor bestuurlijke drukte, waarbij alles met iedereen wordt besproken en bevoegdheden onduidelijk zijn.

Scenario 1: gastheerconstruct

Een gastheerconstruct scoort ten aanzien van de uitvoeringsaspecten nagenoeg gelijk met de bestaande GR-BVO, het is de variant die dicht tegen de huidige governancestructuur aanligt. De verwachting is dat borging van het regionaal belang mogelijk wel iets lastiger is, omdat de aansturing van de uitvoering vanuit het GR-bestuur niet meer rechtstreeks naar het zelfstandige Inkoopbureau gaat, maar getrapt via een DVO naar de gastheer. Dit kan worden verholpen door de juiste afspraken te maken over de aansturing. De kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering kan worden gereduceerd, omdat de inkoopfunctie kan worden ingebed binnen een robuuste gemeentelijke organisatie. Dit kan op diverse manieren: door het overnemen van het werkgeverschap van de GR, het (in plaats van de flexibele schil) leveren van incidentele (advies)diensten aan de inkoopfunctie, het voorzien in structurele behoeften van de inkoopfunctie (bijvoorbeeld huisvesting of IT-ondersteuning), of een combinatie van de genoemde elementen. Op dit punt scoort het scenario daarom positief ten opzichte van de huidige organisatie die als een zelfstandig bureau relatief klein is en zelf haar infrastructuur optuigt. Nadeel in dit scenario (en overigens ook in het scenario centrumgemeente) is dat er minder flexibiliteit is, de zelfstandigheid afneemt en dat het mogelijk lastiger wordt om het regionale belang te borgen bij medewerkers (loyaliteitsproblematiek).

Ten aanzien van de beleidsbepaling en het gezamenlijk opdrachtgeverschap verandert er met een gastheerconstruct niets ten opzichte van de huidige situatie. Die kan separaat worden vormgegeven via de bestaande netwerksamenwerking, of bijvoorbeeld een samenwerkingsovereenkomst- of convenant.

Scenario 2: samenwerkingsovereenkomst/-convenant

Door middel van een privaatrechtelijke samenwerkingsovereenkomst of een publiekrechtelijk samenwerkingsconvenant ('regeling zonder meer') kan primair de beleidsbepaling worden vormgegeven, in aanvulling op een construct dat zich richt op de uitvoering. Beiden varianten zijn minder vrijblijvend dan de huidige netwerksamenwerking. De verwachting is daarom dat zij het regionaal belang beter zullen borgen en de mate van zeggenschap verbeteren. In de overeenkomst kunnen afspraken worden geformaliseerd over het behartigen van de onderlinge belangen, over het besluitvormingsproces en het delen van inhoudelijke informatie (risico's, dilemma's en alternatieve oplossingen voor problemen). Dit leidt ertoe dat er een evenwichtigere afweging van belangen kan plaatsvinden.

Het is ook mogelijk de uitvoering privaatrechtelijk vorm te geven via een stichting, coöperatie of vennootschap. Een alternatief dat bij oprichting van de bestaande GR uitgebreid onderzocht is, maar weinig voordelen biedt t.a.v. de huidige organisatie. Een belangrijk nadeel is dat het niet de publiekrechtelijk waarborgen kent uit de Wet gemeenschappelijke regelingen en dat zeggenschaps- en verantwoordingslijnen separaat

geregeld moeten worden. Bijkomend lijkt het geen voordelen te bieden omdat niet te verwachten is dat de aansturing van en het toezicht op een dergelijk construct (via een Raad van Commissarissen, Raad van Toezicht of vergadering van aandeelhouders) efficiënter zal zijn, of zal leiden tot minder bestuurlijke drukte dan het publiekrechtelijk alternatief waar nu voor is gekozen. Het geniet bovendien op grond van de Gemeentewet de voorkeur om de publiekrechtelijke weg te volgen als die een vergelijkbaar resultaat oplevert.¹⁰

Scenario 3: centrumregeling

In een centrumregeling worden beleid en uitvoering door de deelnemende gemeenten gemandateerd aan een centrumgemeente. Voordeel hiervan is dat het een simpele structuur kent en het personeel in dienst kan treden/ of blijven bij een gemeente. Groot nadeel is dat de raden en colleges op afstand worden gezet. Er is feitelijk een gemeente met meer 'macht', bijvoorbeeld als het gaat over de begroting en jaarrekening. Deze bevoegdheid zal uiteindelijk altijd bij de centrumgemeente liggen ook al wordt hierbij een 'advies' gevraagd aan de andere gemeenten. Een centrumgemeente kan in haar bijdrage aan de beleidsbepalende samenwerking bij de totstandkoming van het uitvoeringsprogramma haar belang als uitvoerder ongeremd laten meewegen. Doordat ten aanzien van beleidsvoorbereidende taken de samenwerkingspartners daarmee op afstand komen te staan, is het borgen van regionaal belang in deze variant lastig. Ook de zeggenschap scoort lager, omdat de directe bestuurlijke betrokkenheid van andere deelnemende gemeenten minder is. Hetzelfde geldt ten aanzien van de evenwichtige afweging van belangen. Gezien de complexiteit van de beleidsbepalende taken en de vraag naar grip vanuit gemeenten is het dus de vraag of een centrumregeling zich hier goed voor leent.

Scenario 4: openbaar lichaam

Een openbaar lichaam is minder vrijblijvend dan het huidige construct en biedt vanuit een regionaal belang meer mogelijkheden om gezamenlijk het beleid te bepalen. Ook scoort het goed op zeggenschap en legitimiteit, omdat deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd in het bestuur met duidelijke verantwoordingslijnen naar de gemeentelijke bestuursorganen. Ten aanzien van efficiency geldt echter dat scheiding tussen beleidsbepalende en beleidsuitvoerende taken deze positief beïnvloedt en een lichtere en simpele vorm van besluitvorming beter is: een openbaar lichaam scoort daarom lager op dit criterium. Ook kent een openbaar lichaam veel bestuurlijke drukte en staat het niet bekend als slagvaardig op de uitvoering.

Concluderend

Geen van de onderzochte governancevarianten biedt ten opzichte van de huidige structuur een 'one size fits all' oplossing of verbetering voor de geconstateerde verbeterpunten. De nadelen van de 'zwaardere' samenwerkingsvormen centrumregeling en een openbaar lichaam wegen niet op tegen de mogelijke voordelen. Een centrumregeling zal de grip op de samenwerking juist doen afnemen doordat de samenwerking verder op afstand geplaatst wordt en leidt mogelijk tot het gevoel dat een van de gemeenten een uitzonderingspositie geniet. Een openbaar lichaam werkt een toename van de bestuurlijke drukte in de hand en compliceert de uitvoering ten opzichte van de huidige governance.

¹⁰ Artikel 160, lid 2 Gemeentewet

De 'lichtere' varianten gastheerconstruct en samenwerkingsovereenkomst bieden op een aantal onderdelen wel aanknopingspunten voor verbetering (ondanks dat dit ook binnen de huidige structuur in te bedden is). Zo is de verwachting dat een minder vrijblijvende structuur voor beleidsbepaling en opdrachtgeverschap de besluitvorming en evenwichtigheid tussen partners ten goede komt. Een gastheerconstruct met een van de gemeenten op basis van een DVO (tussen GR en gastheergemeente) kan de gesignaleerde kwetsbaarheden in o.a. bedrijfsvoering reduceren.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusie: 'Geen revolutie, maar renovatie'

Gezien de afwegingen kunnen we concluderen dat de onderzochte governancevarianten ten opzichte van de huidige structuur geen *'one size fits all'* oplossing of verbetering bieden voor de geconstateerde verbeterpunten.

De huidige governancestructuur is gericht op slagvaardigheid en efficiency in de uitvoering en biedt veel flexibiliteit en ruimte om binnen het bestaande instrumentarium de gewenste aanpassingen ten aanzien van beleidsbepaling en de invulling van gezamenlijk opdrachtgeverschap te regelen.

Onderwerpen voor samenwerkingsovereenkomst:

- Beoogd resultaat van afstemming van inkoopbeleid
- Reikwijdte en duur van de afstemmingsverplichting
- Informatieverplichtingen over voornemens tot wijziging van beleid
- Werkwijze van afstemming in ambtelijke voorbereiding
- Werkwijze van afstemming in bestuurlijke afweging en besluitvorming
- Ondersteuning van Inkoopbureau in afstemming ambtelijke voorbereiding
- Advisering door expertteam over voorstellen in bestuurlijke afweging en besluitvorming
- Interventiemenu om afwegingsproces vlot te trekken bij uitblijven breed bestuurlijk draagvlak
- Begroting en verdeelsleutel kosten van organisatie van afstemming
- Maatregelen tot nakoming van afstemmingsverplichtingen
- Verlenging van afstemmingsverplichtingen
- Wijziging van samenwerkingsovereenkomst
- Tussentijdse beëindigen van samenwerkingsovereenkomst
- Opzegtermijn en verplichtingen na beëindiging samenwerkingsovereenkomst

Wij adviseren daarom niet te kiezen voor het omzetten van de huidige structuur naar de onderzochte varianten openbaar lichaam of centrumregeling, maar de bestaande GR-BVO als juridische basis voor uitvoering te handhaven, en daarbij vast te houden aan de scheiding van beleidsbepaling en beleidsuitvoering.

Een aantal essentiële punten voor het functioneren van de governance vereisen wél onderhoud of aanpassing, waarbij wijzigingen in governance in meer of minder mate te overwegen zijn. Zo biedt de huidige netwerksamenwerking te weinig structuur aan de besluitvoorbereiding ten aanzien van de inhoud van inkoopopdrachten en te veel vrijblijvendheid om efficiënt te functioneren. Daarnaast constateren we een aantal kwetsbaarheden die verdere professionalisering van het gezamenlijke uitvoeringsbureau in de weg staan.

7.2 Advies

1. *Formaliseer de netwerksamenwerking rondom beleidsbepaling en het gezamenlijk opdrachtgeverschap: Dit kan door het (grondig) herzien van de DVO-inkoopsamenwerking H10 of het formaliseren van afspraken in een samenwerkingsovereenkomst (regeling zonder meer), met daarin aandacht voor de werkwijze rondom totstandkoming en besluitvorming van gezamenlijk beleid in een multidisciplinair team.*

Om de aansturings- en verantwoordingslijnen te verbeteren adviseren wij afspraken en werkwijzen rondom gezamenlijke besluitvorming strikter vast te leggen. Dit kan door het aanpassen van de DVO, maar kan ook door het aangaan van een

samenwerkingsovereenkomst specifiek gericht op de beleidsbepaling en het gezamenlijk opdrachtgeverschap.

Omdat uit de verbeterpunten het functioneren van voorbereidings- en besluitvormingsprocedures naar voren komt, specifiek bij beleidsbepaling, zou het formaliseren van de beleidsbepaling hand in hand kunnen gaan met het komen tot een gestructureerde werkwijze en een vast proces, waarlangs jaarlijks het uitvoeringsprogramma opnieuw inhoud wordt gegeven. Een structuur en werkwijze¹¹ (vastgelegd in een overeenkomst) maakt het mogelijk om kennis en expertise op te bouwen aan de opdrachtgeverskant, verantwoordelijkheid te pakken en verantwoording richting afzonderlijke gemeenten af te leggen en om de aandacht te verplaatsen van governance naar sturing op doelen en kaders (kwaliteit en financiën).

Dit betekent voor de gemeenteraden:

- Ten aanzien van beleidsbepaling voor het lokale jeugddomein verandert er niets.
- Jaarlijks in de reguliere gemeentelijke begrotingscyclus bepalen van de beleidswensen ten aanzien de gezamenlijk in te kopen jeugdzorg.
- Geïnformeerd worden of het wel of niet besluiten tot het aangaan van een formele samenwerkingsovereenkomst, voorzover deze ziet op de beleidsbepaling ten aanzien van de gemeenschappelijk in te kopen jeugdzorg.
- En/of geïnformeerd worden over het herzien van de bestaande DVO H10-inkoop samenwerking voorzover deze ziet op de beleidsbepaling ten aanzien van de gemeenschappelijk in te kopen jeugdzorg.

Dit betekent voor de colleges:

- In BOJ-verband voorbereiden en aangaan van een samenwerkingsovereenkomst, danwel grondig herzien van de bestaande DVO H10-inkoop samenwerking, zodat afspraken rondom beleidsbepaling en gezamenlijk opdrachtgeverschap minder vrijblijvend worden vastgelegd.
- Informeren Gemeenteraden.
- Jaarlijks in BOJ-verband evalueren van de samenwerkingsovereenkomst of DVO.

2. Breng ondersteunende taken, zoals het werkgeverschap van het personeel van het Inkoopbureau onder bij een gemeente: Het beleggen van het werkgeverschap bij een gemeente op basis van een Dienstverleningsovereenkomst zorgt ervoor dat medewerkers meer ontwikkelperspectief wordt geboden, de huidige externe inhuur in omvang en kosten kan worden teruggedrongen en kennis en kunde geborgd worden. Een andere mogelijkheid is verder te investeren in het professionaliseren van het Inkoopbureau, zodat deze de omslag kan maken om medewerkers in vaste dienst te nemen en perspectief te bieden.

Ten aanzien van de sturing op de kwaliteit van de uitvoering is een aantal kwetsbaarheden en risico's gesignaleerd, welke kunnen worden gereduceerd in een gastheerconstruct. Zo zijn de kosten van het Inkoopbureau door het grote percentage ingehuurd externe medewerkers relatief hoog en is het Inkoopbureau hierdoor tevens kwetsbaar voor wat betreft het opbouwen en behouden van essentiële kennis en ervaring van de werkprocessen. Ook blijkt de flexibele schil niet goed te functioneren (dit betreft de afspraak dat het Inkoopbureau voor specifieke kennis die incidenteel nodig is - bijvoorbeeld op het gebied van privacy, inkoopprocessen of business intelligence- een beroep kan doen op de H10-gemeenten.

¹¹ Zie ook de aanbeveling te komen tot introductie van een multidisciplinair expertteam

Deze kwetsbaarheden kunnen in principe binnen de huidige governance worden opgelost, maar kunnen ook baat hebben bij het dichterbij of zelfs in een gemeentelijke organisatie

Dit betekent voor de gemeenteraden:

- Geen verandering t.o.v. de huidige situatie.

•

Dit betekent voor de colleges:

- In BOJ-verband vaststellen van de kaders waarbinnen het GR-bestuur een DVO (Inkoopbureau – gastheergemeente) kan afsluiten met een gastheergemeente.
- In BOJ-verband samen met het GR-bestuur jaarlijks evalueren van de DVO (Inkoopbureau - gastheergemeente).

onderbrengen ervan. In het afwegingskader betreft dit het criterium ‘minimale kwetsbaarheden’.

3. *Investeer in samenspel opdrachtgever – opdrachtnemer door werkafspraken te maken: Introduceer een vastomlijnde (minder vrijblijvende) werkwijze (of PDCA-cyclus) tussen opdrachtgever en opdrachtnemer om jaarlijks in wisselwerking een solide uitvoerbaar uitvoeringsprogramma op te stellen, dat kan worden doorontwikkeld, passend bij doelstellingen waarop door middel van KPI's gestuurd wordt.*

Een juiste toepassing van sturingsinstrumentarium is essentieel voor een goede samenwerking tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Door het structureel uitvoeren van een jaarlijkse planningscyclus kan worden gestuurd op de beleidsuitvoering. In dit kader moeten de DVO en het uitvoeringsprogramma jaarlijks worden herzien tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Deze jaarlijkse planningscyclus kan ook worden gebruikt om de raden te informeren en te betrekken (en gaat dus over meer dan alleen cijfers).

Dit betekent voor de gemeenteraden:

- Geïnformeerd worden over jaarlijks in de reguliere gemeentelijke begrotingscyclus.

•

Dit betekent voor de colleges:

- Jaarlijks in BOJ-verband evalueren en eventueel herzien van de DVO met het GR-bestuur: vastleggen van de inkoopwensen voor de komende periode.
- Jaarlijks in BOJ-verband toezien op het opstellen van het uitvoeringsprogramma tussen GR-bestuur en de directie van het Inkoopbureau en de realisatie daarvan.

7.3 Aanbevelingen

Naast deze adviezen zijn er aanbevelingen die in het kader van een brede ontwikkelagenda genomen kunnen worden waar alle deelnemende gemeenten baat bij hebben. Deze maatregelen staan los van de onderzochte varianten.

Verbetermaatregelen	Draagt bij aan
Verduidelijk het 'waarom' achter de samenwerking en verhelder de lokale ruimte die gemeenten hebben binnen de samenwerking.	Functies en doelstellingen samenwerking
Heroverweeg periodiek de gezamenlijke taken en de gezamenlijk in te kopen jeugdhulp: de samenwerking is een aantal jaren geleden gestart met de intentie op termijn gespecialiseerde vormen van jeugdhulp in te kopen.	Bevoegdheden en verantwoordelijkheden helder en doelmatig verdelen Jaarlijkse invulling inkoopopdrachten / uitvoeringstaken
Pas de naam van het Inkoopbureau aan: cruciaal bij het laten functioneren van de governance is het gebruik van de juiste terminologie. De meerwaarde van de samenwerking ligt op uitvoering van de beleidsarme taken zoals declaratieprocessen, gezamenlijk informatiemanagement en het uitvoeren van contractmanagement. Het woord 'inkoop' past in die zin niet meer bij het brede takenpakket en roept een verkeerd beeld op ¹² .	Besluitvormingsprocedures helder en doelmatig
Structureer en versimpel de overlegstructuur door een multidisciplinair expertteam te introduceren in plaats van losse ambtelijke voorbereiding overleggen. Dit multidisciplinair expertteam moet het regionaal belang dienen en kan ondersteunen om de voorbereidings- en besluitvormingsprocedure op een hoger niveau te brengen en te coördineren. Een onafhankelijk voorzitter die oplossingsgericht is, kritisch kan zijn en het regionaal belang dient is een pré.	Taken met betrekking tot het monitoren van prestaties helder en doelmatig
Verduidelijk werkwijze binnen opdrachtgeverskring, zodat helder is wat de werkagenda is, welke ambtelijke en bestuurlijke besluiten worden genomen	Vorbereiding besluitvorming probleemoplossende mechanismen en escalatieprocedures

¹² Te denken valt aan 'Serviceorganisatie jeugdhulp H10', 'Uitvoeringsorganisatie Jeugdhulp H10'.

Galan Groep

Rutgers van Rozenburglaan 2
3744 MC Baarn

T +31 (0)35 694 80 00

E office@galangroep.nl

www.galangroep.nl

Galan Groep

Motie spreading AED's over Westland

De Raad van de Gemeente Westland in vergadering bijeen op 24 september 2019;

Overwegende:

De AED's zijn steeds verder in opgang in Westland en vele buurten en bedrijven hebben zich al voorzien van een AED. Toch is Westland nog niet geheel "bedekt" met AED's. Gezien de vergrijzing van de bevolking lijkt dat wel nuttig en vaak levensreddend.

Verzoekt het College:

De wethouder duidelijk in beeld te laten brengen waar AED's zich in Westland bevinden en waar er nog zogenaamd open plekken zijn en met een plan te komen hoe deze open plekken zullen worden opgevuld en eventueel de plaatsing ofwel zelf te verzorgen daar waar geen ander initiatief te verwachten valt ofwel een en ander verder te faciliteren.

Gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van Westland Verstandig,
Peter Duijsens

Motie

De Raad van de Gemeente Westland in vergadering bijeen op 24 september 2019;

Overwegende:

Al weer geruime tijd geleden heeft het College de Raad geïnformeerd over mogelijke aankoop door één van de corporaties van de Vestiawoningen. Inmiddels is gebleken dat Vestia te hoog in prijs zit en dus niet tot afspraken kan komen met de woningcorporaties. Dit geldt niet alleen in Westland, maar ook in andere gemeenten om ons heen. De sociale woningvoorraad van Vestia in Westland moet veilig gesteld worden wil niet nog een veel slechtere situatie op het vlak van sociale huurwoningen in Westland ontstaan.

De indruk bestaat dat Vestia vanwege de geldproblemen ook steeds meer sociale huurwoningen naar de vrije huursector overhevelt. In het Financieel Dagblad van 9 september jl. wordt dat ook bevestigd en wordt aangegeven dat "maandelijks zo'n acht sociale huurwoningen verloren gaan".

Ook wordt door Vestia-huurders van Westland veel erover geklaagd dat er niet geïnvesteerd wordt in onderhoud en renovatie.

Vestia moet volgens de berichten een hoge prijs voor de woningen krijgen, want zij moet voor het vervroegd aflossen van leningen een hoge boeterente betalen. Ook de inmiddels door de Minister benoemde Hamit Karakus komt tot de conclusie dat verkoop de beste oplossing is. Karakus stelt onder meer voor overdrachtsbelasting te schrappen. Of dat voldoende is, is de vraag. Wat Westland Verstandig betreft dient de gemeente zelf actief te worden en een gemeentelijk woningbedrijf zou dan de beste oplossing zijn.

Verzoekt het College:

- Werk te maken van overname van het sociale huurwoningbestand van Vestia.
- Voorts de wethouder op te dragen een berekening te maken wat de gevolgen zijn als de gemeente zelf tracht de sociale woningen te verwerven en wat dan de positie wordt ten opzichte van de huidige situatie ten opzichte van de corporaties.

- Een en ander ten behoeve van de Raad goed in beeld te brengen uiterlijk op 31 december a.s. zodat het College en de Raad gezamenlijk tot een goed besluit kunnen komen.

Gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van Westland Verstandig,
Peter Duijsens

Memo

AAN : Gemeenteraad
VAN : wethouder B.P.M. van der Stee namens college van burgemeester en wethouders
DATUM : 18 september 2019
BETREFT : Beantwoording artikel 42 vragen van de fractie Gemeentebelang Westland inzake 'méér vaart maken met woningen met speedzoekers'

Op 27 februari, 7 augustus en 24 augustus 2019 hebben wij schriftelijke vragen ontvangen van de fractie GBW inzake 'meer vaart maken met woningen voor speedzoekers'. Ingevolge artikel 42 van het Reglement van orde informeren wij u als volgt. Hiermee beantwoorden wij de vragen gesteld door de fractie GBW in de genoemde drie brieven.

Vraag 1

Wat is de (in)directe aanleiding dat uw college mbt een aanpak van het dossier Flexwoningen nu zo aan het zwalken is; kennelijk van gedachten is veranderd en nu niet langer 'de markt wil uitdagen' maar plotsklaps-zes maanden na uitkomen van de raadsinformatiebrief!-een vacature voor een projectleider Flexwonen heeft opengesteld?

Antwoord 1

Ook bij een "uitgedaagde markt" hebben wij een interne projectleider nodig die processen regisseert en controleert teneinde de flexwoningen te (kunnen) realiseren. Van "zwalken" is derhalve geen sprake.

Vraag 2

En wilt uw college de gemeenteraad op korte termijn de beloofde vervolginformatie geven over de initiatieven mbt het realiseren van Flexwoningen, die inmiddels al zijn gestart en de fasen van ontwikkeling waarin deze verkeren?

Antwoord 2

Zoals eerder aangegeven zijn wij gestart met de locatie Oostduinlaan in 's Gravenzande. Hiertoe hebben wij op 21 maart jl. een informatieavond georganiseerd voor de omwonenden. Tijdens deze avond zijn zij geïnformeerd over dit initiatief en zijn er aandachtspunten geformuleerd bij de uitwerking van de plannen.

Vervolgens hebben wij de plannen verder uitgewerkt. Er is opdracht gegeven tot het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek. Over de resultaten van dit onderzoek zijn wij op donderdag 12 september jl. in gesprek gegaan met de omwonenden.

Vraag 3

Is uw college ook aan de slag gegaan met de suggestie van GBW over de succesvolle wijze waarop de gemeente Purmerend vaart heeft gebracht in het daadwerkelijk realiseren van Flexwoningen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Ja, echter de gemeente Purmerend bekostigt de bouw van de flexwoningen zelf en hanteert een exploitatietermijn van 25 jaar. Wij hebben alleen middelen gereserveerd voor de onrendabele top. Daarnaast is voor ons een exploitatietermijn van maximaal 10 jaar mogelijk, waardoor meer middelen investeren onrendabel is.

Vraag 4

En wilt uw college de gemeenteraad op korte termijn op de hoogte brengen van het resultaat van uw verzoek aan de provincie mbt ondersteuning voor het ontwikkelen van Flexwoning-concepten?

Antwoord 4

Wanneer dit met de raad gedeeld kan worden, doen wij dit direct.

College van Burgemeester en Wethouders
van gemeente Westland

per email

27 februari 2019

**Schriftelijke vragen in het kader van artikel 42 van het Reglement van Orde
gesteld door fractie GemeenteBelang Westland (GBW)
inzake ‘méér vaart maken met woningen voor spoedzoekers’**

Met een raadsinformatiebrief (dd 19 februari 2019) informeert het college van B&W de gemeenteraad over het feit dat een locatie is geselecteerd voor het *snel* realiseren van enkele tientallen flexwoningen met als doel woningzoekenden die *snel* een woning een woning zoeken, maar daarvoor via het reguliere circuit weinig kans maken. Een welkom initiatief!

In de verwachting dat uw college vervolgens óók spoed zou maken met de vervolgstappen worden wij – en ongetwijfeld óók de mensen die nú met spoed op zoek zijn naar onderdak - met de informatie in de brief vervolgens zwaar teleurgesteld. Pas in het tweede kwartaal gaat uw college de gemeenteraad informeren over de vervolgstappen en planning. Uit de brief blijkt tevens dat uw college dan nog niet aan de slag gaat met het realiseren van de flexwoningen, maar allereerst een pilot gaat uitzetten waarbij de markt wordt uitgedaagd een ‘innovatief concept’ te ontwikkelen. Of er nog niet voldoende bewezen concepten flexwoningen zijn.

Het kan géén toeval zijn dat juist deze week Cobouw een artikel publiceert onder de pakkende kop ‘Eigenwijze gemeente is wachten zat: ‘we gaan zelf woningen bouwen’. (Het artikel sluiten wij in bijlage in.). In het artikel wordt verslag gedaan van een succesvolle aanpak waarbij de oplossing van een woningtekort pas écht versneld wordt. De aanpak spreekt ons bijzonder aan door de hands-on filosofie; kan ook zo maar een Westlandse aanpak zijn. Het brengt ons in ieder geval tot de volgende vragen:

- Deelt uw college de opvatting van de fractie van GBW dat inmiddels voldoende bewezen succesvolle concepten voor flexwoningen door de markt worden aangeboden; waardoor het weinig zinvol is een nieuwe pilot uit te zetten voor het ontwikkelen van een ‘innovatief concept’ voor flexwoningen? De ambtelijke capaciteit kan toch veel beter ingezet worden?
- Heeft uw college kennis genomen van het artikel ‘Eigenwijze gemeente is wachten zat: ‘we gaan zelf woningen bouwen’?
- Deelt uw college de opvatting van de fractie van GBW dat het ‘na-apen’ van de aanpak van de gemeente Purmerend ook in Westland snelle concrete resultaten zal opleveren, waarmee ook snel adequate oplossingen worden geboden voor spoedzoekers?

College van Burgemeester en Wethouders
van gemeente Westland

per email

7 augustus 2019

**Schriftelijke vragen in het kader van artikel 42 van het Reglement van Orde
gesteld door fractie GemeenteBelang Westland (GBW)
inzake 'méér vaart maken met woningen voor spoedzoekers #2'**

Met een raadsinformatiebrief (dd 19 februari 2019) heeft uw college van B&W de gemeenteraad geïnformeerd over het feit dat een locatie is geselecteerd voor het *snel* realiseren van enkele tientallen flexwoningen met als doel woningzoekenden die *snel* een woning een woning zoeken, maar daarvoor via het reguliere circuit weinig kans maken. Een welkom initiatief!

In de verwachting dat uw college vervolgens óók spoed zou maken met de vervolgstappen werden wij – en ongetwijfeld óók de mensen die nú met spoed op zoek zijn naar onderdak – met de informatie in de brief vervolgens zwaar teleurgesteld. In de brief geeft uw college aan pas in het tweede kwartaal de gemeenteraad verder te informeren over de vervolgstappen en planning.

Naar aanleiding van de raadsinformatiebrief heeft de fractie van GBW met 'artikel 42 vragen' uw college attent gemaakt op de succesvolle aanpak van het college van B&W van de gemeente Purmerend waarbij daadwerkelijk snel flexwoningen zijn en worden gerealiseerd.

Nu is het tweede kwartaal evenwel weer even gepasseerd maar informatie over de vervolgstappen en de planning voor het *snel* realiseren van flexwoningen in Westland is nog niet gegeven. Ook is onze suggestie tot het na-apen van de Purmerendse aanpak in Westland nog niet beantwoord.

Het brengt ons in ieder geval tot de volgende vragen:

- Waarom heeft uw college tot dusverre verzuimd vervolginformatie, zoals was beloofd, te geven over de (on)mogelijkheden van het snel realiseren van flexwoningen in Westland?
- Wat heeft uw college gedaan met de suggestie van GBW dat het 'na-apen' van de aanpak van de gemeente Purmerend ook in Westland snelle concrete resultaten zal opleveren, waarmee ook snel adequate oplossingen worden geboden voor spoedzoekers?

Fractie GBW

André van den Berg

College van Burgemeester en Wethouders
van gemeente Westland

per email

24 augustus 2019

**Schriftelijke vragen in het kader van artikel 42 van het Reglement van Orde
gesteld door fractie GemeenteBelang Westland (GBW)
inzake 'méér vaart maken met woningen voor spoedzoekers #3'**

Met een raadsinformatiebrief (dd 19 februari 2019) heeft uw college van B&W de gemeenteraad geïnformeerd over het feit dat een locatie is geselecteerd voor het *snel* realiseren van enkele tientallen flexwoningen met als doel woningzoekenden die *snel* een woning een woning zoeken, maar daarvoor via het reguliere circuit weinig kans maken. Een welkom initiatief! In de brief geeft uw college aan in het tweede kwartaal de gemeenteraad verder te informeren over de vervolgstappen en planning. Deze belofte ten spijt heeft uw college de raad tot op de dag van vandaag nog géén informatie verstrekt over de vervolgstappen en planning. Evenmin heeft u artikel 42 vragen van onze fractie (inclusief suggesties nav succesvolle aanpak elders) over dit onderwerp beantwoord.

Dat geconstateerd hebbende vinden wij het merkwaardig dat onlangs een wervingsadvertentie voor een 'Projectleider flexwonen' is gepubliceerd waarin wij moeten lezen dat "(...)enkele initiatieven zijn al gestart en bevinden zich in verschillende fasen van ontwikkeling. (...)"

In de raadsinformatiebrief geeft uw college aan dat zij "(...)voor het ontwikkelen van een innovatief concept van flexwonen de markt wil uitdagen (...)" en schrijft u dat u de provincie heeft gevraagd of zij de gemeente Westland kan ondersteunen met menskracht, kennis en/of middelen in het ontwikkelen(...) van flexwoningconcepten". U doet daarbij de belofte dat u de gemeenteraad op de hoogte houdt van de resultaten.

Een en ander brengt ons nu tot de volgende vragen:

- Wat is de (in)directe aanleiding dat uw college mbt een aanpak van het dossier Flexwoningen nu zo aan het zwalken is; kennelijk van gedachten is veranderd en nu niet langer 'de markt wil uitdagen' maar plotsklaps – zes maanden na uitkomen van de raadsinformatiebrief! – een vacature voor een projectleider Flexwonen heeft opengesteld?
- En wilt uw college de gemeenteraad op korte termijn de beloofde vervolginformatie geven over de initiatieven mbt het realiseren van Flexwoningen, die inmiddels al zijn gestart en de fasen van ontwikkeling waarin deze verkeren?

- Is uw college ook aan de slag gegaan met de suggestie van GBW over de succesvolle wijze waarop de gemeente Purmerend vaart heeft gebracht in het daadwerkelijke realiseren van Flexwoningen? Zo nee, waarom niet?
- En wilt uw college de gemeenteraad op korte termijn op de hoogte brengen van het resultaat van uw verzoek aan de provincie mbt ondersteuning voor het ontwikkelen van Flexwoning-concepten?

Fractie GBW | André van den Berg

Het College van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Westland
Postbus 150
2670 AD NAALDWIJK

17 juni 2019

Tel direct : 070 – 3383040
E-mail direct : info@duijzens.net

Betreft: schriftelijke vragen aan het College van Burgemeester en Wethouders in het kader van artikel 42 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Raad 2016 inzake problemen renovatie/onderhoud Burgemeestersbuurt in Honselersdijk met Vestia

Vraag 715 2018-2022

Edelachtbaar College,

Onze fractie wordt benaderd door bewoners van de Burgemeestersbuurt in Honselersdijk.

Op basis van de agenda Woonvisie 2030 zijn tussen de gemeente en Vestia afspraken gemaakt over "beheer en onderhoud" van onder meer de Burgemeestersbuurt Honselersdijk en De Hunselaer.

Op dit moment wordt het zogenaamde beheer en onderhoud aan de Burgemeestersbuurt in Honselersdijk uitgevoerd en dat verloopt niet goed. Niet

alleen is er mogelijkwerijs sprake van niet alleen maar onderhouden en beheren maar van renovatie waarvoor andere spelregels gelden, maar ook worden de werkzaamheden slecht georganiseerd en dus niet goed uitgevoerd. Op dit moment staat de gehele problematiek zelfs in de landelijke media centraal.

De gemeente heeft hierbij een rol omdat zij de prestatieafspraken met Vestia gemaakt heeft en dus moet toezien op een deugdelijke uitvoering van die afspraken. Nu een en ander enigszins uit de hand begint te lopen moet het College optreden.

Daarnaast is er nog blijkbaar een omgevingsvergunningsproblematiek. Vestia heeft ofwel geen ofwel niet de goede omgevingsvergunning aangevraagd waardoor op dit moment het werk is stilgelegd door de gemeente. Dat betekent dat bij een aantal woningen de bestaande dakconstructie is weggehaald zonder dat daarvoor iets in de plaats gekomen is. Zeker gezien het natte weer de afgelopen weken levert dit grote problemen op.

Ook is Vestia volstrekt niet bereikbaar. Één van de bewoners heeft de afgelopen periode 60 keer Vestia telefonisch benaderd en heeft geen enkel inhoudelijk contact daarbij kunnen krijgen. Met andere woorden op dit moment is er chaos en grote onzekerheid bij de bewoners.

Dit leidt tot de volgende vragen en actiepunten:

- Is het College bereid om de woningen die nu al door de aannemer deels "gesloopt" zijn –het betreft dan de dakopbouw- nog begin deze week te laten afmaken zodat de bewoners weer normaal kunnen wonen?
- Waarom heeft het College een bouwstop opgelegd, terwijl toch te verwachten valt dat de omgevingsvergunningen verleend zullen gaan worden?
- Wie is in deze in gebreke gebleven? Vestia die ofwel geen ofwel een niet toereikende aanvraag heeft ingediend ofwel de gemeente die blijkbaar de werkzaamheden heeft laten opstarten zonder dat de benodigde vergunningen er waren?
- Is het College het met de fractie van Westland Verstandig eens dat de prestatieafspraken ertoe leiden dat de gemeente Vestia in deze kan

WESTLANDVERSTANDIG

aanspreken op een deugdelijke nakoming van die afspraken, hetgeen ook betekent dat op een deugdelijke wijze beheer, onderhoud en renovatie plaatsvindt?

- Is de gemeente het met de fractie van Westland Verstandig eens dat in deze geen beheer en onderhoud plaatsvindt, maar gezien de aard van de werkzaamheden wel degelijk sprake is van renovatie? Voor dit laatste geldt dan dat de eerste etage van de woningen volledig moeten worden aangepast, de dakkapellen groter en op een andere plek terugkomen en voorts ook binnen qua structuur de nodige aanpassingen gaan plaatsvinden.
- Is het College bereid om met Vestia op korte termijn te overleggen en aan te geven dat sprake is van een renovatie en niet van onderhoud/beheer?

Gezien de aard van de materie mogen wij uw College verzoeken om direct deze vraag ter hand te nemen en ook voor directe beantwoording zorg te dragen. Het spreekt voor zich dat beantwoording binnen de gebruikelijke termijn mosterd na de maaltijd is en er dan al onnodig veel leed geleden is. In deze is ook de gemeente aan zet om handelend op te treden en de gemeente kan niet passief toezien hoe haar inwoners, weliswaar door Vestia en niet door de gemeente zelf, slecht behandeld worden.

Hoogachtend,

U e.a.,

Namens de fractie Westland Verstandig,

P.J.L.J. Duijsens

Fractievoorzitter

Memo

AAN : Gemeenteraad
VAN : Wethouder B.P.M. van der Stee namens college van burgemeester en wethouders
DATUM : 15 juli 2019
BETREFT : Beantwoording artikel 42 vragen van de fractie Westland Verstandig over problemen renovatie onderhoud Burgermeesterbuurt in Honselersdijk met Vestia

Op 17 juni 2019 hebben wij vragen ontvangen van de fractie Westland Verstandig over problemen renovatie onderhoud Burgermeesterbuurt in Honselersdijk met Vestia. Ingevolge artikel 42 van het Reglement van Orde informeren wij u als volgt.

Vraag 1

Is het College bereid om de woningen die nu al door de aannemer deels “gesloopt” zijn –het betreft dan de dakopbouw- nog begin deze week te laten afmaken zodat de bewoners weer normaal kunnen wonen?

Antwoord 1

De werkzaamheden zijn stilgelegd, echter met dien verstande dat de aannemer toestemming heeft gekregen de 4 woningen waar een dakkapel is geplaatst wind en waterdicht te maken. Kennelijk hebben Vestia en de aannemer daar geen of onvoldoende gehoor aan gegeven

Vraag 2

Waarom heeft het College een bouwstop opgelegd, terwijl toch te verwachten valt dat de omgevingsvergunningen verleend zullen gaan worden?

Antwoord 2

In het belang van de veiligheid dient een sloopmelding plaats te vinden. Onderdeel van deze melding is het sloopveiligheidsplan. Daarnaast is een wijziging aan de voorgevel (nieuw en afwijkende dakkapel) vergunning plichtig. Ook Vestia dient een vergunning aan te vragen. Een dergelijke aanvraag wordt ook getoetst aan de redelijke eisen van Welstand. Dit bij elkaar betekent dat niet automatisch een vergunning wordt verleend aan de werkzaamheden zoals Vestia deze nu uit wil voeren.

Vraag 3

Wie is in deze in gebreke gebleven? Vestia die ofwel geen ofwel een niet toereikende aanvraag heeft ingediend ofwel de gemeente die blijkbaar de werkzaamheden heeft laten opstarten zonder dat de benodigde vergunningen er waren?

Antwoord 3

De Gemeente Westland heeft geconstateerd dat Vestia zonder sloopmelding en omgevingsvergunning werkzaamheden aan de woningen in Honselersdijk uitvoert. Vestia heeft verzuimd een sloopmelding te doen en een omgevingsvergunning aan te vragen.

Vraag 4

Is het College het met de fractie van Westland Verstandig eens dat de prestatieafspraken ertoe leiden dat de gemeente Vestia in deze kan aanspreken op een deugdelijke nakoming van die afspraken, hetgeen ook betekent dat op een deugdelijke wijze beheer, onderhoud en renovatie plaatsvindt?

Antwoord 4

Met Vestia is geen overeenstemming bereikt over de prestatieafspraken. Met Vestia zijn derhalve geen prestatieafspraken gemaakt.

Vraag 5

Is de gemeente het met de fractie van Westland Verstandig eens dat in deze geen beheer en onderhoud plaatsvindt, maar gezien de aard van de werkzaamheden wel degelijk sprake is van renovatie? Voor dit laatste geldt dan dat de eerste etage van de woningen volledig moeten worden aangepast, de dakkapellen groter en op een andere plek terugkomen en voorts ook binnen qua structuur de nodige aanpassingen gaan plaatsvinden.

Antwoord 5

Zie antwoord 6.

Vraag 6

Is het College bereid om met Vestia op korte termijn te overleggen en aan te geven dat sprake is van een renovatie en niet van onderhoud/beheer?

Antwoord 6

Of hier sprake is van renovatie en/of onderhoud is een privaatrechtelijke kwestie waar de gemeente buiten staat. De huurders(organisatie) heeft op grond van artikel 5d van de WOHV (Overlegwet) de mogelijkheid een deskundige te raadplegen. Vanzelfsprekend spreken wij Vestia aan op de ontstane situatie en adviseren de huurders zich te wenden tot de Huurdersraad van Vestia voor wat betreft de onderhoud-renovatie discussie. Voor de definitie van het begrip "renovatie" verwijzen wij u door naar artikel 7:220, 2e lid BW

WESTLANDVERSTANDIG

Rondvraag Commissie MO van 7 oktober 2019

Onze fractie wordt nog steeds benaderd door vele inwoners uit 's-Gravenzande die het ten diepste betreuren dat het Gravin Machteldbeeld niet terug kan keren op het Marktpllein. Inmiddels bestaat er zicht op de omvang van het Marktpllein en een ieder vindt dat daar toch plaats genoeg is voor het plaatsen van het beeld. De fractie Westland Verstandig is het met die mening eens. Het is meer een kwestie van niet willen dan het niet kunnen, wordt algemeen aangenomen en dat is waar. Op dit moment bevindt het beeld zich in de milieustraat Monster. Daar wordt het beeld bewaard en het ligt er niet goed bij, zo wordt ons bericht. Voorts zijn de plannen voor het oude gemeentehuis 's-Gravenzande weer uitgesteld, omdat het voorontwerp bestemmingsplan niet ter visie gelegd werd op het eerder aangegeven tijdstip.

Dit leidt tot de volgende vraag:

- Is de Wethouder bereid om opnieuw te bezien of op het Marktpllein ruimte is voor het plaatsen van het beeld?

Peter Duijsens

Fractievoorzitter Westland Verstandig

WESTLANDVERSTANDIG

Rondvraag Commissie MO van 7 oktober 2019 Bezwaar maken loont

Wethouder Vreugdenhil wil doorgaan met de herindicatie huishoudhulpuren om het aantal uren structureel terug te brengen.

Wij krijgen de volgende mail als fractie:

"Eind mei heb ik ingesproken in de commissievergadering waarin onder meer het resultaatgericht werken in de WMO aan de orde kwam.

Ik laat nu weten hoe het is afgelopen.

Mijn nu 102 jarige moeder ging van 3 1/2 uur hulp naar 2 1/4 uur.

Inmiddels is dat weer teruggebracht naar 3 1/2 uur.

Zij heeft ook een beslissing waarin gesproken wordt van 210 minuten hulp per week tot ergens in 2022.

Daar zijn we erg blij mee.

Maar het ging niet vanzelf. We maakten bezwaar bij de Gemeente Westland. We werkten mee aan een uitzending van Nieuwlicht van de EO. Begin augustus was er een herbeoordeling. Samen met de hulp van de thuiszorg en een clientondersteuner van de KBO.

Al snel liep het gesprek vast.

Lange tijd leek het erop dat er zelfs een tweede herbeoordeling nodig was. Daar stond al een afspraak voor.

Totdat ik 3 weken geleden ineens een telefoontje kreeg: als wij het bezwaar zouden laten vallen dan kon de 3 1/2 uur doorgaan.

Dat heb ik maar gedaan.

Mijn moeder sliep slecht door de hele situatie en zat onder het eczeem. Voor haar was het wel voldoende geweest!

Omdat het onderwerp nog steeds heel actueel is en bij velen toch wordt gekort lijkt het me goed om dit even door te geven."

De volgende vragen:

- Waarom werd in het betreffende geval wat algemeen bekend is omdat zowel de 102-jarige moeder als de mantelzorger diverse keren op tv verschenen zijn, alsnog bijgesteld naar 3,5 uur?
- Waarom wordt gesteld dat "als zij het bezwaar zouden laten vallen, de 3,5 uur kon doorgaan"?
- Wat is de betekenis van antwoord 4 op de artikel 42-vraag van Westland Verstandig dat opnieuw zaken bekeken worden zodra er bezwaar gemaakt wordt?
- Roept u degenen die een ongunstige beschikking krijgen op om ook bezwaar te maken zodat alsnog de oude situatie kan herstellen?
- Wat is precies de betekenis van de laatste regels van antwoord 4 op de artikel 42-vraag van Westland Verstandig?

Peter Duijsens

Fractievoorzitter Westland Verstandig

WESTLANDVERSTANDIG

Rondvraag Commissie MO van 7 oktober 2019

Bijgaande e-mail ontvingen de commissieleden van de KBO.

Is uw wethouder van plan om gevolg te geven aan de opmerkingen en de constatering dat een telefonische consultatie volstrekt onvoldoende is?

Peter Duijsens

Fractievoorzitter Westland Verstandig

Karin Stempfer

Van: Ab Ruigrok <abruigrok@caiway.nl>
Verzonden: dinsdag 1 oktober 2019 22:19
Aan: A. de Bloeme; A. van Harmelen; A.B. Tabben; A.J. van den Berg; A.N. van der Eijk-Groeneveld; A.P. van der Meer; B. Mohcin; C. Huisman; C.D.M. Heijl; C.Y. van Staalduijn; D. van Koppen; E.M.J. Daalhof; G.B. Voois; G.W.C. van der Knaap; H. Belhaddad; Hugo van Velden; J. Bogaard; J. Muilwijk-van der Hoeven; J. Vermeer-de Smit; J.G.M. Suijker-van Wingerden; J.J. van Rossum; K.M. van Rijn-van Tol; M. van Ooijen; M.D. van der Stelt; info@duijzens.net; R. van der Giessen; U.M. Spaans
CC: Gerard Langerak
Onderwerp: Procedure herindicatie HbH

Geachte raadscommissieleden MO,

Nu de herindicatie HbH weer wordt opgestart willen we als ouderenorganisatie KBO/PCOB onze zorg uitspreken over de manier hoe de herindicatie mogelijk nu in de praktijk wordt uitgevoerd.

Tijdens ons gesprek met de wethouder op maandag 23 september 2019 werd na enig aandringen wel duidelijk dat men niet van plan was het her indiceren af te handelen volgens de aanpak bij een keukentafelgesprek.

Nee, er werd op een wat creatieve en omstandige manier gesproken over 'op afstand indiceren' middels een brief aan de cliënten of mogelijk telefonisch. In ieder geval kwam men niet met een gedegen en weloverwogen plan van aanpak waarbij naar onze inschatting ook de wethouder nog met de nodige vraagtekens richting de uitvoerende organisatie zat.

Hierbij moet worden opgemerkt dat wij niet op de hoogte waren van het memo welke de wethouder op 12 september 2019 naar de raad heeft gestuurd. Pas bij navraag via de griffie kwamen wij op maandag 23 september om 10:32uur in het bezit van het memo.

In de raadsvergadering van 24 september 2019 hebben we als ouderenbonden bij het inspreken, luid en duidelijk naar voren gebracht dat het her indiceren uitsluitend en alleen op basis van een keukentafelgesprek dient plaats te vinden.

Memo van de wethouder aan de raad d.d. 12 september.

Aanbeveling 4: Het is niet haalbaar de her indicaties uit te voeren voor 1 januari 2020 als dat volgens de huidige werkwijze wordt gedaan. Het is zaak om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om het proces van her indiceren te versnellen.

Reactie college:

We werken momenteel aan een aanpak om de achterstand zover mogelijk in te lopen en de extra benodigde inzet van tijd en geld voor de uitvoering van de her indicaties te beperken. We doen dit zorgvuldig en in afstemming met de consultants en de aanbieders. De aanpak wordt eind september ingevoerd. Wij zullen uw raad te zijner tijd informeren over de gekozen aanpak. Daarnaast maken we aanvullende afspraken met de aanbieders binnen de huidige contracten, zodat zij in 2020 nog ondersteuning kunnen bieden op basis van de oude werkwijze. Zolang cliënten geen her indicatie hebben gekregen, wordt de ondersteuning op basis van hun huidige indicatie gecontinueerd.

Drie opmerkingen n.a.v. de reactie college:

1. Het is op zijn minst hoogst opmerkelijk dat blijkbaar alleen afstemming plaatsvindt met 'consultanten en aanbieders' een daarmee de raad andere stakeholders buitenspel staan.
2. Kunnen we op 7 oktober 2019 tijdens commissie MO meer te horen krijgen over het proces van her indiceren?
3. Hoe denkt de wethouder inhoud te kunnen geven aan **Aanbeveling 6: Het omzetten van de uitkomsten van het keukentafelgesprek in de vorm van een arrangement behoeft meer aandacht. De inzet van alle relevante partijen in Westland, waaronder het welzijnswerk, maken een integraal aanbod mogelijk.** Middels een brief wisseling of telefoongesprek?

Dit even ter herinnering: In de Verordening Wmo 2019 is maatwerkvoorziening omschreven (art. 9). Maatwerk is het op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen, vervoersmiddelen, beschermd wonen en opvang en andere maatregelen.

Kort samengevat. De ouderenbonden zijn het volstrekt oneens met het her indiceren middels een schriftelijke en/of telefonische 'consultatie'. Dit mag je mensen niet aandoen en met nog circa 1700 her indicaties te gaan is het wachten op klachten en veel onrust onder de cliënten.

In belang van alle Wmo-cliënten en met name de groep kwetsbare ouderen rekenen de ouderenbonden KBO en PCOB op uw steun aangaande het her indiceren conform het 'proces keukentafelgesprek'.

Mochten er vragen of onduidelijkheden bestaan dan zijn we graag bereid om een en ander nader toe te lichten.

Namens de gezamenlijke Westlandse KBO en PCOB afdelingen.

Ab Ruigrok, 06 12576824

Rondvraag voor de vergadering van de commissie MO van gemeente Westland op 7 oktober 2019 inzake controleur Jeugdzaken.

In de Jeugdwet is het toezicht op de kwaliteit belegd bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ i.o.).

Daarnaast heeft de gemeente i.k.v. contractering, samenwerking, afstemming en monitoring een rol bij het toezien op en de controle van de kwaliteit.

Toezicht op de rechtmatigheid is een verantwoordelijkheid van de gemeente, daar komen immers ook de signalen binnen over de kwaliteit van de geleverde zorg.

Het is belangrijk dat de gemeente een werkproces heeft over hoe te handelen bij twijfels over de rechtmatigheid en een functionaris om hiernaar onderzoek te laten doen zowel bij het PGB als bij zorg in natura.

Dit leidt tot de volgende vragen:

1. Is er iemand die de rechtmatigheid op de Jeugdwet controleert?
2. Hoe wordt de kwaliteitstoetsing uitgevoerd: proactief of risico/signaal gestuurd? En is er een toets vanuit de gemeente op de rechtmatigheid?
3. Worden er ook H10 Zorg in Natura instellingen getoetst op de kwaliteit van de geleverde zorg?
4. Ervaren de ambtenaren hierbij een effectieve samenwerking met de GGD in het kader van de toezichthoudende rol van de GGD?

Namens de fractie VVD Westland

Geraldine van der Knaap

Namens de fractie van D66 Westland

Benjamin Hofland

Namens de fractie van LPF Westland

Jolanda Suijker

Namens de fractie van CU/SGP

Anja Muilwijk

Rondvraag voor de vergadering van de commissie MO van gemeente Westland op 7 oktober 2019 inzake clientondersteuning bij (her) indicatie gesprekken inzake hulp bij de huishouding

Tijdens de Raadsvergadering van 24 september jl. is uitgebreid aan de orde geweest de kwestie van een onafhankelijke clientondersteuner bij gesprekken inzake (her) indicatie hulp bij de huishouding. De fractie van VVD Westland heeft het belang hiervan nogmaals benadrukt, met daarbij de opmerking dat indien mensen absoluut niet willen dat er een clientondersteuner (of iemand uit de naaste omgeving) aanwezig is bij het gesprek, dit gerespecteerd dient te worden.

Als extra waarborg dat het aanbod van een onafhankelijk clientondersteuner in ieder geval besproken wordt met cliënten zou dit expliciete aanbod opgenomen kunnen worden in het ondersteuningsplan, dat cliënten moeten ondertekenen.

Dit leidt tot de volgende vraag:

Kan het college ervoor zorg dragen dat in het ondersteuningsplan wordt toegevoegd een paragraaf met daarin het expliciete aanbod voor een onafhankelijk clientondersteuner?

Namens de fractie VVD Westland

Geraldine van der Knaap

Rondvraag voor de vergadering van de commissie MO van gemeente Westland op 7 oktober 2019 inzake memo wethouder n.a.v. vragen van de VVD fractie over de brief van de schoolbesturen aanname beleid po Wateringen en Kwintsheul

Tijdens de commissie MO vergadering van 9 september jl. heeft de fractie van VVD Westland vragen gesteld n.a.v. de brief van de schoolbesturen inzake het aanname beleid primair onderwijs Wateringen en Kwintsheul.

De fractie van VVD Westland heeft het college onder meer gevraagd de commissie te informeren over de laatste stand van zaken betreffende de wachtlijsten bij onder meer de Hofvilla en de Pieter vd Plasschool in Wateringen. Ook heeft de VVD fractie geïnformeerd naar hoe het acute lokalen tekort bij de Hofvilla, zoals tijdens de commissievergadering van 24 juni jl. aan de orde is geweest, is of wordt opgelost.

Bij de commissie vergadering van 24 juni is ook aan de orde geweest de enorme wachtlijsten voor wat betreft de kinderopvang in Wateringen. Ook hierover wil de fractie van VVD Westland graag geïnformeerd worden door het college met name of deze wachtlijsten nog steeds zo alarmerend hoog zijn en wat daar aan gedaan wordt, ook van de zijde van de gemeente.

Op 23 september 2019 is er een memo gekomen van de wethouder als antwoord op voornoemde vragen van de fractie van VVD Westland.

In deze memo wordt slechts medegedeeld dat voornoemde brief is besproken met de directeuren en dat het belang van een strikte naleving van het aannamebeleid onder de aandacht is gebracht.

Dit leidt tot de volgende vragen:

1. Kan het college alsnog antwoord geven op de gestelde vragen, te weten:
 - a. wat is de laatste stand van zaken betreffende de wachtlijsten bij onder meer de Hofvilla en de Pieter vd Plasschool in Wateringen?
 - b. Hoe staat het met het acute lokalen tekort bij de Hofvilla, zoals tijdens de commissievergadering van 24 juni jl. aan de orde is geweest; is of wordt dit opgelost en zo ja op welke wijze?

- c. In de commissie van 24 juni is door de wethouder gesproken over noodlokalen voor de Pieter vd Plasschool in het Hofpark: hoe staat het met die plannen?
- d. In hoeverre zijn er concrete plannen om in het Oikos gebouw lokalen te maken en voor welke school zijn deze dan bedoeld?
- e. Zijn de wachtlijsten bij de kinderopvang in Wateringen (met name op de locaties bij de Hofvilla en de Pieter vd Plasschool) nog steeds zo alarmerend hoog en wat wordt daar aan gedaan? Welke rol speelt de gemeente hierbij?

Namens de fractie VVD Westland

Geraldine van der Knaap

Gevolgen sluiting Westlandse Druif (Druiventuin)

Op 1 januari 2020 sluit de Westlandse Druif haar deuren, heel jammer dat zo'n mooi initiatief niet meer verder kan. Echter, er zijn gevolgen voor de ruim 160 vrijwilligers, veelal mensen op leeftijd die een deel van hun dagelijkse invulling en deel van hun dagelijkse leven te vinden zijn in de Druiventuin. Zij zijn meerdere keren per week of soms wel dagelijks op de locatie in Monster te vinden. Nu de Westlandse Druif dicht gaat, valt voor deze grote groep mensen een invulling van hun dagelijkse leven weg. Zij zullen een andere invulling voor hun dagelijkse leven moeten zoeken en dat zal voor sommige wellicht niet meevallen, Vereenzaming en andere problemen liggen voor deze grote groep op de loer. Aandacht voor deze eventuele problemen zijn hiervoor op zijn plaats.

Vraag: Zou het College willen onderzoeken om de Westlandse Druif ook na 1 januari open te houden, de bestemming van de druiventuin meer als zorg en ouderbesteding in te vullen. Mogelijk onder de vlag van de Vitis.

Anja van der Eijk-Groeneveld

Fractie CDA Westland

Rondvraag voor de vergadering van de commissie MO van gemeente Westland op 7 oktober 2019 inzake bijdrage voor meldkamer AED

In een brief d.d. 23 april 2019 van Bruno Bruins, minister voor medische zorg en sport van 23 april 2019 deelt de minister mede dat gezien het grote belang en de gezondheidswinst van AED hulpverlening, hij een subsidie van 1 miljoen euro ter beschikking heeft gesteld om de twee bestaande oproepsystemen voor AED hulpverleners samen te voegen.

Sinds 1 september 2018 heeft Nederland één landelijk oproepsysteem voor reanimatie. In het systeem zijn burgerhulpverleners en AED's geregistreerd. Deze hulpverleners kunnen worden opgeroepen bij een 112 melding van een hartstilstand.

De minister verzoekt in zijn brief de gemeente in overweging te geven een financiële bijdrage aan het oproepsysteem ter beschikking te stellen, een bijdrage van 6 euro per jaar per 100 inwoners. Hiermee wordt bijgedragen aan het in stand houden van een goed functionerend oproepsysteem waardoor vele levens gered kunnen worden.

Voor de gemeente Westland zou dit neerkomen op een bedrag van 6000,- per jaar. In Westland zijn op dit moment ruim 1500(!) vrijwilligers actief bij de AED hulpverlening.

Tevens verzoekt de minister om hierover met de Hartstichting in gesprek te gaan.

Dit leidt tot de volgende vragen:

1. Is het college bereid om conform de oproep van de minister bij te dragen aan de meldkamer AED's? Zodat inwoners van gemeente Westland ook in de toekomst een beroep kunnen blijven doen op de AED hulpverlening.
2. Heeft het college hierover al gesproken met de Hartstichting?

Namens de fractie VVD Westland

Geraldine van der Knaap

Rondvraag voor de vergadering van de commissie MO van gemeente Westland op 7 oktober 2019 inzake juridische stappen van zorgaanbieders tegen de H10 gemeenten

In het AD van 4 oktober jl. staat vermeld dat drie aanbieders van jeugdhulp juridische stappen voorbereiden tegen de gemeenten in de H10, waarin ook Westland zit. Daarnaast zouden meer zorgaanbieders deze stap overwegen.

De aanbieders maken zich kennelijk zorgen over de eisen die gesteld worden aan de aanbesteding voor de periode 2020-2024. Die zorgen hebben betrekking op onder meer de uiteenlopende nieuwe verantwoordelijkheden, de tarieven, de verschillende administratieve systemen en de nieuwe bekostigingswijze.

Dit leidt tot de volgende vragen:

1. Kan het college aangeven of deze berichtgeving juist is?
2. Kan het college aangeven of dit nieuwe rechtszaken betreft of dat dit de reeds bekende rechtszaken zijn zoals die al in onze rondvraag van de commissie mo van september 2019 aan de orde zijn gesteld?
3. Kan het college aangeven wat hiervan de consequenties kunnen zijn voor de aanbesteding 2020-2024 in financieel opzicht?
4. Kan het college aangeven wat de mogelijke consequenties zijn voor de overgang naar de nieuwe financiering van de jeugdhulp?
5. Kan het college bij elke commissie MO vergadering als vast agendapunt een update geven van de H10 ontwikkelingen?

Namens de fractie VVD Westland

Geraldine van der Knaap

Namens de fractie LPF Westland

Jolanda Suijker

Betreft: Rondvraag voor de commissie MO van 7 oktober 2019 inzake het aannamebeleid van de Wateringse scholen voor primair onderwijs.

Op de toezeggingenlijst van de commissievergadering MO van 9 september jl. was een memo en een brief geplaatst ten aanzien van het aannamebeleid voor de Wateringse scholen voor primair onderwijs.

Wij hebben hierover de volgende vragen voor de wethouder:

1. Is er afstemming met de gemeente Den Haag over het aannamebeleid van de Wateringse scholen voor primair onderwijs ?
2. Is er afstemming met de gemeente Den Haag over het aantal schoolvoorzieningen in het grensgebied Den Haag - Het Westland ? Zo ja, zijn hier afspraken over gemaakt ?
3. Als er sprake van afstemming is, kan de wethouder daar iets over vertellen ? Indien er geen afstemming is, bent u het dan met ons eens dat het wenselijk is om hierover in gesprek te gaan met de gemeente Den Haag ?

Namens CDA Westland,

Olga Strik

Bijlage: kaart situatie woonwijken en schoolvoorzieningen gebied Wateringen – Den Haag

Bijlage: Rondvraag commissie MO over aannamebeleid scholen voor primair onderwijs in Wateringen.

Binnen de gele arcering ligt Wateringen. Binnen het rode kader heeft Den Haag een grote woonwijk neergezet zonder schoolvoorziening. Binnen het blauwe kader komt een wijk in Wateringen en wordt een schoolvoorziening gepland door het Westland.

Op basis van deze gegevens is het voor te stellen dat kinderen vanuit Den Haag uitwijken naar de Wateringse scholen voor primair onderwijs.

